

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan s jutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Tardieu — Herriot

Mnenje, da vlada danes Francijo desnica (ki jo navadno istovečajo z reakcijo), je napačno. Tardieu, Laval, ali, recimo Poincaré, ki je pravzaprav inavguriral sedanji politični kurs Francije, so vzrastle iz iste republičanske tradicije kakor Herriot, Chaumet ali Dala-dier. Kdor je prebral govor gospoda Herriota, s katerim je le-ta v sedanji volivni borbi otvoril ogenj proti fronti vladnih strank, se sprašuje, v čem se neki vodja leve razlikuje od onih republičanskih politikov, katerim hoče 1. oziroma 8. maja iztrgati iz rok oblast? Tako Tardieu kakor Herriot zagotavljata volivcem, da izpovedujeta absolutno suvereniteto laiške države in popolno svobodo vesti, da vidita obči blagor v spoštovanju zasebne lasti, omejene po socialnih vidikih, da sta za mirno sožitje narodov, ne da bi se odpovedala sredstev pravne obrambe, da sta za federacijo evropskih narodov, sploh da sta prava in pristna demokrate v onem klasičnem pomenu, ki ga je demokracija vtisnila velika francoska revolucija.

Na drugi strani ne more nihče dvomiti, da se takoj Herriot, ki se hoče v sedanjem volivnem boju vezati s marksisti, da se s skupnimi silami porazi »reakcija«, kakor njegov nasprotnik Tardieu, ki baje to reakcijo podpira, enako ločita od socialnodemokratskega svetovnega in družabnega nazora. Oba vidita v marksističnem kolektizmu največjo nevarnost za družabni red, osnovan na individualni lasti, na dedovanju in na renti; oboja perhorisčata diktaturo enega razreda, nasprotno pojmu meščanske demokracije; oboja zavračata z enako odločnostjo socialistični etatizem, ker kot prava Francoza ne moreta biti za kaj drugega kakor za individualno svobodo; oboja zavračata izenačujoči internacionalizem, ker je popolnoma nezdravljiva z onim domoljubjem, kakor ga razume Francoz, ki mu je lastni narod in njegova kulturna osebnost najvišja vrednota.

Ali je torej borba med onimi republičanskimi strankami, ki se zbirajo okoli Herriota in kojih center sta takozvana »radikalna« in »radikalnosocialistična« skupina, in med onimi republičanskimi strankami, ki sledijo političnemu kurzu Tardieua, zgolj osebne značaja?

Brez dvoma igra osebni moment v notranje-političnih borbah Francije tako važno vlogo, kakor nikjer drugod na svetu. To popolnoma odgovarja značaju Francoza in francoske kulture, ki ima več smisla za otenke v netehtljivih osebnih vrednotah, nego za programatične razlike, ki se zdijo stvarne, dočim prečestokrat predstavljajo le več ali manj prazne besede. Ton, finisa, gesta igrajo v francoski politiki daleko globokosežnejšo vlogo in se ne primerno višje cenijo kot sredstvo stvarnih uspehov nego pri nas. Vendar pa brezosebni momenti, izvirajoči iz programov, političnega položaja in gospodarskih potreb, ki politiki dajo smer neglede na osebe, ki jo vodijo, seveda tudi v Franciji narekujejo notranjo odločitev volivcev. Čeprav se, kakor smo poudarili, Herriot in Tardieu v mnogih bistvenih točkah svoje politične zamisli vseskozi krijeta, je vendar med njima neka razlika, ki ni samo taktičnega, ampak stvarnega značaja, čeprav je ni lahko pojmovno dojeti.

Herriot in njegovi prijatelji tiče še zelo v oni miselnosti, ki je označevala polpreteklo dobo francoskega »svobodomiseltva«, ko je borba proti katolicizmu bila os vse notranje državne politike Francije. Iz tistega časa so ostale fraze in čustvena razpoloženja, ki tvorijo v volivni agitaciji most k socialni demokraciji, avantgardi vseh sil, ki se prizadevajo porušiti temelje katoliške kulture zapada. Dasi bi se tisti francoski meščanski krogi, ki so ostali zvesti »svobodomiseltvu«, v danem slučaju zelo pomišljali izvesti iz svojega kulturnega programa zadnje konsekvence, pa je gotovo, da njihova antikatališka gesla še vedno precej globoko segajo v njihovo bistvo. Zato bi zmaga takozvane leve v sedanji volivni borbi v resnici pomenila oživitve antikataliških tendenc, dasi bi se le-te skušale udejstvovati bolj podtalno nego jasno, in bolj maskirano nego odkrito in izrecno.

One republičanske stranke pa, ki so se po vojni opredelile v svojem praktičnem političnem zadržanju v smislu znanega Poincarévega gesla »zedinjenja vseh pozitivnih nacionalnih sil Francije«, se niso oddaljile od prejšnje, skoroda tradicionalne, od framasonske navdihnjenе politike francoske republike samo iz taktičnih razlogov, ampak njihova politična usmeritev je sčasoma postala uprav bistvenega značaja, čeprav naravno nosi še v vseh ozirih značaj še precej neizglednega kompromisa. Francija doživlja po vojni globok duhovni, kulturni preobrat, ki je zajel predvsem vrhove francoske družbe, njene najodličnejše kulturne delavce, njeno pravo inteligenco, dočim napol-izobraženstvo še vedno tava v megli lažisvobodomiselnih public, kakor pač povsod, tvoreč kader levčarskih strank ali framasonskega karta, kakor se po navadi najbolj točno imenuje. Najklenjši del francoskega naroda pa je našel pot nazaj do virov svoje nacionalne kulture, svojega moralnega zdravja in moči, katerim se ima zahvaliti za svoje prvenstvo v svetu. To se je seveda odrazilo tudi v njegovem političnem življenju. Negativna borba proti vrednotam katoličanstva, Cerkve, katoliške narodne tradicije se je počasi morala umakniti

Radi needinosti velesil propadajo male države

Obupno beračenje v Ženevi

Ženeva, 15. aprila. tg. Finančni in gospodarski polom, posebno sredi in na vzhodu Evrope pritiska vedno bolj na Zvezo narodov in nepopolnost te organizacije se kaže v vedno večji meri. Zvezo narodov so obremenili z odgovornostjo, katere ne more več zmagovati, ker nima sredstev, da bi to odgovornost res mogla prevzeti. To se je prav jasno pokazalo na današnji seji Sveta Zveze narodov, na kateri so razpravljali o finančnem položaju Grčije, Bolgarske, Madjarske in Avstrije. Norveški poročevalec zunanji minister Braadland je na seji podal pregled o priporočilih finančnega odbora, da se premaga težavni položaj teh štirih držav. Po vrsti so izjavili zastopniki teh štirih držav, najprej avstrijski delegat Pflügl, nazadnje pa grški zunanji minister Venizelos, naj Svet upošteva dobro voljo teh držav, pa tudi nesposobnost in težki finančni položaj. Venizelos je glavno vsebino tega težkega problema pred Svetom Zveze narodov skušal pojasniti tako, da bi on kot pošten trgovec in upravitelj svoje vlade ne mogel sprejeti niti plačila kratkoročnega posojila 10 milj. dolarjev, če niti ne more izpolniti dosedanjih obveznosti in če bi potreboval za najnujnejše trenutne potrebe najmanj 50 milj. dolarjev, ki niti ne bi zadostovali za splošno zboljšanje. Prosil je predsednika Paula Boncourja, da mu dovoli odkritosrčno besedo, na kar je kratko izjavil: Če se ne morejo sporazumeti velesile med seboj in če ne bodo kmalu prišle do tega, da končno stabilizirajo mir na svetu, bo konec vseh nas zelo žalosten.

V imenu finančnega odbora Zveze narodov je nemški delegat Kemtner brnil predloge finančnega odbora, ki temeljijo vsi na tem, da se po priporočilu Sveta Zveze narodov izvede finančna in gospodarska reorganizacija Evrope. S tako reorganizacijo naj bi se začelo resno vsaj v par mesecih. Kako naj pomaga Zveza narodov, ki je ustanovljena zato, da pomaga gospodarsko najslabšim članom, če niti najmočnejše članice ne morejo pomagati samim sebi? To je bil refren vseh izvajanj avstrijskega delegata Pflügla in grškega ministrskega predsednika Venizelosa.

Podonavske države ne dobe posojila, dokler se gospodarsko ne združijo

Pariz, 15. apr. tg. »ECHO de Paris« poroča, da se bodo v prihodnjem tednu zopet obnovila pogajanja o podonavskem problemu v Ženevi z največjo agilitnostjo. Med vodilnimi nemškimi državniki in strokovnjaki velesil, kakor tudi uradniki Zveze narodov vlada soglasnost o tem, da je nujno potrebno hitro delo. Italija se je pri zadnjih razgovorih pokazala zelo rezervirano. Interesiranim podonavskim državam se je nujno priporočalo, naj ne odredijo nobenih finančnih ali gospodarskih ukrepov, ki bi utegnili ovirati izvedbo Tardieuvega ali slinenga načrta. Smatra se, da je mogoče kratek moratorij za podonavske države za njihova inozemska plačila, da bi mogle med tem časom urediti potrebni arangementi. Tardieu je v Ženevi naglašal posebno zastopnikom male antante, da Francija ne bo dovolila nobene nove finančne pomoči, če se podonavske države ne bodo poprej združile gospodarsko. Pri bodočih pogajanjih se bodo od primera do primera pritegnili kot posvetovalci zastopniki podonavskih držav. Po poročilih pariških listov se govori o izpremembi valutnega sistema izven zlatega standarda in celo o valutni uniji za novi podonavski blok, o čemer pa ni mogoče dobiti niti potrjena niti demantija.

Grčija na robu finančnega propada

Atene, 15. apr. tg. V prostem prometu je narastel danes angleški funt za več kot 50 drahem in dosegel rekordno višino 600 drahem, in sicer kot posledico govoric, da Svet Zveze narodov ni naklonjen dati Grčiji takojšnjo finančno pomoč. Vsa javnost, posebno pa industrijski in trgovski krogi, so zelo poparjeni. Neodvisni listi zahtevajo, da se takoj sestavi koalicijska vlada, da se ukre-

spoznanju, da je treba braniti Francijo pred razrušilnimi silami sodobne materialistične civilizacije s tem, da se oživijo moralne sile, dobra zgodovinska izporočila, pristna narodna duša krščanske Francije po složenem sodelovanju vseh najboljših njenih moči. Ta tendenca je bila glavni, čeprav ne vsem zavestni faktor, ki je vplival na preusmeritev pojmov in praks javnega življenja, kakor se je začelo razvijati zadnje desetletje v manjši ali večji borbi proti takozvanemu svobodomiseltvu. Zato je čisto naravno, da so se našli vsi republičniki, ki ne prisegajo več na gesla bivšega jakobinstva, in da so povojni kabineti počasi začeli ustvarjati novo nacionalno republičansko alijanso, ki je segala tja do desnice, kolikor ni privezana na rojalizem. Ta razvoj je v svojem jedru zdrav in tega razvoja ne bi zadrževalo niti to, če bi

neje radikalni koraki za odstranitev gospodarske krize, katere je že dosegla nevarna višina, in da se zopet deseti splošno zaupanje.

Italija išče vodstva v Srednji Evropi

Rim, 15. apr. tg. Italijanska vlada je delno ukinila stroge carinske ukrepe o prepovedi uvoza češkoslovaškega trgovskega blaga v Italijo, ki so bili v veljavi polna dva meseca. Ta ukrep je bil s strani italijanske vlade izdan radi tega, ker je Češkoslovaška omejila devizni promet. Češkoslovaška svojo omejitev ni niti sedaj ublažila, vendar pa se vodi po Rimom in Prago svobodna pogajanja za zaključitev sporazuma o kliringu. Ni še znano, če in koliko so ta pogajanja napredovala, vendar pa je z ozirom na ublažitev carinskih ukrepov s strani italijanske vlade precej izgledov, da bo prišlo do sporazuma. Ta sklep italijanske vlade italijanski listi sploh ne komentirajo in ne vodijo v zadnjem času sploh nobene polemike o vprašanjih, ki so v neposredni zvezi z načrti velesil za ekonomsko obnovo srednje Evrope. Veliki fašistični svet je v znani resoluciji stavil vprašanje gospodarske obnove srednje in vzhodne Evrope in si pridržal pravico, da se za to vprašanje najde čimprej radikalna rešitev. Seveda, fašistični svet ne more niti pri tem niti pri ostalih problemih, ki jih je treba rešiti, diktirati solucije,

Stimson v Evropi

Ali je prišel reševati ali razdirati?

Pariz, 15. aprila. tg. Ameriški državni tajnik Stimson je prispel v Pariz ter odšel na Quai d'Orsay, kjer je danes dopoldne obiskal Tardieua ter se z njim dolgo razgovarjal. Bil je tudi na kosilu pri predsedniku francoske vlade Tardieuiu, kjer so bili še finančni minister Flandin in ameriški poslanik. Stimson je obiskal predsednika republike, zvečer pa je odpotoval v Ženevo. V tukajšnjih političnih krogih pričakujejo rezultate te konference z veliko napetostjo, čeprav se ne more pričakovati z ozirom na razpoloženje ameriškega kongresa in predstojećih volitev, da bi v vprašanju reparacij in vojnih dolgov lahko prišlo do sporazuma.

Prevladuje mnenje, da se bo Stimson v Parizu in Ženevi vendarle neobvezno dotaknil reparacij-

Prebivalstvo na nasipih

Ljudje delajo noč in dan, da zajezijo grozeče poplave

Belgrad, 15. aprila. 1. K večerajšnjemu poročilu o poplavih v Sremu in Banatu poročajo, da se obramba velikega nasipa od Pančeva do Kovina zelo uspešno vrši in da obstoji upanje, da Donava na tem mestu nasipa ne bo podrli. Mnogo slabši je položaj na reki Savi, in sicer v srednjem in dolnjem toku, kjer so se pojavile nove razpoke v nasipih in je ponekod voda že podrli v ravnino. Posebno pri Brodu se je preko noči in danes dopoldne vsled neprestanega deževja pojavila nevarnost, da bo voda razgnala nasip vodne zadrage »Ivanjski polje« med Brodom in med Slakarjem, kajti nasipi tam niso postavljeni po predpisih in so se ponekod že začeli rušiti. Nasip med Bosanskim Samcem in Orašju, dolg 6 km, ki štiti površino okrog 5000 ha zemlje, še trdno drži.

Vsled neprestanega naraščanja vode pa so oblasti ukazale, da se naj prebivalstvo iz tega ogroženega okraja kljub temu evakuira.

Na področju bosudske vodne zadrage od Slavonskega Samca pa do Zupanje je postal položaj preko noči zelo kritičen. Voda je narasla za 20 cm in je že začela prestopati nasipe. Na področju mačvanske vodne zadrage je obramba nasipov uspešna in vztrajna, med tem ko se opaža, da se je 110 km dolgi nasip na levem bregu Donave, ki brani okrog 35.000 ha rodovitne zemlje, začel ponekod že podirati vsled velikanskega pritiska vode.

V območju reke Tise, kjer branijo nasipi v dolžini 380 km površino 330.000 ha zemlje, je položaj nespremenjen. Veliko število prebivalstva, ki dela noč in dan na utrjevanju nasipa

8. maja bila izbalotirana mala večina za g. Herriota.

Toda dobri poznavalci francoskega političnega življenja pravijo, da to ni tako gotovo, kakor svetovni liberalizem splošno meni in go-reče želi. Ni gotovo, če bo kartel tudi večino, izrabljajoč sedanjo gospodarsko krizo v svrhu volivne demagogije. Zelo mnogi so prepričani, da se struktura dosedanjega parlamenta ne bo bistveno izpremenila in da se bo zopet osnovala koalicijska sredinskih republičanskih strank, bodisi da bo dobila potrebnih zaveznikov iz zmerne leve, bodisi da se bo naslonila na republičansko desnico, ali pa, da bo našla opore tako na eni kakor na drugi strani. Na vsak način se ne da ničesar prorokovati, eno pa stoji: da se zunanje-politične smerice Francije po 8. maju ne bodo izpremenile niti za las.

kakor bi jo ona želela. Brez dvoma pa je, da bo skušala ojačiti svojo akcijo po neuspehu konference velesil v Londonu in skušala konkretizirati predloge, ki jih je Grandi zastopal v Londonu. V zvezi s tem predvidevajo italijanski listi, da se bodo v Ženevi te dni nadaljevala pogajanja med predstavniki velesil. Italijanska delegacija ne skriva svojega namena za nadaljevanje pogajanj s predstavniki držav male antante.

Austriji podaljšana posojila

Dunaj, 15. apr. tg. Potem, ko se je podaljšal rediskontni kredit mednarodne reparacijske banke v Baslu v znesku 90 milijonov šilingov, je dosegla Avetrija isto tudi za 100 milijonski kredit pri angleški narodni banki. Danes je bila na Dunaju tudi podpisana izprememba dogovora o moratoriju med avstrijskimi privatnimi bankami s angleškimi upniki, po katerem se v prvem polletju 1932 obroki ne bodo plačevali.

Bolgarija proglasila delni moratorij

Ženeva, 15. aprila. tg. »United Press« javlja iz Sofije, da je ravnatelj bolgarskih javnih dolgov Nikola Stojanov izjavil tamkajšnjemu poročevalcu, da bo danes Bolgarija službeno objavila delni moratorij za plačilo svojih starih dolgov in sicer ne oziraje se na to, če bo Svet Zveze narodov to odobril ali ne.

skega problema kakor tudi vprašanja vojnih dolgov. V tej smeri vlada splošen optimizem. Na drugi strani pa se je debata o razorožitvenem vprašanju, ki se jo je dotaknil Stimson v Parizu, sprejela s precejšnjim nerazpoloženjem. Journal popolnoma odkrito piše, da je Amerika povsem napačno informirana o oborožitvi v Evropi, ker Amerika neče niti slišati niti videti, da je večina držav znatno znižala svojo oborožitev. Razen tega obstoji bojazen, da bo Stimson samo zato, da zgradi platformo za ponovno izvolitev Hooverja, forsiral rešitev razorožitvenega problema. Ta tendenca se je videla že ob priliki Stimsonove ofenzive v odboru. Ni več dvoma, da bo Tardieu skušal prepričati Stimsona o pravičnem stališču Francije.

in vsako škodo takoj na licu mesta popravi, je pripomoglo k temu, da na tem sektorju položaj zaenkrat še ni kritičen. Ako pa bo reka Tisa pridrli ta nasip, potem bo škoda res nepreračunljiva.

Isto se mora trditi o velikem nasipu, dolgem 447 km, ob Savi, ki štiti 330.000 ha zemlje. Tudi tam pričakujejo, da bodo morali braniti s prostovoljnimi delavci in z vojaško pomočjo te nasipe, da bodo vzdržali do trenutka, ko bo začela voda vpadati.

Iz Smedereva poročajo, da je tamkajšnja vodna zadruga stavila na razpolago kredit 9.429.743 Din za zgraditev velikega nasipa ob desnem bregu Donave, ki naj bi v bodoče ščitil nad 6000 ha najrodovitnejše zemlje. Oglasilo se je več podjetij za hitro zgraditev tega nasipa, pogodba pa je bila sklenjena s podjetjem ing. Dukiča iz Ljubljane, katerega ponudba je bila za 17,5% nižja kakor druge.

Tudi v Belgradu je nivo vode v že poplavljenih delih mesta nekoliko narastel in po današnjih vesteh pričakujejo, da bodo še nekatere ulice ob Savi in ob Donavi tekom noči poplavljenе.

Belgrad, 15. aprila. AA. Danes je deževalo skoro po vseh krajih države. V jugozapadnem delu države je padal tudi sneg. Dunaj je v naši državi zopet narastel, vodostaj Drave je razmeroma nizek. Tisa še vedno raste v naši državi. Pri Senti kaže vodostaj 885 cm, to je 10 cm nad maksimumom. Sava v spodnjem toku raste. Pri Bosanskem Brodu znaša njen vodostaj 855 cm, pri Belgradu 608 cm.

Thälmann poklican na odgovor

Berlin, 15. aprila. 2. V komunističnih krogih zatrjujejo, da je bil vodja nemških komunistov Thälmann pozvan od eksekutivnega odbora komunistične stranke v Moskvi, da odpotuje te dni v Moskvo. Govorijo, da je poklican radi tega, da se opraviči radi poraza komunistične stranke, ker prevladuje mnenje, da je poraz pripisati njegovi slabi taktiki. Thälmann se bo najbrže moral umakniti z vodstva komunistične stranke, na njegovo mesto pa bo postavljen drugi voditelj in tudi stranka sama bo postavljena na popolnoma novo bazo.

Dunajska vremenska napoved: Toplejše vreme, vendar nestalno.

Varstvo naše domačije

Kakor smo že poročali, je bil na seji senata dne 18. marca t. l. govor tudi o spomeniškem varstvu in o muzejih, ki so naravno s tem vprašanjem najtežje zvezani. Ureditev teh zadev je za nas eminence važnosti. Saj so bili kakor v inozemstvu tako tudi pri nas v prvi vrsti muzeji tiste institucije, ki so prve obrabile znanstveno pažnjo človeka na narodno kulturo in njegovo preteklost, ki so prve jele raziskovati tla naše domovine tako v zgodovinski kakor geološki smeri. Bil je muzejski uradnik, ki je iztrgal zemlji spomenike davnih časov in jih prvi po znanstvenih vidikih uredil, obratno, določil in razložil.

Da se omeji samo na Slovenijo, naj opozorimo, da je rimska Emona postala objekt znanstvenih raziskavanj po zaslugi muzeja, je vsa prazgodovina Slovenije vstala na dan samo po zaslugi Spomeniškega urada, je organizacija naših arhivov in zgodovinskih zbiranj potekala iz muzeja, odkoder izvirajo tudi najpomembnejše pobude za našo staro domaćo obrt in folklor, prve raziskave naše faune in flore pohajajo iz muzejskih krogov in je še danes muzej edini zavod, ki daje o vsem tem najtočnejšo znanstveno sliko. In tako pač tudi drugod po državi.

Sedanje stanje pa je tako-le: Uprava in pravna razmerja ter celotna pravna podlaga naših muzejev je neenotna in zato ovira vsak smotrni razmah teh za znanstveni in inozemski ugled naše kulture prvotno važnih zavodov. Še slabše je v področju varstva starin, arhivov, spomenikov in prirodnih, ker smotrna, na starih tradicijah sloneča in doslej tolerirana zaščita spomenikov obstoja samo v bivših avstriji, deželah in središčem v Ljubljani in Splitu. Kljub ponovnim opozorilom o važnosti te panoge za našo državo, n. pr. že na mednarodnem kongresu zgodovinarjev v Parizu l. 1920 naša država še vedno nima zakonito urejene zaštite muzejskih predmetov, umetnostnih zgodovinskih in prirodnih spomenikov. V tem oziru zaostajamo za večino držav sveta. Prednjači nam celo Turčija, izmed držav Male Azije pa je Jugoslavija edina, ki te zadeve še ni uredila. Vkljub pomanjkanju strokovnih moči imajo vse slovanske države z Rusijo vred zgledno urejeno varstvo muzejskih predmetov, samo Jugoslavija ne. Posledica tega je, da so pri nas ti predmeti v najhujšem pomenu te besede »vogelfrei«, t. j. prosti in izročeni v nesramno koristolovsko izrabo raznih spekulativnih pustolovcev, trgovcev s starinami in prekopovalcev.

Goljufivo izrabljanje od vasí do vasí, tatvine in fihotapstvo teh vrednosti pri nas na dnevnem redu. Muzejstvo v Jugoslaviji manjka torej splošne organizatorične podlage, zato je zamenkrat vsaka smotrna izgradnja te važne kulturne in znanstvene panoge nemogoča. Obstoječi predpisi se nanašajo danes samo na omejena ozemlja, ali na posebno upravna področja. Tako imata Dalmacija in Slovenija naredbo o prepovedi izvoza starin z njihovih področij. Slovenija ima tudi naredbo o arheološkem izkopavanju. Posamezni novi zakoni uzakonjavajo že tudi golove principe varstva spomenikov. Tako je zakon o šumih uzakonil splošno načelo, da so spomeniki vsake vrste zaščiteni v naši državi in predpisi tudi navodila za izvedbo te zaštite. Zakon o stavbah je zavaroval stare mestne dele in zgodovinsko ali umetniško važne stavbe v naših mestih. To je pa tudi vse! Ta nedosledni položaj deloma sam povzroča grozote, za naše razmere značilne pomanjkljivosti. V Sloveniji in Dalmaciji kupljeni, od izvoza izključeni predmeti se izvažajo in zbira v drugih delih države in se pod raznimi prevetkami nemoteno izvažajo tja, kjer razdorstvo ni tako strogo kakor v severozapadnih krajih države.

So pa še druga dejstva, ki križajo po nujni potrebi muzejskega in spomeniškega zakona, ki se mora napraviti čimprej. Pri državi, ki svoje kulturno lice šele gradi, kakor naša država, je sistematična ureditev tako muzejskega kakor spomeniškega vprašanja nad vse velikega pomena, kajti prav ti dve panogi sta za ugled sodobne kulture posebno važni, ker sta posebno vidni. Prvo desetletje obstoja naše države je pri nas mnogo zamudilo, ker je posvetilo vse premoštvo pažnje temu, kar smo podedovali od kulturne preteklosti dežel, ki so se spojile v našo državo. Veliki deli teh ozemelj so bili do takrat v arheološkem oziru še neobdelana zemlja, ki skriva v sebi tako za splošno evropsko zgodovino, kakor posebno za našo narodno zgodovino še mnoge neregane skrivnosti in bogstva misterij. Dejstva v prvem desetletju naše države pa so v arheološkem najbolj deviški in naradno zgodovinsko najvažnejši predeli takda, da se lahko reče, da so se danes arheološki spomeniki, ki jih pokriva zemlja, predmeti najpreprostejše spekulacije in kopije vsak, kdor ima volje in potreben denar, ne da bi ga kdo motil pri njegovem poslu. Zgodili so se primeri, ko so diletantje prekopali za narodno zgodovino veljavne grobove, katerih očitljiva vsebina se je pred njihovimi očmi razsula v prah, še predno so jih mogli fotografirati, kaj šele drugače obratno ali vsaj znanstveno zanesljivo zabeležiti. Primerov pa, ko ljudje

kopljajo samo zato, da bi pridobili kak zanimiv starinski predmet ali celo zaklad, pa je toliko, da jih ni mogoče prešteti. Da so ljudje, tudi če imajo v posameznih slučajih kak idealen, nesebičen, celo patriotičen nagib — kajti večkrat gre za najgršro spekulacijo in zbiranje v prodajne svrhe — največji škodljivci znanosti in resničnih zgodovinskih dokumentov, je več kot jasno. Privatna inicijativa je sicer zelo dobrodošla in lahko strokovnjaku dobro služi, če se vodi po strokovnjaku, drugače pa je treba energično zapreti pot do starin, kar se da doseči samo s splošno veljavnim zakonom o muzejih in varstvu starin.

Ni ugodnejši ni položaj ostalih, posebno slavinskih spomenikov in spomenikov slikarstva in kiparstva. Spomeniki muslimanske kulture in umetnosti naglo propadajo, ker odmirajo živeli, ki jih je ustvarili. S turističnega in umetnostno zgodovinskega stališa pa je njih ohranitev zaradi privlačnosti miljeja in za turistično Jugoslavijo zelo nujna. Samozavestni narod ohranja estetsko vse pozitivne vrednote svoje pokrajine, naj jih je ustvaril kdorkoli. Turisti, ki se je vozil skozi Srbijo, obzlušuje n. pr., da je po vojni propadla mošoja v Jagodini, obzlušuje, da proti isti nevarnosti premnogim drugim mošojam in kapelam, ki bi jih bilo mogoče pri trezni spomeniški politiki z uspehom porabiti za mestne muzeje itd. Ves tako značilni, tako posebni in za turista tako mikavni milje južne Srbije, Bosne in Hercegovine, Macedonije in sploh jugoslovenskega juga preživlja po vojni najglobljo krizo, iz katere more njegove odlične pozitivne estetske vrednote rešiti samo smotrna spomeniška kultura. Zmotna je misel premnogih, da se nova in stara estetika ne da spojiti. Primerjanje estetskih kvalitete novega, na Balkanu z onimi starega izpade žal v velik neprilog novega. Izmed velikih problemov naše spomeniške uprave naj bodo omenjeni samo dva, trije najvažnejši: grad in odlitni turški spomenik mesta Skoplja, trdnjava v Nišu, ki se da izvrstno uporabiti za trajen element in okras tega mesta, mestno obzidje v Smederevu in mnogo drugega. Ne govorimo o spomeniškem in miljejskem bogastvu samostanov in zadužbin, kjer so najvažnejša odkritja na dnevnem redu.

Da je treba čuvati sedanji značaj Dalmacije in našega Primorja sploh, ki velja pokrajinsko za eno najlepših ozemelj na svetu, tega pač ni treba posebej poudarjati.

Katoliški severozapad države, Hrvaška in Slovenija, ima zopet spomeniško drug značaj, ki je vsaj deloma zavarovan vsled že par generacij gojene tradicije varstva spomenikov. To velja predvsem za cerkvene spomenike in za stari značaj mest. Je pa v teh zemljah velika, izredno važna skupina spomenikov, ki je ravno po vojni zapisana hitremu propadanju, to so gradovi. Vzrok propadanja je gospodarski. Z odpravo zadnjih ostankov feudalnega sistema in z njim zvezane agrarne reforme se jemljejo gospodarske podlage, ki so bile potrebne za vzdrževanje teh obširnih in pogosto iz dragega umetniških ali umetno-obrtnih obstoječih predmetov, bogatih knjižnic in sto, ako ne več stoletij stare opreme sob. Za propadom lastnine koraka propad stavb kot takih, pa je tem bolj treba obzlušovati, ker bo golovo še prišel čas, ko nam bo žal, da smo ta propad dopustili in bodo srenejši potomci, ki bodo zopet dobili smisel za romantiko, kakor svoj čas v Franciji in Nemčiji, iz teh razvalin pozidavali te važne elemente naše krajinske estetike, kajti iz starih razvalin klije zopet novo življenje.

V zadnjem času pa je gospodarska kriza zadela še tudi drug del naše spomeniške posesti, naše rodbinske spomine, tako zvane narodno blago, folklor. Posledica splošnega pomanjkanja denarja je ta, da so preplavalji naše podeželje nešteti agenti raznih starinskih podjetij in celo tuji državljani, ki brskajo po hrumbah in podstrešjih hiš, vlačijo na dan spomine na naše prednike, jih kupujejo za smešno nizke cene. Ljudje prodajajo za brez ceno to, česar bi pri drugih razmerah za noben drag denar ne prodali.

V teh razmerah je pomoč nujna. Treba je dotirati naše muzeje z zadostnimi sredstvi, ne pa ukinitelj njihovih dotacij, ker le tako bodo mogli vršiti svojo misijo kot zbiralci domačega kulturnega blaga in konkurirati s tujimi in domačimi agenti in prekupeji, ki se nam sedaj, po domače rečeno, smejejo v pest. Z dotacijami, ki jih v te svrhe prejema muzeji, se tako direktno rešuje narodno premoženje pred odtujenjem.

Tudi gmojni položaj muzejskega uradništva je treba rešiti, ker to edino od vseh kategorij še do danes nima svojega specialnega zakona. Pri vseh ostalih kategorijah se je službeni položaj dotičnih strok že pred leti izboljšal s specialnimi zakoni. Ob prevedbi so vsi uradniki napredovali in prejeli posebne doklade, kar vse jim je priznal tudi novi splošni uradniški zakon. Edino le muzejski in knjižničarji so ostali na svojih starih položajih tudi izza veljavne splošnega uradniškega zakona in so zato utrpeli škodo, ki gre pri vsakem posamezniku za zadnjih par let v visoke tisoče, in se ta vsota od meseca do meseca seveda še veča.

Seja senata

Belgrad, 15. aprila. I. Medtem, ko je bila Narodna skupščina odgodena do pismenega poziva, kar se bo najbrže zgodilo okrog 10. maja, je senat danes s polno paro nadaljeval delo in skušal rešiti vse zakone, katere mu je poslala narodna skupščina. Tekom dopoldanske seje so se sestavili tozadevni odbori za proučevanje. Istotako je bil prečitani zakonski predlog Ivana Hribarja in tovaršev, da se vstejejo v dobo službovanja v vojski tudi ona leta, katere so naši častniki prebili pod vodstvom generala Majstra Rudolfa v osvobodilnih bojih na ozemlju bivše Stajerske in Koroške. Ivan Hribar je svoj predlog motiviral in izrazil svoje zaupanje, da bo pravzaprav samo po sebi razumljivo vprašanje še do danes ni bilo rešeno. Dotični častniki so takrat služili svoji domovini in njihovi požrtvovalnosti se je treba zahvaliti, da so ta ozemlja bila priključena naši kraljevini od strani mirovne konference. Dolžnost države je, da tem častnikom v znak priznanja za njih domoljubje šteje ta leta v redno dobo službovanja. Končno je sprejel senat dnevni red za popoldansko sejo.

Najprej se je glasovalo o predlogu glede zakonitve mednarodnih pogodb, nadalje o zakonskem predlogu o zaščiti kmetijskih dolgov, o zakonskem predlogu glede graditve sokolskih domov, o zakonskem predlogu senatorja Hribarja glede častnikov, ki so službovali pod generalom Maistrom, o drugem predlogu senatorja Hribarja, da naj namreč senat pošlje na vsesokolski zlet v Prago posebno odposlanstvo petih senatorjev. Preostalo je še zakonski predlog o pobujanju draginje, proti kateremu belgrajski trgovci dvigajo vedno hujši odpor, ter zakonski predlog senatorja dr. Rožića o muzejih in zgodovinskih spomenikih. Po izčrpanju vsega dnevnega reda je bil tudi senat odgojen za

nekaj tednov ter se bo sestel šele po pravoslavni velikonočni praznikih.

Skupščinski in senatni stalni odbori pa bodo delali še nadalje, posebno finančni odbori, ki morata urediti vprašanje nadomestitve naravnih ugodnosti, ki so jih uživale nekatere kategorije državnih uradnikov in nameščenecv in katere so bile deloma ukinjene, deloma pa zmanjšane. Razporeženje finančnega odbora je, da se naravno ugodnosti obdržijo neomejeno, ako bo to mogoče spraviti v sklad s predpisi finančnega zakona in z razpoložljivimi krediti.

Marinković se vrnil

Zeneva, 15. aprila. AA. Ker je zunanji minister dr. Marinković sredi odpočitka v Belgradu, ga bo kot vodja jugoslovanske delegacije na razorožitveni konferenci zastopal minister Šumenković.

Nova davčna uprava v Ribnici

Belgrad, 15. aprila. I. Z naredbo finančnega ministrstva se osnuje nova davčna uprava v Ribnici za sodna okraja Ribnica in Velike Lašče, ki sta dozdaj pripadala v področje davčne uprave v Kočevju.

Konec rudarske stavke

Praga, 15. aprila. AA. ČTK poroča, da je stavka rudarjev v kotlini lignita v severni Češki likvidirana s sporazumom med lastniki rudnikov in sindikati rudarjev. Sporazum so podpisali vsi rudarski sindikati, izvzemši tiste, ki so v rokah komunistov. V ponedeljek pojde okoli 20.000 rudarjev zopet na delo.

Nemčija na boljših potih

München, aprila 1931.

Prva velika volilna odločitev letošnjega leta je padla. Nemški narod se je tudi pri drugih volitvah državnega predsednika po veliki večini odločil za kurs zmerne politike, resnega in trdega dela in ni stegnil svojih rok po gradovih v oblakih, ki mu jih je skozi mesece vročega volilnega boja tako mamljivo slikal zgovorni Hitler. Nemški narod se je odločil za pot stvarnosti in dela. S svojo volilno odločitvijo je tu- in inozemstvu dokumentiral svojo trdno voljo, da odklanja nasilne metode in politične pustolovščine, temveč da hoče doseči ozdravljenje svojih političnih, gospodarskih in socialnih razmer z mirnim in stvariteljskim delom.

Hitler, ki je element političnega nemira in nerada, je torej zaenkrat potisnjen iz ospredja. Toda to ni dovolj. Hitler še vedno lahko vstane. Treba je vedeti, da se ima za velik del svojih številčnih uspehov zahvaliti brezprimerni nesramnosti in terorizmu, ki so ga njegovi ljudje izvajali na nemške volice. Milijoni so volili Hitlerja, ker so se ga bali, ker so se bali njegovih napadalnih čet in trepetali pred grožnjami, »da bodo padle glavice. Hitler je s svojimi nastopi tako izradikaliziral vse naše javne razmere, da je stanje postajalo vprav neznosno. Tu je morala vmes poseči država, da zaščiti svobodno voljo državljanov in sicer iz notranjih kakor zunanje političnih razlogov.

Nemčiji je najbolj potreba, da si doma in v inozemstvu pridobi zaupanje.

Kar tiče domačega političnega življenja, je treba ugotoviti, da je državna avtoriteta radi Hitlerjevega početja silno trpela. Hitler je dalj izjave kakor kak državni ali vsaj ministriški predstavnik. Hitler je pošiljal v vse dežele Evrope svoje emisarje, ki so nastopali kot predstavniki »bodoče Nemčije. Hitler je vzdrževal skoraj milijonsko, vojaško oboroženo in organizirano armado. Hitlerjeve čete so bile tako daleč izvečane, da bi bilo treba dati le povelje, pa bi »marširale. Vsek uvidenev človek je tako stanje smatral kot porog državni avtoriteti. Posebno jasnost so prinesla svetla odkritja pruske vlade, ki je po svojih organih preiskala nekaj Hitlerjevih vojaških centrov. Ako Hitler vedno trdi, da ne more odgovarjati za nepremišljenost svojih podrejenih organov, to nič ne pomenja. Znači kvečjemu le to, da nima več svojih sil v oblasti in da njegova roka pač ne sega tako daleč, kakor sam rad trdi v svojih izjavah. Gre za državo, gre za pravo in dolžnost države, da prepove in zatve vojaške organizacije, ki se vojsko vežbajo in vojaško pripravljajo. Čemu pripravljajo? To je jedro vsega vprašanja. Javni red in varnost v deželi prav lahko vzdržuje armada in policija. Kaj naj pomenja privatna armada gospoda Hitlerja. Če je dokazano, da sta armada in policija dovolj oboroženi in dovolj močni, da branita vsak napad na varnost državljanov in pa ustavo. Hitlerjeva armada, ki je

oborožena z vojnimi kuhinjami, z napadalnimi četami, ki je dretrana na gotove vojne sporede, ne more torej imeti drugih kakor bojnih namenov. V interesu pomirjenja prebivalstva je torej bilo, da se takšna bojna organizacija onemogoči.

K temu koraku pa sili Nemčijo tudi zunanji politični položaj. Prepričani smo, da bo posledje inozemstvo z drugimi očmi gledalo Nemčijo in da bodo stvarne izjave naših državnikov drugače odmevale v svetu, ko ne bo več iz ozadja grozila Hitlerjeva armada. Hitler je s svojimi vojaškimi paradami neverjetno veliko škodoval Nemčiji. Se daj je tega vojaškega igrarčkanja konec. Nemčija se zaveda, da je njen mednarodni položaj tak, da si ne more več privoščiti »vojnih iger«, ki jih je inozemstvo v dobri ali slabi nameri, to je vseno redno, tolmučilo pod zaglavljem: Nemčija pred državljansko vojno.

Roči h koncu še to poudarjeno, da je že kak nesporna avtoriteta kanclerja Brüninga po tem odločilnem aktu še bolj porasla. Kaj takega je mogel storiti v resnici samo Brüning, o katerem so tudi nasprotniki prepričani, da mu je blago države najvišje in edino merodajno merilo. Brüning ne trpi ne v svojem lastnem, ne v državnem življenju nikakega polovičarstva. Zato ni dvoma, da bo šel po isti poti dalje in da bodo prišle na vrsto tudi druge, vojaško formirane čete. Premet koraku morajo slediti še nadaljnji, da ne bo nihče mogel reči, da se postopa z dvojno mero. Toda naprej je bilo treba razpustiti obe teoristični vojaški formaciji, rečo komunistično, kar se je zgodilo že pred letom in sedaj fašistično Hitlerjevo, ker sta ti dve najbolj ogrožali mirno sožitje državljanov.

Splošno notranji položaj se je z energično potego Brüningove vlade znatno izboljšal in izboljšal. Ni dvoma, da bo imela Nemčija posledje tudi na mednarodnih konferencah lažje stališče, ker bo uživala več — zaupanja.

Dr. W.

Hitler si pomaga z lažmi

Pariz, 15. aprila. AA. Havas poroča: Ko so anglosaski novinarji vprašali Hitlerja, kaj so neposredni razlogi nemške vlade, da je razpustila napadalne čete, je odgovoril med drugim: Tudi Francija je zahtevala, da se naši napadalni bataljoni razpuste. Nemška vlada je kapitulirala pred francosko grožnjo. Ko je bil g. Brüning meseca julija v Parizu, je obljubil Franciji, da bo razpustil mojo organizacijo.

Glede na te trditve moramo pripomniti, da se med Francijo in Nemčijo niso vršili ne julija, ko je bil Brüning v Parizu, pa tudi ne pozneje nikakoli razgovori o notranji situaciji v Nemčiji, ki bi le najmanj opravičili tako izjavo Hitlerja, ki je izmišljena v svrhu propagande nacionalnih socialistov v državi.

Konferenca trgovskih zbornic v Inomostu

Belgrad, 15. aprila. I. Iz zunanjeja ministrstva poročajo, da je mednarodna trgovska zbornica sklicala sestanek zastopnikov držav srednje Evrope. Konferenca je pričela danes zborovati in bo trajala do 24. aprila. Konferenca je namreč potrebna zaradi neuspeha londonske konference. Treba je ugotoviti, kakšno stališče zavzemajo države, o katerih se je na londonski konferenci govorilo. Zasedanju bodo prisostvovali tudi zastopniki vseh štirih velebil in Poljske. Naša vlada je odposlala v Innsbruck dva delegata, in sicer Ivana Mohoriča, pomočnika trgovskega ministra, ter dr. Stefana Popoviča, tajnika Trgovske zbornice v Belgradu. Z veseljem se mora pristaviti, da je to pot povabljen tudi Bolgarija, čeprav še ni članica mednarodne trgovske zbornice.

Dvakrat podpisan pakt med Albanijo in Ameriko

Tirana, 15. apr. ž. Pretekli teden je bil podpisan v Tirani pakt o nenapadanju med Ameriko in Albanijo. Ta pakt je prišel pred ameriški senat, kjer so opazili, da nekateri stavki niso v skladu z duhom Briand-Kelloggovega pakta, radi česar je senat ponovno vrnil konvencijo v Tirano, da se napravi spremembe v smislu zahteve. Kralj Zogu bo moral torej ta pakt o nenapadanju po izmenjavi paragrafov še enkrat podpisati.

Vojni ukaz

Belgrad, 15. apr. I. Za poveljnika 6. čete 2. pehotnega polka »Karagjorgje« je imenovan pehotni kapetan II. razreda Stefan Kos. Za poveljnika mitraljeske čete 2. bataljona 11. pehotke je imenovan pehotni kapetan II. razreda Truhar Franjo. Za vršila dolžnosti poveljnika 2. čete 23. pehotke je imenovan pehotni poročnik Maikner Ivan. Za poveljnika 2. čete 49. pehotke je imenovan Nikpalj Roman. Za poveljnika 7. čete 23. pehotke je imenovan

novan kapetan II. razreda Hočvar Josip. Za vršila dolžnosti poveljnika 11. čete Triglavskega pehotke je imenovan poročnik Jovanović Tomo. Za poveljnika mitraljeske čete 42. pehotke je imenovan pehotni kapetan II. razreda Viktor Bač. Za vršila dolžnosti poveljnika 1. čete 1. planinskega polka pehotni poročnik Bizjak Ivan. Za poveljnika mitraljeske čete 1. planinskega bataljona je imenovan kapetan II. razreda Sever Otmar. Za vršila dolžnosti poveljnika 3. čete 3. planinskega polka je imenovan Pislar Stanko. Na službo v štab 1. planinskega pehotke je pozvan pehotni kapetan I. razreda Tauber Karel. V štab 2. planinskega pehotke je imenovan kapetan I. razreda Grakov Vladimir. Za vodnika 38. pehotke je imenovan poročnik Veber Albina. Za vodnike pri 40. pehotku Triglavskem pa so imenovani podporočniki Davidović Todor, Seglić Ivan in Paunović Stanimir.

Drobne vesti

Zagreb, 15. apr. ž. Mrtvo truplo devete žrtve zagrebske katastrofe so danes odpravili na postajo. Pokojna Zorka Radničeva je bila položena na oler, vsa ovenčana s cvetjem. Pred krsto se je zbralo ogromno število občinstva, ki jo je po blagoslovitvi spremilo na kolodvor, nakar je bila odpeljana v Split ter bo jutri zjutraj položena v rodbinsko grobnico v Supetru. — Kar se tiče zdravstvenega stanja Save Supuka, je še vedno kritično in se je zdaj še poslabšalo, ker so nastopile komplikacije ter ima stalno vročino 40 stopinj in je težko reči, če bo preštel bolezen.

Belgrad, 15. aprila. I. Upokojeni so: V savski finančni direkciji v Zagrebu: Novosel Ivan, Skralić Vinko, Brežinskić Jožef. Pri vaderski finančni direkciji v Skoplju: Jerneje Stefan. Pri ljubljanski finančni direkciji: Gorčnik Franc, Breskvar Edvard, Papež Franc, Intihar Anton, vsi računski inspektorji 6. položajne skupine.

Belgrad, 15. aprila. I. Za zdravstvenega višjega pristava Doma narodnega zdravja v Leskovcu je imenovan dr. Rudolf Tompak. — Odpuščena je iz državne službe Frančiška Dejak, uradniška pripravica Doma narodnega zdravja v Kumanovem. — Upokojen je Franjo Blažek, šef računovodstva pri ravnateljstvu državnih rudnikov v Kreki.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo prežalostno vest, da je naš soprog, oče, stari oče, brat, tast in stric, gospod

MIHAEL BRICELJ

nočni čuvaj Narodnega gledališča v pokoju

danes ob 18 po daljši, mukepolni bolezni, v starosti 67 let, mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb predragega pokojnika bo v nedeljo ob 16 iz hiše žalosti na Hramnični cesti 11 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 15. aprila 1932.

Zalujoče rodbine BRICELJ, DEISINGER in PURAČ in ostalo sorodstvo.

Blazna manija požigov na Polskavi

Od novega leta 21 požarov

V četrtek, to je četrti dan od zadnjih dveh velikih požarov, je pogorelo ob 1 pomoči Rauserjevo poslopje na Bukovcu št. 40. Pogorelo je od tal; ogenj je bil podtaknjen. Skoraj je našel smrt v ognju učenec III. razr. Hajnik, katerega je v sobi

ob pogledu na požar napadla božjast in so ga le komaj rešili. Zavarovalnica je malenkostna. — Kam naj se v tem groznem času ubogi pogorelec obrne za pomoč? Obrčamo se na vse strani za pomoč, pa brezuspešno.

Karamboli na Ljubljani

V starih dobrih časih je vladalo na Ljubljani prav idilično prometno življenje. Ob velikih svečanostih so Ljubljanci prirejali na Ljubljani različne veselice in zabave. Ob prozaičnih dnevih pa je ljubljanski čolnar v dolgih čolnih prevažal razno blago po Ljubljani z Vrhniko ali na Vrhniko. Bil je prav živahen promet. Čolnarji, ki so tvorili poseben stan, so z Vrhniko vozili pesek, kamenje in les. Nazaj na Vrhniko pa so vozili drugo blago, ki je prišlo v Ljubljano po Savi. Navadno so zjutraj prihajali v mesto, popoldne pa odhajali. Ves tovor na čolnih so pregledali s blajtarji pri takozvanih »vodnih vratih«, postavljenih na Zabajku nasproti izlivu Gradaščice v Ljubljano. Tam so pobirali od peska, lesa in kamenja posebno pristojbino. Pobiranje te pristojbine je dajala mestna občina na javni dražbi v najem. Najemnik je moral položiti določeno vsoto v mestno blagajno, a potem je moral sam s svojimi organi nadzorovati ves promet na Ljubljani. Nastali so dostikrat razni spori in pravde. Ljubljanci pa so skušali tudi vtihoapljati blago in so se kaj radi izogibali plačilu te pristojbine.

Prvotno z Vrhniko niso vozili opeke, kajti mestna občina sama je na svojem ozemlju žgala opeko. Imela je 2 opekarni. Uvoz opeke je bil naravnost zabranjen. Dovažanje opeke z Vrhniko se je pričelo šele približno pred 100 leti. Opeka je sedaj tudi glavni prevoznik predmet po Ljubljani poleg kamenja iz Podpeči. Podpeški in drugi čolnarji so se držali in se drže še gotovih ukoreninjenih običajev. Po noči spuste z opeko natovoren čoln nizdol po Ljubljani, sami pa v čolnu počivajo. V bližini Ljubljane šele prične uravnati smer čolnu. Zadnja leta je postal živahnejši promet z motornimi čolni, ki so postali hud konkurent čolnarjem. Pojavil se je sedaj spor, ali smejo prevažati opeko z motornimi čolni brez zadnjega oblastvenega dovoljenja. Nekateri so mnenja, da je za to potrebna koncesija banske uprave.

Čolnarsko idilo sta zadnji čas prerusila dva večja karambola. Zadnji se je primeril v ponedeljek pri mostu v Podpeči. Potopil se je z opeko obložen čoln in je škoda precejšnja. Pri deželnem sodišču pa teče pravda zaradi lanskega karambola v bližini Ižice. Gre za odškodninsko zahtevo tovarne K. Jelovšek napram neki ljubljanski trgovki v znesku 10.200 Din. Ta pravda je dala tudi povod, da so začeli resneje razpravljati vprašanje, ali ne bi bilo umestno, da politična oblast natanko uredi čolnarski promet po Ljubljani in sestavi primeren plovni red. Zanimivo je, da se bo 20. maja v gorenji pravdi vršila II. razprava kar na licu mesta, kjer je bil 20. oktobra lani potopljen Jelovškov čoln z opeko vred. Razpravo bo vodil sodnik poedinec g. Ferdinand Merala. Povabljenih je več prič, med njimi mnogo starih in izkušenih čolnarjev, ki bodo v glavnem pojasnili, kakšni čolnarski običaji so bili v veljavi na Ljubljani.

O zadnji nesreči na Ljubljani smo prejeli še naslednje poročilo:

V ponedeljek, 11. t. m. je vozil motorni čoln s priklopljenim velikim tovornim čolnom, last g. Kotnika, proti Ljubljani. Oba čolna sta bila naložena z opeko.

Nad Podpeškim mostom je zelo oster ovinek. Vsak veslač, ki je že v tako visoki in deželi vodi pasiral omenjeni ovinek, ve dobro, kakšna nesreča ga lahko doleti, ako ga zagrabi tok vode, posebno če ga ravno zaloti vrtinec, imenovan »krnica«. Ravno radi tega vozijo vsi čolnarji na ovinku tih ob levem bregu proti Ljubljani, da morejo ravnati svoj čoln pravilno skozi prehod mosta. Kako zelo nevaren je kraj nad podpeškim mostom, dokazuje tudi dejstvo, da spuščajo naložene tovarne čolne na vrhove skozi mostne nosilce.

Tako je tudi ta dan vozač motornega čolna posvečal vsi pažnjo na to, da je vozil na ovinku tik ob levem bregu. Že kakih 200 metrov pred ovinkom je odklopil motor, in je le voda tirala čoln, brez motornega pogona, naprej. Toda, ko je privozil na ovinek, je zagledal le par metrov pred seboj na levi breg privezan veliki tovorni čoln, katerega zadnji konec je bil okrenjen močno od brega. Da se izogne

privezanemu čolnu, je moral vozač kreniti s svojim tovorom na desno v sredo vode, in že je bila nesreča tu. Zadnji konec obeh čolnov je zagrabil tok vode in ju gnal poševno proti mostu. Ves trud treh ljudi, da bi ustavili čolna, je bil zaman. Veliki tovorni čoln je zadel v koničaste pilote. Jasno, da so piloti razbili leseno steno čolna, in voda je vdrla v čoln, ki se je začel potapljati. Motorni čoln, katerega je vlekel potapljači se čoln na dno reke, so z velikim trudom rešili nepoškodovanega.

Vprašanje nastane: Koga in kaj je napotilo, da je čoln, ki je bil vso nedeljo in tudi v ponedeljek zjutraj privezan v ustju potoka, ki se izliva nasproti ovinku, prepeljal na nasprotno stran in ga privezal na tako nevarnem ovinku, ki je dobro znan vsem veslačem in čolnarjem? Gotovo je znano dotičnemu, da se je zgodila pred nekaj leti na istem nevarnem ovinku podobna nesreča čolnarju, ki je peljal čoln, naložen z opeko z Vrhniko proti Ljubljani. A kljub temu, da je imel oni čolnar pristo pot — na ovinku ni bilo nikakega privezanega čolna — ni mogel obvladati svojega čolna, kateri se je z opeko vred potopil.

Plovbo po Ljubljani bo treba vsekakor urediti in dopovedati čolnarjem in veslačem, kje in kako smejo biti čolni privezani, posebno na nevarnih ovinkih in v visoki vodi.

Velikanska drevesnica

Murska Sobota, 14. aprila.

Ko gre človek po cesti, ki vodi iz Sobote v Beltince, pred Rakičanom kar ostrmi. Očem se nudi pogled, kakršnega je redko videti. V dolgih redih se vrsti tako rekoč nešteto mladih dreves, lepo razvitih in ravnih ko sveče.

To je drevesnica banovinske Kmetijske šole v Rakičanu, ki je morda največja in najlepša v banovini ali pa spada med najlepše in največje.

Drevesnica je v glavnem sad poldrogoletnega neumornega dela bivšega gosp. ravnatelja inž. Sadarja, ki je delal v njej prava čuda. Ko je dne 1. avgusta 1930 nastopil službo, je v drevesnici našel 6000 doletnih sadnih dreves in 12.000 cepilnih jabolčnih divjakov. On je drevesnico takoj razširil. Preteklo leto je posadil in pocpil 45.000 pretežno jabolčnih divjakov in v jeseni zasadil 80.000 divjakov, ki so letos za cepitev. To so številke, ki so lahko v ponos šoli, katera obstoja šele šesto leto.

Poleg velikosti drevesnice odlikuje velik red, ki vlada v njej. Vse je bilo vedno tako snažno, da je človek z užitkom hodil med vrstami. Drevesca so lepa in močno razvita. Ko zapihlja vetrič, v vrhovih šumi ko v kakem mogočem gozdu.

Po prizadevanju g. Sadarja je banska uprava drevesnico sprejela za Centralno banovinsko drevesnico, ki naj oskrbuje vsa banovinska s sadnim drevjem. Če se bo drevesnica tudi naprej tako razvijala, kakor se je pod vodstvom prejšnjega gosp. ravnatelja, potem bo v treh letih v polni meri zadostila vsem potrebam banovine.

ske zadeva celokupne manarhije, so mu tam dejali, da na slabotnega cesarja ni računati, od nadvojd bi pa nobeden ne postal žarišče javnih odredb v prilogi Hrvatov. Jelčić naj zato sam ukrepa, hitro, takoj, še preden se Madjari okrepe. Glede predlaganega vojvode ogrskih Srbov pa so menili, naj bi se podredili enemu vodstvu, da bi bili tako Srbi odvisni od ukrepov in podjetij Hrvatov.

Ko je bil s cesarskim manifestom dne 3. okt. 1848 imenovan Jelčić za cesarjevega komisarja za Ogrsko, Sedmograško in pridružene dežele z važnimi pooblastili za pomirjenje dežele, je smatral Kempen to kot smrtno obsodbo Latourja (ki so ga kot znano tri dni kasneje Dunajčani umorili, ker je odposlal čete zoper uporne, Dunajčanom pa zavezniške Madjare). Važna je tudi trditev, da je Jelčić že 4. okt. (torej še pred izbruhom oktobrske revolte) odredil, da so od Blatnega jezera krenili naravnost proti Dunaju.

Mesec dni kasneje sodi Kempen, da bi se ogrsko vprašanje lažje razvozljalo s spremembo na prestolu. Tu naj pristavim, da je Kempen že mesec dni pred oktobrskim marčno ustavo 1. 1849 na Dunaju zvedel, da bo državni zbor razpuščen. Tudi drugače spoznano, da so vladni in dvorni krogi bili vsi zbegani, vdajali so se hipnim vplivom, bili nesamostojni, vedno pripravljeni ugoditi vsem zahtevam, zraven pa neiskrni v tih nadi, da bodo ob ugodnem trenutku preklicali vse dane obljube in odpravili vse svobodoljubne ustanove.

Kempen sam se je na par mestih svojega dnevnika spoteptil ob tradicionalno habsburško nehalnost. Že ob novem letu 1850 je zapisal, da gleda cesar na banove želje dokaj hladneje kot prej. Zato si je i Kempen hotel podrobneje ogledati želje, ki jih je imel Jelčić glede častniških mest pri orožništvu v Dalmaciji, Hrvatski in vojvodini. Ban je doživljal prav isto kakor Windischgrätz, ki so ga odstavili od armadnega vodstva. Le, da se je temu knezu mladi cesar opravičeval, da mu to velevala njegova vladarska dolžnost, nakar

Bolečine v hrbtu,

zaustavite jih

SLOAN-ov LINIMENT premaga bolečine, naglo pomiruje in se dobro počutite. Čim Vas napadejo bolečine, namažite nalahko brez utiravanja malo SLOAN-OVE masti. — Prodira in pomirja bolna mesta in mišice in odstranja bolečine.

Rabite SLOAN-ovo mast proti bolečinam v križu, revmatizmu, išiasu, bolečinam distorzije in konzulije in proti vsem vrstam boleznih v mišicah.

Dobl se v vseh LEKARNAH in DROGERIJAH

SLOAN-ov LINIMENT

odpravi bolečine

•Odobreno od Ministrstva socialne politike in narodnega zdravja Sanitetsko odeljenje z rešenjem S. br. 4497 od 15. marca 1932. •

Veseljak z vrta

Prvi topli pomladanski žarki so pozdravili iz zimskega sna se budočo mater zemljo. Na prisojnih mestih je solnce že zlizalo sneg in prve trobentice so bojazljivo pokukale izpod grmovja. Ob vodah so se pričele spreletavati pastirice in škinkavček je prišel v svatovski obleki svojo pesem. Na vlažne pomladne njive so prišli prvi poslanci rožne pomladi — škorcei. Vsi trudni še od polja so že pričeli veselo žvižgati in cvrčati, ne meneč se za vse prestane težave in tudi ne za one, ki jih še čakajo.

V pomladnem solncu se leskeče njihova obleka, lepo kovinasta od zelenega izpreminjajoča se preko temno-modrega v rdečo. Mlajši samci in sa-

mice so posuti z blede-rjavimi-belimi pikami, stari samci so pa temnokovinski, skoraj črni. S svojimi klinastimi, od strani ploskimi kljuni pretaknejo vse, kjer bi se količkar moglo dobiti za njih vedno lačne želodčke. Vsak črvč, polž ali žužek je dober, ne zametujejo pa tudi semen in jagod.

Par dni letajo skupaj v jatah, kmalu pa se razkrope paroma na vse strani. Eden si je našel za svojo zakonsko posteljočo votlo drevo, drugi prepelel star štor, tretji spet od žolne opuščeno duplo, nekateri pa so se zatekli k ljudem, ki so jim dali valilne utice na sadno drevje.

V dupla in valilnice nanosita škorce dračja, suhih vejic, slame in perja, kmalu v aprilu pa zagledamo 4—7 zelenih jajčec, čez 14 dni pa se izležejo mladi, ki jih stara zelo skrbno odgojita. Par dni za tem, ko se mladi izpeljejo, pa jih stara prepusti samim sebi in se takoj spravi spet k valjenju drugega legla.

Mladiči prvega legla se odpravijo zelo zgodaj na jug, kmalu za njimi odrine tudi drugo leglo.

Za časa vseh družinskih težav ženice pa stari škorcei, stari veseljaki ne zgube dobre volje in veselo čvrče in žvižgajo, vedno po več skupaj, zakaj škorcei kakor pravi veseljaki ne ljubijo samote!

Brž ko pa je drugo leglo odgojeno, se prično škorcei zbirati v večje jate in se spreletavajo po strniščih, njivah in travnikih, kjer marljivo pobirajo polže, kobilice in drug mrčes in semena. Dostikrat se pa pridružijo vranam, kavkam, včesih tudi divjim golobom.

Na večer, ko se prične solnce nižati, leti jata za jato v trstje ali v visoke jagnjedi, najraje pač v trstje, kjer potihne njih žvižganje in čvrčanje in preletavanje šele s temno nočjo. Zjutraj zgodaj se spet dvignejo in gredo na njive na »pašoč. To se ponavlja toliko časa, dokler ne potrkna na duri spet kruta zima in se spet zaupajo svojim krilom, ki jih poneso v dežele solnca.

Našega drobnega škorcea moramo prešteti med naše najkoristnejše ptice. Najlepše se to razvidi iz primerov, ki nam jih nudijo vrtni, kjer so valilnice za škorce, oziroma kjer jih ni. Navadno si ne predstavljamo niti zdaleč, koliko koristi nam napravi en sam škorec.

Prirodoslovec Lenz je opazoval škorce pri valilnicah in prišel do zelo lepih, naravnost sijajnih zaključkov. Po njegovem mnenju ne moremo nobene ptice tako lahko opazovati, predvsem tako točno kakor naš škorec.

Lenz je opazoval prvo leglo škorcev. Ko so bili mladiči, sta nosila stara dva hrano. Popoldne vsake tri minute, popoldne vsake pet minut, torej dopoldne 140 krat, popoldne 84 krat: in to

polže, kobilice ali druge večje žužke in večji mrčes. Poleg tega moramo računati še stara dva! Za oba računa Lenz na uro 10 mrčesov, v 14 urah torej 140. Cela družinka pospravi na dan potem takem 364 mrčesov! Ko pa mladiči zleto, ko se »speljajo«, se pa »porabac« znatno zviša, tako da smemo računati takrat na eno družino do 840 mrčesov, če vsak mladič pospravi na uro 5 polžev ali karsibodi. Ko je ta prirodoslovec to opazoval, je imel na vrtu 42 valilnic (polnih z gnezdi!) in če vzamemo vsako leglo le po pet škorcev, torej dvoje legel in stari je 12×42 = 502! Toliko škorcev je po računih Lenza prišlo iz njegovih valilnic. Ta jata uniči prav tako po njegovih računih 35.280 mrčesov na dan!

Ta nazorna, čeprav morda malo pretirana slika nam jasno pokaže korist škorcev z malo izjemo škode pri zrelih češnjah, katere tudi škorcei radi zobjejo, pa te le po vrhovih, kamor mi ne moremo, ne da bi lomili vej, in pa za časa zore-

nja grozdja po vinogradih, kjer delajo tudi »kak« škode, seveda pa njih prejšnje koristno delo daleč presega po njih povzročeno škodo.

Vsakemu pametnemu gospodarju pa svetujem, da zgodaj spomladi, najbolje v začetku februarja izobesi po svojem drevju skrinjice za valjenje. Te pa morajo imeti dovolj velike odprtine, da morejo škorcei skozi notri in ven, pravtako morajo biti vobče dovolj velike. Pred odprtino, bolje pod njo, pa mora biti palčica, kamor škorcei sedajo, ko donajajo mladim hrano in pa kjer samčki tako radi gostole.

Joža Herfort.

V Francijo smo slišali...

V nedeljo, 10. t. m. smo slišali po radio prenos iz Kočevja. Že dolgo nismo imeli tako prijetnega večera. Spored je bil pester in svojevrsten, da je poslušalce kar očaral. Deklamacije, petje, glasovir, citre, ustna harmonika itd. zlasti pa recitacije, vse to je vplivalo na nas, da smo za hip pozabili na tujino in mislili, da smo doma. Čestitamo požrtvovalnemu učiteljsstvu in zahvalimo gojenice, ki so nas — kljub svoji življenjski tragiki — znali ves večer tako lepo zabavati.

Pripomnimo, da v sled pomanjkanja časa in radi slabega sprejema — čez dan — samo zvečer poslušamo radio. Vemo, da se naša oddajna postaja bori s finančnimi težavami, vendar jo prosimo, naj oddaja več domačega in manj prenosov z Dunaja, Budimpešte, Prage itd. S tem bo brez dvoma ustregla tudi naročnikom v domovini. Mislamo, da imajo v večini boljše aparate, s katerimi morejo druge države direktno poslušati.

Slovenski izseljenci iz Tucquegnieux.

Iz dobe Bachovih huzarjev

Pred kratkim je na Dunaju izdal J. Mayer dnevniki generalnega inspektorja in organizatorja avstrijskega orožništva barona J. Kempen-a, ki je bil v dobi absolutizma cesarja Franca Jožefa tudi vrhovni šef vse policije ter kot tak užival ministrski čin. Ker je spadal med najvplivnejše osebe cesarjeve okolice, je prišel v stik z različnimi osebnostmi; bil je poučen o stvarih in intrigah, ki jim zgodovinar drugače le težko pride na sled.

Njegovi spomini obsegajo razdobje med letom 1848 do 1859. Dogodki leta 1848 so ga zajeli v hrvatski Petrinji, kjer je bil brigadir med našimi graničarji. Lojalni od nog do glave in zvesto vdan dinastiji, mu madjarska prenapetost in preziranje Nemadjarov ni ugajalo. Po začetnem notranjem oklevanju se je potem trdno postavil Jelčiću ob bok in ga spremljeval na njegovem bojnem pohodu čez Ogrsko proti Dunaju.

Kempen pripoveduje, kako mu je 20. maja 1848 Jelčić razlagal, da je nemogoče Hrvatov vzdržati zvezo z Ogrsko. Kajti Dunaj je brez moči, cesar je pred par dnevi pobegnil na Tirolsko, v prestolici pa vlada teroristična stranka s študenti. Češka take strahovlade ne mara in se je zato v zvestobi do svojega cesarja in v zvezi z monarhijo proglasila za provizorno neodvisno. In isto hoče storiti tudi Hrvatska, tako je izjavil Jelčić dalje. Prav tako je zanimiva zveščeta, da bi udaril na Ogrce, — sredstev pa mu javno niso hoteli dati na razpolago. Celo nadvojvoda Janez, ki so ga izbrali za posrednika med Hrvati in Madjari, je s palatinom vred igral dvoletno vlogo in je le omahovaje držal s Hrvati. Ko je Kempen sam pritiskal na Dunaju, naj Hrvate podpre ne le s simpatijami, marveč tudi gmotno, ker je zadeva zveste Hrvat-

mu je ponosni knez odvrnil: »Vaše Veličanstvo naj ne pozabi, da bi ne imelo nikakih dolžnosti, če bi mene ne bilo«. (Knez je mislil pri tem na svoje sodelovanje pri odpovedi cesarja Ferdinanda, odn. na udušitev upora na Dunaju in v Pragi ter meril s temi besedami na razpad Avstrije.)

Tudi sicer so na Dunaju kaj neprijetno gledali na Jelčićovo narodno delovanje. Poleti 1. 1850 n. pr. so se razburjali nad »samoljubnimi, separatističnimi ukrepi bana. Justični minister je kazal hrvatski uradni spis, kjer je na modrobelorščem robu stalo »Živio Jelčić ban!«. Ko so na Reki razvijali hrvatsko trobojnico, jo je trgovinski minister brzojavno ukazal sneti in nadomestiti s črnorumenom zastavo. Zopet ob drugi priliki so govorili o megalomaniji Hrvatov, ker so odposlali nekemu uradu v rajhu dopis v hrvatskem jeziku.

Razen o hrvatskih izvemo iz zapiskov marsikaj tudi o političnih in gospodarskih razmerah Vojvodine, Dalmacije, Črne gore in zlasti tudi Srbije in Bosne, — saj si je Kempen dal po svojih zaupnikih in odposlancih o tem v vseh važnejših trenutkih poročati in je bil s srbskimi knezi deloma tudi v osebnih stikih. Ob priliki je opozoril cesarja na »rovarjenje škofa Strossmayerja v klerikalni smeri z jugoslovanskimi cilji v Bosni« ter ga opozarjal na kvarno delovanje te stranke.

Kakor Madjari, tako so se tudi tostran Litve panično bali probujajočega se slovstva. Ko je poleti 1851 Bach pripovedoval Kempenu, da se je veleizdaja obtoženi Julian Goslar nameraval z gladovanjem v zaporu usmrtiti, je pripomnil še, da nameravajo Slovani cesarja Franca Jožefa odstaviti ter posaditi na prestol zopet Ferdinanda, ki bi jim dal objuljeno ustavo. Cesarski guverner na Ogrskem, nadvojvoda Albreht, madjarstva kljub odločno odklonilnemu stališču do vlade in Avstrije ni smatral za tako nevarno kakor panslavistične težnje, v čemer mu je tudi Kempen pritrdil. Slednjemu je spomladi 1. 1850 tudi cesar priporočal, naj budno pazi nad panslavističnimi tendencami. In panslavizem je bilo takrat že vsa-

ko, tudi najhujše javljanje narodne zavesti, — da celo stremenje slovanskega kmeta, da se osvobodi podložniškega jarma ogrskih velikašev (prim. moje poročilo v Glasniku Muz. društva za Slovenijo, čl. 95 sl.).

Da bi nevarnost vpliva narodne inteligence na ljudstvo zmanjšal, je cesar že začetkom leta 1850 naročil, naj se uradništvo raznih narodnosti čimbolj pomeša. Celo hrvatskim častnikom, ki so s svojimi ljudmi rešili cesarju prestol, niso zaupali: služijo naj izven svoje domovine, — kajti treba jih je preizkusiti! Požunskega mestnega poveljnika fml. Gedeona so poleti 1849 v cesarjevem imenu svarili, naj bi ne govoril preveč madjarski.

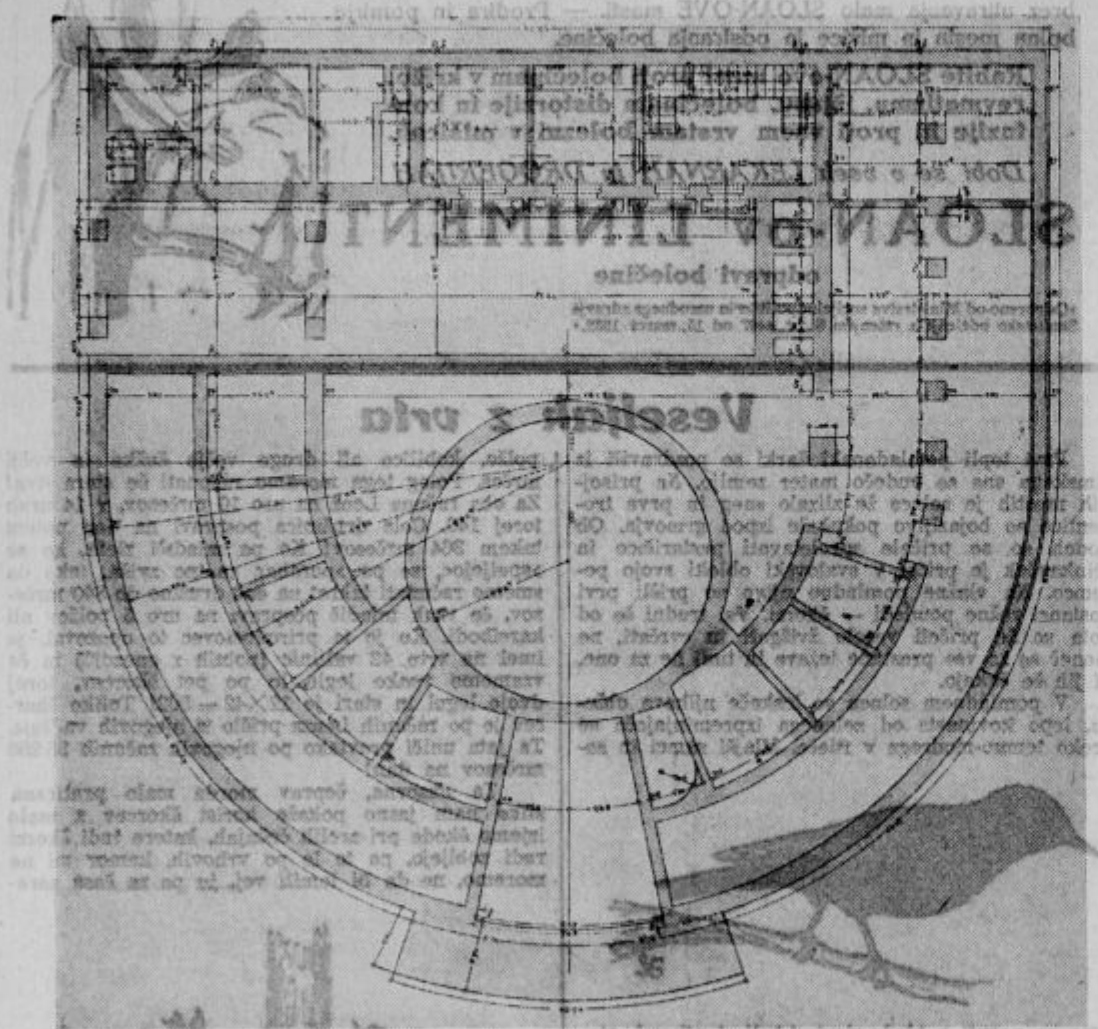
Ves vladni sistem se je naslanjal izključno le na meč armade in na brezpogojno centralizacijo. Bivši barikadni minister 1. 1848 Bach je postal nekaj simbol celega sistema. Že 1. 1851 je izjavil, da se mora z dnem, ko bi cesar opustil centralistični princip, razsut tudi njegov prestol. Ob koncu absolutistične dobe je tudi cesarjeva desna roka, grof Grünne, priznal, da so vsi mnenja, da tako ne more več dalje iti. Dokler je armada dobra, še gre in se ni bati, toda kak sunek od zunaj bi mogel napraviti položaj prav nevaren.

Nezadovoljstvo proti režimu pa je vladalo že od vsega početka. Saj je Kempen ob praznovanju cesarjevega rojstnega dne 1. 1851 moral zapisati v svoj dnevnik, da je na Dunaju več miru kot pa navdušenja. Glede Bacha se zdi, da so (dasi je v resnici bil najmočnejša osebnost v vladi) nalahko pustili, da je veljal pred svetom za idejnega nositelja režima. Računali so, da ga ob morebitni radikalnejši spremembi kakor Jona vržejo čez krov v vodo; simbol bi bil tako žrtvovan, cesar bi pa stal kot neomadeževan konstitualec.

Bachov vpliv se ni omejeval le na notranjo politiko, marveč se je čutil — zlasti po smrti kneza Schwarzenberga — tudi v zunanji. L. 1854 sta z zunanjim ministrom Buol — Schauensteinom dosegla, da se je Avstrija v sporu Rusije s Turčijo (krimska vojna) postavila na stran zapadnih

Ljubljana

Mrtvaška veža v Ljubljani

Tloris nove mrtvaške veže pri Sv. Križu.

Ljubljana, 15. aprila.

Na večerajšnji seji je ljubljanski občinski svet končno odobril da se zgradi pri Sv. Križu prepotrebna mrtvaška veža. Ljubljana je dosedaj spadala med tista redka mesta v Evropi, ki so bila pravzaprav brez mrtvaške veže. Zbog skromna kamra pri Sv. Krištofu ni odgovarjala niti pije-tetum, niti najbolj primitivnim esetičnim čutom, kaj šele higijenskim zahtevam. Uporabljali so zadnja leta to mrtvaško vežo pravzaprav samo za ponesrečence, dokler je trajal komisijski ogled, in za samomorilce. Revni ljudje, ki so umirali doma, pa niso mogli nikjer biti položeni na mrtvaški oder. Nova mrtvaška veža bo zato po-menila velik in že dolgo potreben napredek mesta. Zahteva po mrtvaški veži so v našem mestu bile aktualne že od prvih in posebno naš list je neštokrat poudarjal to zahtevo, ki se bo sedaj le izpolnila. Nova veža bo zgrajena v taki raz-

Kaj bo danes?

Drama: Ob 15: »Vzrok«. Dijaška predstava po znižanih cenah.
Ob 20: »Kvadratura kroga«. Red E.
Opera: »Sevilski brivci«. Red B.
Kino Kodeljevo ob 5 in 8 zvočni film »Ben Hur«.

Ljudski kino Vič-Glince: ob 8 vefilmski »Po-roinik kraljeve garde«.
Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Du-najska cesta 6 in mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9.

○ Kanalizacija v svetokriškem okraju. Včeraj so prišli s prvimi kanalizacijskimi deli na Du-najski cesti pri Sv. Krištofu. Glavni kanal bo spe-ljan po Dunajski cesti zaenkrat do topnišar-ke vojašnice, pozneje pa dalje proti Brinju in v vse stranske ulice. Kanalizacijska dela za katera je preskrbljeno kritje v novem proračunu mestne ob-šine, bo izvršilo podjetje Dukič. Kanal bo ob Sv. Krištofu globok 7 metrov, prav toliko, kolikor je globok tudi kanalizacijski jarek, ki so ga lansko leto speljali od Sv. Krištofa proti železniškemu prelazu. Kanal z Dunajske ceste bo priključen na že lansko leto zgrajeni glavni zbiralni kanal, ki teče za pokopališčem in po novi Vilharjevi ulici ter po Martinovi cesti v Ljubljano. Podjetje Du-kič je že pred tedni ob Dunajski cesti pripravilo

velesil. Trdila sta, da bo Rusija sklenila takoj mir, čim bo Avstrija stopila pod orožje. Kempen je bil prepričan, da Rusija ne bo odnehal in da bodo zastoj vse avstrijske žrtve na denarju in ludeh in 3. decembra 1854 je se zapisal: »Zalosten sem radi tega koraka ponizanja, morda celo padca naše veličine«. Da bi grof Grünne ne mogel kaliti vode, so ga prav tiste dni poslali na lov.

Kempen se je že spomladi l. 1850 razburjal, ker so z Rusijo barantali radi povračila stroškov za pomožno ekspedicijo na Ogrsko l. 1849: osem milijonov se je zdelo finančnemu ministru preveč, »kakor da bi bilo vse, vsaka usluga, ki nam jo je Rusija izkazala, popolnoma pozabljena«. Bre-scijanska hiena, Haynau, pa se je mrdil, ker je prejel »samo« 300.000 gld nagrade zato, da je položil cesarju pred noge eno celo kraljestvo. Tudi on je pač hotel popolnoma zamolčati edino uspešno rusko intervencijo. Tik pred laško vojno l. 1859 so sicer žrtvovali Buola, da bi pridobili Ru-alfo. Pa bilo je zaman: Kempnova bojazen o za-četku konca se je začela uresničevati.

Kempnov dnevnik vrže marsikak žarek tudi v cesarjevo zasebno življenje. Razmerje do cesar-ice Elizabete je bilo v teh letih še neskaljeno. Ko je bil za vojne l. 1859 cesar na Laškem, mu je ob povratku šla do Ljubljane naproti: jokajoč je v tem času samevala, za svoje otroke se pa kljub obilemu prostemu času ni bogve kaj brigala. Zdravnik dr. Seebürger se je celo zgražal, da pre-več jahari, preveč kadi in se tudi za lastno zdrav-je premalo meni. S takšno vladohlepno nadvojvo-dinjo Zofijo, si nista nikoli bili dobri. Za cesarjevo mater je značilen njen izrek o dogodkih l. 1848. Dejala je, da bi se prej potolažila radi možne iz-gube svojih otrok, kakor pa radi sramote, da bi podlegli studentovskemu hisevanju: prihodnost je sramotne preteklosti ne bo mogla razumeti.

Tudi po teh zapisih je bil cesar Franc Jožef nepristopen, svojevilen, naravnost trmast. Ko je spomladi l. 1850 potoval v Trst, so drli ljudje in razne korporacije in narodne straže od blizu in

sežnosti, da bo zadostovala tudi, če se bo število prebivalstva še tako pomnožilo, za dolga deset-letja naprej. Veža bo imela eno nadstropje in klet. Okoli hodnika v polkrogu bodo posamezne celice za mrtvaške odre in bodo mogli sorodniki tu z vso pije-teto položiti trupla svojcev na mrtvaški oder. Mrtvaška veža bo imela malo kapelico za blagoslovljanje trupla, dalje prostor za infekcijske mrljice in dvigalo za dviganje krst iz pritličja v nadstropje, kjer bodo prav tako celice za mrtvaške odre. V poslopu bodo tudi prostori za pisarno upravitelja mrtvaške veže.

Nova mrtvaška veža bo predvsem pomenila znatno znižanje pogrebnih stroškov, za Mestni po-grebni zavod pa tudi znatno zmanjšanje režije. Zgradba mrtvaške veže bo tudi v arhitektonskem oziru harmonična s pokopališčem Sv. Križa. Na-črti so bili odobreni od vseh odločujočih činiteljev, tako škofijskega ordinariata, pokopališke uprave, mestne občine in Mestnega pogrebnega zavoda.

ves potrebni gradbeni in tehnični material za iz-kopavanje kanalizacijskega jarka, včeraj pa so za-čeli z graditvijo. Zaenkrat je pri kanalizacijskih delih zaposleno manjše število delavcev, ki se bo pa seveda povečalo, kakor hitro bo delo zavzelo večji obseg.

○ Iznana družina. Včeraj okoli 2 popoldne se je v Florjanski ulici ustavil sivi policijski avto, okoli katerega se je takoj nabralo polno radeved-nežev, ki so po večini pričakovali, bogvekakšnega zvezanega in nevarnega zločinca bodo privedli ven. Mesto tega pa so prinesli nekaj cunj, ka-terim je sledilo 6 otrok in njihova mati. Je to družina brezposelnega steklarja G., doma iz Jur-klöstra. G. je delal pred časom v Nemčiji in se od tam vrnil v domovino povsem obubošan. Ze poprej nagnjen k alkoholizmu, se je v Ljubljani povsem zapil. Preživljal se je z beračenjem in je tudi svoje otroke učil beračenju. Družina je bila se-veda povsem zanemarjena. Pred kratkim je na

KINO KODELJEVO :: Tel. 51-62

Danes ob 5 in ob 8, jutri ob pol 4 in 8, v ponedeljek ob 5 in 8

„BEN HUR“

Vstopnina 10, 8, 6, 5 in 4 Din

daleč, da bi se mu poklonili in ga pozdravili. Cesar pa je mimo vsega tega šel površno naprej, ne da bi z ljudmi spregovoril. Njegov potni spremlje-alec minister Bach je dejal, da cesar ne razume pri-dobivati si sra. Isto se je ponovilo pozneje v Pra-gi, ko je na ovacije v Zofijinih dvorah komaj da lešno reagiral.

Tudi drugače mu je manjkalo prave ljudomilo-sti. Saj se je dogodilo, da je sredi vesele večerje povabljenih gostov, poklical v kot sobe svojega »policijskega psa« in se zanimal, če bo ta ali oni res obsojen in če se bo smrtna obsodba tudi lema-lo izvršila. Glede ogrskih upornikov je poleti 1849 naročil Kempnu, da je treba z njimi strogo postopati: višje stoječe je treba tembolj kaznovati, ker so slabo in obenem neumno delovali. Posebna strast cesarjeva so bili njegovi lovi in potovanja. V krizi l. 1858 je finančni minister Bruck zahte-val, da je treba štediti tudi pri cesarjevem raz-košnem načinu potovanja in pri lovih. Saj so n. pr. l. 1857 samo na en dan postrelili 3000 fazanov, drugič zopet v enem dnevu 1150 zajcev in 44 srni; od tega cesar sam 135 kosov!

Zanimivo so tudi konfidentske zveze, ki jih je Kempen vzdrževal na našem jugu. O dr. Lj. Gaju vemo že iz drugih virov (dr. Thim, gl. Glas-nik Muz. društva, XI, str. 94), da ni bil nepristo-pen za razne zveneče motive. Kempnova karak-terizacija pa je v tem oziru zanj naravnost po-razna. K 23. juniju l. 1857 namreč pripominja, da se mu je »znani hrvatski agitator L. Gaj predsta-vil s spremenjenimi nazori vladnih zadev in na dispozicijo; seveda razloži plačilo. Če bi narodi svo-je voditelje skoz in skoz poznali, morali bi se z gnusom odvrniti od mož, ki jim slepo zaupajo svo-jo bodočnost«. — Kempen ne pove, ali je Gajevo ponudbo sprejel ali ne. Morda bi mogli o tem dati pojasnila dunajski arhivi, ki hranijo, kakor je iz vsega tega razvidno, mnogo dragocenejša gradiva i za našo narodno zgodovino in za naše domače razmere vohče. J. Maj.

svet prišel še šest otrok. Mestna občina je za družino izdala precej podpore, toda vse skupaj ni dosti zalego. Mestu je postajala ta nesrečna dru-zina čimdalje bolj nadležna, dokler ni mestna ob-čina prosila policije, naj to družino izžene. Povrh vsega je stari G. še pred dnevi nekam izžanil. Družino so včeraj prepeljali v odgonske zapore na magistratu, od tam pa jo pošljejo v Jurklöster, kjer bo morala za te ljudi prevzeti skrb pač do-mača občina, kakor bo znala in mogla.

○ Na Rožniku se prične sv. maševz nedeljo, dne 17. aprila in sicer je redna sv. maša vsako nedeljo ob 9. Popoldne ob 5 bodo dne 17. aprila tudi večernice.

○ Racija. Včeraj je policija zopet priredila racijo na številne brezposelne, ki tavajo po Ljub-ljani brez dela in zasluzka. Prijetih je bilo okoli 20 mladih delavcev, ki bodo izgnani iz Ljubljane. Med prijetim ni bilo nobenega zločinca, samo pri enem je policija ugotovila, da je delavsko knjižico malo popravil.

○ Dve elegantni dami. Med ljubljanskimi de-kleti z ulice so nekatere tudi take, ki se oblačijo prav elegantno. Ako jih ne bi izdajalo vedenje, bi jih človek imel od daleč skoraj za premožne dame. Malo čudno se je zdelo stražniku, ko je predsinotujim, ozir. predvčerajšnjim zjutraj slišal neke krike, kakor da bi se prepajale histerične ženske, pa je videl sredi lepo obblečenih kavalirjev dve elegantno obblečeni dami, ki sta se drli prav po živinski. Stopil je bližje in spoznal, da je vsa družba poslano nasekama. V ženskah je spoznal dve stari znanci polietje, ki imata že nesteto gre-hov na vesti. Kljub njunima lepima oblekama pa ju je stražnik prijel in ju odvedel v zapor.

○ Prošnje za dodelitev stanovanj. Mestni ma-gistrat je letos prejel že do 100 prošenj za dode-litev stanovanj v mestnih hišah. Ugodno je bilo rešenih le 5 prošenj, druge so bile odklonjene, ker nima občina v svojih hišah nobenih stanovanj več na razpolago.

○ Naval na stanovanjski oddelek. Mnogo strank, ki so jim hišni gospodarji kar privatno

Rešetanje brezposelnih v Mariboru

Energična akcija mariborske policije

Maribor, 15. aprila.

Cudna slika se je nudila danes predpoldne obiskovalcem mariborskega policijskega komisi-ri-jata. Vsi hodniki in stopnišča od vhoda do dru-gega nadstropja gori so bili dobesedno natlačeni z ljudmi vseh obrazov in starosti, toda vseh enake zunanosti — zapuščenih in revnih, da se jim je že oddale poznalo, da so brezposelni. Policija jih je polovila sinoči in danes po raznih skrivajših in zatočiščih, kjer si iščejo ti reveži strehe; pred borzo dela na Rotovškem trgu pa je pobrala dan-es kar celo skupino, ki se je tlačila v tesno ča-kanalico ali pa prezebala zunaj pred vratni na dežju. In potem se je pričelo v sobi drugega nadstropja, kjer stoluje vodja kriminalnega oddelka g. Cajko s svojim pomočnikom g. nadzornikom Gorišcem in detektiv, veliko rešetanje in pretresanje vseh teh revežev. Čisto točno so otipali vsakemu vse nje-gove skrivnosti in podatke ter pogledali v knjige in sezname, ako vse štima. Je namreč med temi reveži tudi mnogo takih, katere zasledujejo pa-ra-grafi in raznih delov naše domovine ter nekat-erim že dolgo časa vise nad glavo kazni za razne pregrehe. — V glavnem pa je imela ta per-lustracija namen razčistiti vrste brezposelnih v Maribo-ru vseh onih došlecev z dežele, ki so se šele pred kratkim prišli v mesto, nadejajoč se boljšega in lažjega zasluzka ter so samo še pomnožili vrste brezposelnih. Preko zime jih je vzdrževala javnost s podporno akcijo ter jim nudila prehrano in pre-nočišče in naravno, da si je marsikdo premislil, pa je raje ostal v mestu, kakor da bi šel domov, kjer pozimi nihče ne sprejme rad delavca, če ga poleti ni bilo blizu.

Policija si je nadela hvalevredno nalogo. Na kmetih se začenja pomladno delo in primanjkuje delavstva, ki res ni tako dobro plačano, ima pa možnost, da se vsaj lahko preživi; in kdor preko poletja dela, najde tudi preko zime na deželi za-veličje. Seveda mora biti skromnejši v svojih de-narnih zahtevah, toda danes so časi pač težki in zadovoljiti se je treba s tem, kar se komu nudi. Vsi oni delavci, ki so šele v zadnjem času prispeli v mesto iskat službe ter ne predstavljajo pravega

Zadnja poročila:

Zveza narodov tolaži male države

Zeneva, 15. aprila. tg. Svet Zveze narodov je v svojem današnjem sklepu, v katerem je jasno videti bojazen, da ne bi male države propadle, iz-razil upanje, da bodo te države mogle vzdržati do momenta velikega izboljšanja svetovnega položaja. Svet Zveze narodov je sklenil pomoč vseh svojih organov, to je finančnega odbora, prometne kakor tudi gospodarske komisije, toda vsa pomoč je končno odvisna od skupnega sodelovanja velesil. To je končno ugotovil tudi predsednik Sveta Zveze narodov Paul Boncour v svojem kratkem odgo-voru na Venizelosov govor. Naglašal je, da niso za-

Živahne konference v Parizu

Pariz, 15. aprila tg. Seja ministrskega sveta je danes popoldne trajala le malo časa. Tardieu je poročal o zenevskih pogajanjih. Nato se je Tar-dieu odpejal zopet na Quai d'Orsay, kjer je na-daljeval razgovore z ameriškim delegatom Stim-sonom. Očividno je, da si Tardieu prizadeva, da bi že v Parizu dosegel čim najdalekosežnejše do-govore. Posebno se je opazilo, da je popoldne ne-posredno po diplomatskem kosilu sprejel angle-skega poslanika Tyrella. Razgovori s Tyrellom so tem večje važnosti, ker sta bila prisotna tudi mi-nister Renaud in minister za javna dela, Angle-ski zunanji minister sir Jon Simon, ki je danes tudi dospel v Pariz z letalom, se teh razgovorov ni udeležil, temveč je takoj odletel dalje v Zenevo. Kljub vsem številnim političnim posvetovanjem pa je imel Tardieu še čas, da je nadaljeval razgovore o podonavskem projektu.

London, 15. aprila. tg. V Aucklandu na Novi Zelandiji trajajo demonstracije brezposelnih se na-dalje. V glavnem so se njihovi napadi koncentri-rali na razkošne trgovine notranjega mesta. Za-gzali so neke cerkev in razbili vse šipe. Policija na konjih, pomnožena z morarškimi četami, je šele po večurnem prizadevanju mogla napraviti mir. Več kot 30 oseb je bilo oddanih v bolnišnico, mnogo pa je bilo aretiranih.

Dobro blago zastoj!

ne boste nikjer dobili,

a naiceneje v Ljubljani pri

M. H. ŠKOFIČ
 na Sv. Petra cesti št. 17

boste kupili:

kuhinjske brisače in tunje od Din	5-	naprej
šifoni in kambriki	Din 6-	>
negavice moške in ženske . .	Din 8-	>
deleni in pralne svilne	Din 10-	>
volneni šofli	Din 30-	>

odpovedali stanovanja, prihaja na mestni magi-strat s prošnjami, da bi jim stanovanjski oddelek preskrbel stanovanje. Že ta mesec je bilo nad 200 stanovanjskih najemnikov, ki hkratu tožijo, kako brezsrčno postopajo nekateri hišni gospodarji. So znani slučaji, da gospodarji, čeprav nimajo zato absolutno nikakega izvršnega naslova, groze ubo-gim strankam, da jih bodo začetkom maja samo-istno pometali kar na cesto z vsem njih po-hištvo.

○ Slika deložacije. V ponedeljek popoldne so sodni organi izvršili v Bohoričevi ulici deložacijo neke delavske rodbine, ki je nudila prav žalostno sliko. Na zahtevo gospodarja, ki ima drugo hišo v Trbovljah, so znesli vse delavčeve uboštvo kar k transformatorju na Vodmatskem trgu. Skromno stanovanje je obstajalo iz kuhinje in sobe. V to stanovanje so baje namerava vseliti sam gospodar. Bil pa je žalosten prizor, ko so morali z rešilnim vozom odpeljati v bolnišnico delavčev 9 mesecev staro hčerko Pavlo in njegovega 3-letnega sinčka Karla. Oba sta težko obolela na influenco. Stano-vanje stoji sedaj prazno, a pohištvo na Vodmat-skem trgu priča o hudi socialni bedi.

industrijskega delavstva, naj bi šli nakaj na de-želo ter si tam poiskali možnosti zasluzka, kjer primanjkuje delovnih moči. S tem bi se razbreme-nili industrijski kraji in mesta od velikih davjav za podpiranje brezposelnih, na drugi strani pa bi se dala zopet možnost pravemu industrijskemu de-lavstvu, ki nima nobenega zatočišča, da si laže najde delo in dobi tudi boljše plačilo radi manjše ponudbe delovnih moči.

Mariborska policija bo sedaj postopoma prece-šetala vse brezposelno delavstvo. Kdor se ni dolgo v mestu, ter ima doma možnost, da se preživi, bo moral iz mesta nazaj na kmeto. Med temi, katero so imeli danes na policiji, so našli že 60 oseb, ki bodo morale odgonskim potem nazaj v svoje rodne obrine. Sicer je za te ljudi, ki so pričakovali lo-liko od zasluzka v mestu, izgon hud udarec, toda te ostre mere so potrebne, da se vsaj začasno omeji številno brezposelnih, da za nekaj časa pre-naha škodljiv dotok novih delovnih moči z dežele v mesto in da se pomaga indirektno tudi kmet-skemu prebivalstvu, kjer primanjkuje delavstva.

Novo mesto

Popravek. V »Slovenec« z dne 14. t. m. je izšla pod naslovom »Oprostina sodba« v dopisu iz Kočevja notica o zanimivi razpravi proti g. žu-pniku Roglju. To notico moramo v toliko popraviti, da je bil sodnik poimene s. o. s. Kobé Viktor in ne s. o. s. Romih. Zastopal je g. župnika odvetnik g. dr. Lavrič Janko, katerega je nadomestoval pri dotični razpravi g. dr. Česnik.

Bog plačaj! Okrajni tajnik g. Alojzij Rozman je poklonil Vincencijevi konferenci v Novem me-stu Din 50 namesto cvetja na grob pokojne gospe Marije Kovačeve.

Huda nesreča. 16letni fant Krašovec Frane, doma iz Rosalnice, občina Božjakovo pri Metliki, je pred par dnevi našel dinamični kapsel, ter nato v svoji radevednosti začel brskati z bučko po njem. Nesreča pa je hotela, da je kapsel v fantovih ro-kah eksplodiral in fantu je odneslo vse prste na levi roki, na desni pa del palca.

stopane vse velesile, posebno ne Amerika in Rusija, potem pa je izjavil, da se velesile zavedajo svoje velike odgovornosti, pri čemer pa potrebujejo tudi sopolmoči malih držav.

Pariz, 15. aprila. tg. Kakor sporoča posebna nota grškega poslanstva v Parizu, je Venizelos takoj po svojem prihodu v Zenevo predlagal Svetu Zveze narodov, da se dovoli grški vladi petletna odgoditev amortizacije inozemskih dolgov, dokler se ne uresničuje pričakovani načrti za finančno pomoč.

Bolgarija gradi 17 železniških prog

Sofija, 15. apr. Vzlic temu, da se nahaja dr-žava v težkem gospodarskem položaju, je vendar postavila izredno velik program za gradbo želez-nic v letopred letu. Krediti v to svrhu so določeni na 105 milijonov levov in bi nikakor ne zadostova-li, ako se ne bi izvršil velik del gradb s pomočjo vojaških delavskih bataljonov, ki so v to svrhu po-ključni letos v dvojnem številu v službo. Vzrok ži-vahnosti delavnosti je tudi brezposelnost in z njo naraščajoče komunistično gibanje. V letu 1932 se bodo dokončale sledeče železniške proge: 1. Plov-div—Panagjuriste, 2. Plovdiv—Karlovo in 3. Kir-džali—Mastanli in bodo stopile do konca leta v promet. Iz tonda železniški davek se bodo za-čele graditi proge: 1. Kričim—Peštera, 2. Šumen—Smedovo, 3. Krumovo—Veliki Preslar, 4. Lesko-vec—Zlatarica, 5. Makorevo—Pirdop—Koznica, 6. Dupnica—Gorna Džumaja (sedaj ozkotirna), 7. Rahmanlare—Karlovo—Mitiriso, 8. Popovo—Razgrad—Nedoklan, 9. Kalofer—Kazanlik, 10. Lo-več—Trojan, 11. proga okoli Sofije, 12. Dolen—Gifitli—Staro Orehovo; dalje ozkotirne železnice: 1. Čepino—Jakovuda, 2. Červenbrek—Teteven. — Skupaj bo torej v tem letu v delu 17 železniških prog. Ni treba posebno poudarjati, da imajo ne-katere teh železnic poleg gospodarskega tudi stra-tegični pomen.

Dnevna kronika

Kaj pravite?

Neka zagrebška razpošiljalnica srečk države razredne loterije pošilja na razne naslove po Sloveniji nekakšne reklamne listice, v katerih so kot caba naslikani deli 1000dinarskih bankovcev. Ni namamno proti takemu načinu pridobivanja kupcev. Odločilo moramo pa protestirati proti brezobzirnemu počenju naše materinske. Človek dobi pri tiskanju teh kurioznih reklamnih besedil vtis, da se počenju slovenskega jezika že kar sistematično goji. Čudim se in zmagujem s glavo, kako je mogoče, da zagrebške tiskarne ne morejo najti v vsem Zagrebu Slovence, ki bi jim znal krensko besedilo brezhibno prevesti v slovenščino. Vsekakor prevažalec, ki pri prevažanju zagrebi takšne kričee in usodne napake, ni in ne more biti Slovenec. Takšnih gorostastosti in nesmiselnosti v pravopisu pri nas niti ljudskošolski učenci ne delajo več!

Dovolite, gospod urednik, da Vam za smeh in kratek čas posrežem s šopkom najbolj zlahtnih celic iz bogate zbirke teh reklamnih listnic: »Nudimo Vam torej priliko, da z eno edino srečko lahko zadenete kakšni veliki dobiček... Pogledajte igralni našt... S tem si lahko zboljšate finančialne prilike ter sebi in Vaši obitelji osigurate eksistenco za vsa(!) čitlenje... Z srečko... Kupno ceno teh srečk...«

Ce Vam je pa to še premalo, ljudje božji, se naslajajte nad še bolj zlahtnimi celicami, ki sem jih natrpal v nekem drugem tokratnem reklamnem vrtilčku. Te celice pa ima na vesti neka belgrajška tiskarna:

»Skrb za obstanek je ono kar nam vrezuje bolne črte... muči se in premišljuje na kateri način si najde izhod in zbolijo enkrat za vselej svojo bodočnost... Reskirajte malo... Za tujnost srečnih slučajev jamčimo... Da se hitro obogatite... Čim več imate srečk, toliko večja je sigurneja dobit(!)... Vstrajnost in igranje golosa prinese tudi Vam srečo... Srečen lala šije denar... Idati krat duplo srečkove(!)... Vstrajnost Vašega igranja sigurno bo Vas naredila katurega teh srečk...« In tako dalje — da o ločitih niti ne govorim!

Gospod urednik, ali res ni nobenega paragrafa v kazenskem zakoniku, ki bi doletel za takšno neusmiljeno mučenje slovenskih bralcev eksemplarčno kazen?

Koledar

Sobota, 16. aprila: Benedikt Jožef Labre, spoznavalec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl včeraj gospod Janez Artač, v starosti 74 let. Pogreb bo jutri ob 2 pop. iz hiralnice sv. Jožefa, Vidovdanska cesta 9. Naj počiva v miru!

Ostale vesti

— Služba božja na Smarni gori bo jutri v nedeljo, 17. t. m. izjemoma ob devetih, ne ob desetih kakor navadno.

— Hidrografske poročilo z dne 15. aprila navaja, da je bila v četrti maksimalna temperatura v naši državi 14,5 stopinj, v prejšnji noči pa je bila minimalna temperatura 3,3. Skoro povsod je deževalo. V hribovitih predelih se sneg naglo topi. Vodostaj Donave in njenih pritokov je še vedno visok. Sava še vedno raste. Tisa je pri Senti za 7 cm nad maksimumom. Tu kaže vodostaj 882 cm, pri Bečeju kaže 736 cm. Vodostaj Save pri Sremski Mitrovici kaže 694 cm, to je 14 cm pod maksimumom. Ob Tisi delajo velike obrambne nasipe. Prav tako grade nasipe ob spodnji Savi. Zaradi dolgotrajnega visokega vodostaja so nekateri nasipi ob Tisi in Savi ogroženi. — Ponekod sodeluje pri obrambnih delih tudi javna sila.

— Vremensko poročilo, Kranjska gora 15. t. m.: 50 cm novega snega. Izgledi za nedeljo prav dobri.

— Pomožna akcija v Kranju. Nezaposlenost in beda se je občutila to zimo tudi v Kranju. Da se odpozorijo največji bedi, so imela kranjska humanitarna društva 11. novembra posvetovanje na okrajnem načelnstvu. Izvoljen je bil poseben pomožni odbor s člani: dr. Ogrin Franc, okr. načelnik kot predsednik, njegov namestnik Rus Vilbald, tajnik Roje Andrej, blaginjičarka Urbančič Franja; odborniki: Škerbec Matija in župan mestne občine Piro Ciril ter Berjak Franc kot zastopnik občine. Pomožni odbor je najprej izvedel načrtno akcijo in se obrnil v ta namen na mesarno občine Kranj, bližnja šolska upraviteljstva in na večja industrijska podjetja v Kranju. Darovali so: Podružnica Jugoslovanske Matice 3337 Din, Narodna čitalnica 3317,50 Din, mesno županstvo Kranj 2000 Din, Rdeči križ 2000 Din, gremij trgovcev 2000 Din, tekstilna industrija Jugobruna 1000 Din, Kolo jugoslovanskih sester 500 Din, dar Lah Silve 200 Din, »Česka beseda« 160 Din, Delavska kuhinja 46 Din, upraviteljstvo narodne šole v Cerkijah 10 Din in upraviteljstvo narodne šole v Voklem 10 Din; skupaj 14.380,50 Din. V živilih so darovala naslednja šolska upraviteljstva: Cerkije, Benica, Velesovo, Voklo, Goriče, Predoslje, Senčur. Navše v skupnem 1178 kg krompirja, 1121 kg repe, 170 glav zelja, 26 in pol kg koke, 170 kg fižola, 12 kg korenja, 125 kg kase, 65 kg ajde, 28 in pol kg jetmenčka, 1 kg riža in 2 kg jabolk. O podelitvi podpor brezposelnim in drugim bednim se je redoma sklepalo na sejah. Načelno so dobivali prosilec nakaznice za prehrano v Delavski kuhinji, Delavskem domu in Dijaški kuhinji, pa tudi živila, ki so jih potem sami pripravili. Denar se je delil le izjemoma. Porabljen so bila vsa živila in nabrani denarni prispevki. Akcija je bila po izpraznjenju vseh sredstev znečtomkar marca t. l. zaključena. Računi so na vpogled pri tajniku. Od te akcije ne zavisno se vodi pomožna akcija državne uprave in je dodeljenih okraju 5 vagonskih nakaznic za brezplačen prevoz hrane.

— »Mak«, tovarna vezalk in trakov za čevlje v Kamniku je bila odklikovana na mednarodnem velesejmu v Solunu z zlato svetlino.

— Slovensko planinsko društvo. Na rednem običnem zboru Osrednjega društva dne 29. t. m. se bodo vršile tudi volitve in sicer se bodo volili: 1 odbornik in 2 odborniki namestnika.

— Velik požar pri Marjavi Srečni. Prejšnji teden je nenadoma in iz neznanega vzroka ponovil izbruhnil požar pri županu in knetskem posestniku g. Pijavcu na Ploščaršnici pri Marjavi Srečni. Zgoraj je velika hiša in gospodarska poslopja z vsemi premičninami. Uničena sta tudi dva konja, perunina in svinje. Gasitji ni bilo mogoče, ker je pri manjkalo vode. Ogromen žareči val se je dvigal visoko v nebo in po celih Slov. gorah so ljudje preplašeni bežali iz svojih hiš, da vidijo, kje je ta velika požarna katastrofa. Sumijo, da je zažgala hudobna požigalecva roka. Pijavec je bil zavarovan za neznačno vsoto.

— 17. aprila bo konec sveta, tako prerokuje muslimanski hodža Lemeš iz Visokega v Bosni. Hodža se ne zadovoljuje samo s tem prerokovanjem o koncu sveta, marveč daje praznovremenu ljudstvu tudi razna navodila, ki so s tem v zvezi. Zahteva, da morajo vsi plačati svoje dolge, kolikor jih morejo, češ da je na drugem svetu težko odplačati svoje dolge. Istočasno svetuje, naj ljudje nič več ne delajo, temveč da naj žive od tega, kar imajo. Praznoverno ljudstvo veruje temu hodži, in se zadnje dni po vsej Bosni ne govori o drugem in se z napetostjo pričakuje, ali bo 17. aprila, t. j. na prvi dan velikega muslimanskega praznika Bajrama, res konec sveta.

— Alojzij Mihelič: Kraljici maja, 7 Marijinih pesmi za mešani zbor, na prodaj; po knjigarnah in pri skladatelju, podružnica Vzemne zavornice v Celju. O teh skladbah piše naš glavni skladatelj P. H.: »Te krasno litografirane, skrbno zamisljene in v veliko marljivostjo prirejane pesmi so v harmoničnem in melodičnem oziru prikladne našim razmeram in kažejo velik napredek skladatelja Miheliča. Harmonije so izbrane, melodije plemenite, tok naraven. Vmes so tudi pesmi s samospevi in to poživljajo skladbe in jim daje mlk. Menim, da bodo pesmi prodrele in se na naših korah udomačile.«

— Ob pričujanjem se poapnenju krvnih celi navaja raba naravne »Franz-Josef« grenčice k rednemu odvajanju in zmanjša visoki pritisk krvi. Mojstri v zdravilstvu priporočajo pri raznih starostnih pojavih »Franz-Josef« vodo, ker zanesljivo in mlo odstranjuje zastajanja v kanalu želodčnega čreva in lenivo prebavo ter mlo ublažuje razdraženost živcev. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Urbenik českega jezika. Za Slovence priredil profesor J. Orožen. Ljubljana 1928 — 178 strani — založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Nevezan 40 Din, vezan 50 Din. Naša narodna in kulturna dolžnost je, da poznamo poleg zgodovine bratskega českega naroda tudi njih jezik. Vedno čvrstejši in pogostejši stiki nam nalagajo dolžnost in nas sili potreba, da česki jezik obvladamo in to je za nas Slovence tem lažje, ker je česki jako soroden našemu slovenskemu. Toraj za Slovence tem lažje. Urbenik sam je sestavljen tako praktično, da ga bo mogel rabiti tudi samouk. — Kdor pa je v češčini že napredoval mu pa priporočamo: Češko slovenski slovar, ki obsega 315 strani in ima okoli 20.000 besed, stane vezan 70 dinarjev.

— Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani opozarja duhovščino na najnovejša oficija in mašna formularja S. Roberti Bellarmine (13. maja) in S. Alberti Magni (15. novembra). Cena: za brevir po 3 Din, za misale po 2,25 Din.

— Pazil Mleko bo izkipele... Ves čas stoč. Slovek tako kraj mleka ter čaka in čaka, a nikakor neče zavreli. Ako pa se samo malo obrne v stran — glej, že je izkipele. Pa naj se Slovek potem ne jezil kajti ne samo, da je pokvarjen najboljši del mleka, temveč se tudi lonce in štedilnik strahno zamazeta. In kako težko je odstraniti oziroma očistiti te masne prisušene madeže. No, Vini napravil t oiaško in preprosto. Vzemite samo malo Vima na vlažno krpo, potegnite nekolikokrat po loncu, pa bo čist kakor jebil poprej. Ampak ne samo lonce in štedilnik, temveč tudi kozarce, okna, vrata, tla, mize in deske za testo, jedilni pribor, linolej in z ojnato barvo pobarvane predmete — vse to čisti Vini redno, hitro in poceni. Vini dela v resnici čudeže.

— Bakrene, medene in aluminijaste predmete izdeluje Josip Otorepec, Ljubljana, Za Gradom. 9.

Ptaji

Slepi potnik pod železniškim vagonom. Ko je dne 9. t. m. privozil popoldanski vlak iz Kotoribe na postajo Pragersko, je opazil službenič železničar pod vagonom nekega mladca, ki se je krčevito držal zavorne naprave. Dečka so potegnili iz neprijetnega položaja in ga izročili orožniški patrulji, ki je ugotovila iz njegovih listin, da je fant indentičen s 16 letnim Ahmedom Balkičem, muslimanom iz Bosanske Krupe ter da je pobegnil iz Higijenskega zavoda v Zagrebu, kjer se je zdravil zaradi ugriza od steklega psa. Fant je priznal, da je zapustil zavod neozdravljen z namenom, da potuje po svetu. Tako je prišel čez Krupino in Vraždina do postaje Osluševci pri Ormožu ravno v trenutku, ko je privozil poštni vlak iz Kotoribe. To priliko je potabil in se neopazno zmuznil pod vagon vlaka ter se na ta način vozil v skrajno nevarnem položaju do postaje Pragersko kot slepi potnik. Orožništvo je fanta izročilo okrajnemu načelnstvu, ki je odredilo odgon v njegovo domovinsko občino.

Spremembe v občinskem svetu. Banska uprava je razrešila občinske svetovalce Damiša, Prince in Pečka njihovih funkcij. Mesto njih so imenovali čevljar Arnejčič ter trgovec Anton Brenčič in Snaj.

Nočno lekarniško službo ima prihodnji teden od 16. do 23. aprila lekarna Behrbalk »Pri zlatem jelenu«.

Kruh se je pocenil. S 15. t. m. so se znižale cene kruha za 50 par pri kilogramu.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.

Začetek ob 20.

Sobota, 16. aprila: Ob 15 VZROK. Dijaška predstava po globoko znanih cenah. Ob 20 KVA-DRATURA KROGA. Red E.

Nedelja, 17. aprila: GOSPODA GLEMBAJEVI. Izven. Znažane cene.

Ponedeljek, 18. aprila: Gostovanje skupine English Players. Izven.

Opera.

Začetek ob 20.

Sobota, 16. aprila: SEVILJSKI BRIVEC. Red B. Nedelja, 17. aprila ob 15: AIDA. Izven. Znižane cene. — Ob 20: MADAME BUTTERFLY. Gostuje Pia Igrosanu iz Bukarešte. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 18. aprila: Zaprtlo.

Mariborsko gledališče

Sobota, 16. aprila ob 20: CASANOVA. — Krstna predstava.

Nedelja, 17. aprila ob 20: CASANOVA.

Zahteve mariborskih stanovanjskih najemnikov

Za zakonite zaščito najemnikov stanovanj in proti ravnalnim najemninam — Znižanje najemnin treba izvesti na predloženo višino

Maribor, 15. aprila.

Stanovanjski najemniki Maribora so se nocoj zopet zbrali k protestnemu shodu ter napolnili veliko kazinsko dvorano, da dajo enoglasno duška svojim zahtevam o znižanju najemnin stanovanj in trgovskih ter obrtnih (poslovnih) lokalov. Na zborovanju so govorili člani akcijskega odbora stanovanjskih najemnikov dr. Travnar, Tumpej, Petojan in Feldin. Njihovi govorji, ki so bili sprejeti s splošnim odobravanjem, so izvenili v vsebinskem smislu sledeče soglasno sprejeto

resolucije:

Najemniki stanovanj ne morejo vzeti na znanje resolucije hišnih posestnikov, da so pripravljene najemnine primerno znižati na ta način, da so določili ravnatelje najemnine, katere bi znašale počenši a 1. majem tega leta z vsemi občinskimi davčninami vred po kakovski in legi stanovanj, višino najemnin, ki jih navajajo v svoji resoluciji. Odločno protestirajo najemniki trgovskih in obrtnih (poslovnih) lokalov proti tretji točki njihove resolucije, ker smatrajo hišni posestniki ravnatelje najemnine za trgovske, oziroma obrtne lokale za nepraktične in neizvedljive, ker ne nudijo hišnim posestnikom nobenega jamstva za ureditev stavljenih predlogov in tudi ne morejo smatrati najemniki ravnalnih najemnin kot primerno znižanje napram dohodkom najemnikov in obveznosti za vse hišne posestnike ter poudarjajo, da je:

1. z ozirom na sedanje težke gospodarske razmere in zlasti z ozirom na znatno znižanje dohodkov delavcev, državnih in zasebnih uslužbencev neizgibno nujno potrebna zakonita zaščita najemnikov stanovanj in trgovskih, oziroma obrtnih (poslovnih) lokalov.

2. Edino jamstvo zoper pretirane najemnine, oziroma zoper izkoriščanje nekaterih hišnih posestnikov nudi zakon o zaščiti najemnikov. Ta zakon naj določi najvišje dopustne najemnine za stanovanja in trgovske ter obrtne (poslovne) lokale in primerne zapore ter denarne kazni za hišne posestnike in najemnike, ki zahtevajo ali ponujajo pretirane najemnine. Kazni izreka pristojno okrsodišče.

3. Najemnine pa morajo biti v skladu z dohodki najemnikov. Končni cilj akcije za znižanje najemnin mora biti predloženo stanje, to je, da se bodo znižale najemnine na 10 do največ 20 odstotkov rednih dohodkov najemnikov.

5. Neobhodno potrebna so stanovanja, ki odgovarjajo dejanskim potrebam najemnikov in njihovih v skupnem gospodarstvu živčih članov, ne glede na velikost stanovanja, oziroma števila sob. Kot pravilo naj velja, da potrebuje ena odrasla oseba eno sobo, dve odrasli osebi (zakonski par) dvesobno stanovanje, več odraslih oseb pa tri ali štirisobna stanovanja, ne vstevši pritliklin in s stanovanjem združenih poslovnih prostorov, kakor ordinacijah sob itd. Za taka stanovanja se maksimirajo najemnine, da veljajo maksimalne cene samo za prvotna brezhibna stanovanja v sredini mesta.

7. V ostalem se sklicujejo najemniki na resolucijo, sklenjeno na shodu dne 18. marca 1932.

Resolucija je bila poslana ministru za socialno politiko, skupščinskemu odboru za pobijanje draginje, banški upravi v Ljubljani, Zvezi hišnih posestnikov v Ljubljani in Društvu hišnih posestnikov za Maribor in okolico.

Sport

OBCNI ZBOR ASO.

Akademski smučarski organizacija na Aleksandrovi univerzi, je imela v torek svoj drugi redni občni zbor. Zborovanje je vodil predsednik Iskra, ki je v pozdravnih besedah ugotovil velik napredek akademski smučarske organizacije. Najvažnejše delo organizacije je bilo kombiniranje prvenstva, ki so ga akademiki kot prvi priredili v naši državi. Za prvenstvo univerze so morali akademiki tekmovali v treh panogah: v teknu na daljavo, skokih in smuku. Prvenstvo v tem zanimivem kombiniranem tekmovalstvu si je priboril g. Baebler Leo s 631,05 točke pred Dečman Ivanom, ki si je priboril 625,3 točke in Šostarič Ivanom, ki si je priboril 553,9 točke.

Akademiki so bili letos edina smučarska organizacija, ki je poslala svoje tekmovalce tudi v inozemstvo. Zastopstvo ASO je tekmovalo na akademskem prvenstvu v Grödenwaldu v Švici. Nastopili so Baebler, Brvar, Dečman, Jenko in Kukovec. S svojim nastopom so dvignili ugled našega smučarstva v inozemstvu. Akademiki smučarji so napravili tudi izlet na Koroško, ki je bil važen zlasti iz nacionalnih ozirov. Šli so z Zelenice na Celovško kočo, v Bistrico v Rožno, od tam skozi St. Jakob v Beljak na Kanžl, od tu v Področje. Domačini so naše fante povsod radostno pozdravljali. Vsa poročila odbornikov so bila zelo zanimiva. Odstopajoči upravi je bil izglasovan soglasno absolutorij. Sprejet je bil tudi predlog, naj se organizira akademski prvenstvo vseh univerz v državi. ASO želi tudi postati samostojno društvo in ne več kot sekcija ZSAU. V tem smislu se bodo predelala tudi pravila.

Izvoljen je bil naslednji odbor: častni predsednik univ. prof. dr. Fr. Jesenko, predsednik Iskra V., podpredsed. Černič Jože, tajnik I Roth M., tajnik 2 Dermastia M., odbornik Škapal A., tehnična referenta Brvar N. in Frlan M., referent za tisk Jereb S., revizorji Brečelj Marjan, Bleiweis Jana in vsakokratni predsednik ZSAU. Občni zbor naše akademski organizacije je pokazal, da tudi na sportnem polju naši fantje marljivo in uspešno delujejo.

ILIRIJA-SVOBODA.

Jutri se srečata na igrišču Primorja v prvenstveni borbi dve zanimivi moštvi. Ko je lani LNP nanovo reorganizirala domače prvenstvo, je sodelovanje Svobode v enotnem razredu skupno z najboljšimi klubi Slovenije presenetilo. Vsi so bili prepričani, da je bila storjena s tem, da so uvrstili Svobodo med najboljšje klube, nekaterim močnejšim klubom krivica. Toda tekme v jeseni, še posebej pa letos pomladi so pokazale, da sodelovanje Svobode ni neupravičeno. To mlado, zato pa tembolj ambiciozno moštvo je presenetilo. Odnoslo je točke klubom, ki so bili favoriti, in bilo premagano po trdih borbah. Celo tako daleč je prišlo, da ni izključeno, da pride še na tretje mesto in s tem tudi v tekmovalstvo za državno prvenstvo.

To upanje Svobode, daje poseben čar srečanju z Ilirijo. Priznati moramo, da moštvo Ilirije v vsakem oziru prelaska Svobodaše, toda to je premalo za sigurno zmago, zlasti pri nogometu. Ker hoče Svoboda sodelovati v državnem prvenstvu, bo skušala v dveh še preostalih tekmah doseči dobre rezultate, ki tudi niso izključeni. Zato bo

Pred nevarnostjo

gripe, influence in nalezljivih boleznih vratu varujejo

Dobivajo se v vseh lekarnah. Cena malega zavitka Din 8.—, velikega zavitka Din 15.—.

Naznanila

Ljubljana

Film »Ben Hur« se predvaja v kinu Kodeljevo danes ob 5 in 8, jutri ob pol 4 in 8 ter v ponedeljek ob 5 in 8.

Prosvetno društvo Trnava v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 17. aprila v društvenih dvorani Karanova ulica 14 ob 8 zvečer »Materinski večer« v korist najbednejšim družinam na Jesenicah. Vljudno vabimo vse prijatelje društva, da se proslave udeležijo v običnem število. — Odbor.

T. K. »Skalac« v Ljubljani vljudno vabi vse svoje člane, da se sigurno udeležijo dne 27. t. m. rednega občnega zbora, ki se vrši ob 20 v dvorani palače »Grafika«, Masarykova cesta, V. nadst. — Odbor.

Maribor

Dobrodelno javno tembelo priredi tukajšnji Podmladek Rdečega križa v nedeljo, dne 24. t. m. ob 14 na Trgu svobode. Tombolski dobitki so v izlozbi trgovine »Weka«. Dobitek je namenjen kolonijam na morju.

Enodnevni tečaj za zatiranje škodljivcev in bolezni sadnega drevja se vrši v ponedeljek, dne 25. aprila t. l. na banovinski vinarški in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja od 8 do 12 in od 14 do 18.

Nočno lekarniško službo ima od 17. do 23. t. m. C. Maverjeva lekarna pri Zamorcu v Gosposki ulici.

Mariborsko gledališče. Drevi krstna predstava »Casanova«. Jutri zvečer prva repriza. Pripravlja se tudi še »Jesenski manever«.

Celje

»Zanesljivo kaljiva semena vseh vrst, vrtna in poljska, pri tvrdi Antan Fazarine, Celje.

Akcijski odbor strokovnih organizacij za pobijanje draginje v Celju sklicuje za nedeljo, 17. t. m. ob 9. predpoldne v veliki dvorani Narodnega doma javen shod vseh stanovanjskih najemnikov, na katerem se bo razpravljalo o znižanju najemnin in se bo sprejela tudi tozadevna resolucija.

Občinski urad Celje okolica naznanja, da se vrši v sredo, 20. t. m. dopoldne na sejmšišču licencovanje bikov za celjsko okolico.

Ekspozitura okrožnega urada za zavarovanje delavcev priredi v nedeljo, 24. t. m. ob 11. predpoldne v dvorani Obrtnega doma proslavo 10-letnice, kar je stopil v veljavo sedanji zakon o zavarovanju delavcev.

Vabimo vse Celjane na nocojšnji koncert prvega slovenskega vokalnega kvinteta iz Ljubljane, ki se bo vršil v mali dvorani Celjskega doma. Cene prostorom so zelo nizke.

Hmeljarska podružnica za Celje in okolico sklicuje svoj redni letni občni zbor za nedeljo, 17. t. m. ob 8. predpoldne v posvetovalnici občinske hiše na Bregu.

Prijateljska nogometna tekma med Atletiki in SK Olimpiem se vrši v nedeljo, 17. t. m. ob 16. na igrišču Atletikov pri Skalni klei Predtekma rezervi!

Tržič. Društvo hišnih posestnikov v Tržiču in okolici bo imelo svoj redni občni zbor v soboto, dne 16. t. m. ob 8 zvečer v hotelu g. Lončarja. Razen običajnega dnevnega reda bo poročal zvezni predsednik Frilih Ivan o stanovanjskem vprašanju kakor tudi o novih davčnih in taksnih zakonih.

Konjice. V nedeljo, 17. t. m. gostuje gledališka družina KPD iz Celja z Masterlinckovo dramo »Stifmondski župani« v katoliškem društvenem domu ob 3. popoldne.

Cerkveni vestnik

Kongregacija za gdene, (učiteljice) pri Sv. Jožetu ima v nedeljo, 17. aprila skupno sv. obhajilo v cerkvi ob pol 7, shod pa v ponedeljek, 18. aprila zvečer.

Cerkev Sv. Jožefa. Jutri slovesno praznovanje varstva sv. Jožefa. Ob osmih slovesna sv. maša. Izvaja se: Missa in hon. St. Josephi zl. St. Premr z orkestrom, graduale Dequacunque zl. A. Foerster po ofert. Regina coeli zl. M. Filke, Tantum ergo zl. dr. Fr. Kimovec. Po maši Sv. Jožef zl. St. Premr.

Mešanska Marijina kongregacija pri sv. Jožetu ima v nedeljo, dne 17. t. m. ob 10 odborovo sejo in ob 14 pa običajni shod. Radi sprejema novih kandidatov udeležba obvezna.

Sodaliteta ss. Cordis za ljubljansko mesto bo imela svoj sestanek v ponedeljek, 18. aprila ob 5. popoldne v semeniški dvorani. Predaval bo g. univ. docent dr. Alojzij Odar o pomenu cerkvenega beneficijalnega sistema. Predsedništvo Sodalitete prosi, da se vsi duhovniki udeležijo sestanka.

Naše dijaštvo

Na rednem polletnem občnem zboru Kršč. sez. akad. kluba »Borba«, dne 14. aprila t. l. je bil izvoljen sledeči odbor: preds. Kužnik Henrik, cand. iur.; podpreds. Janežič Tone, cand. phil.; tajnik Kovač Andrej, cand. phil.; blaginjak Krusič Franjo, stud. phil.; knjižničar Miklič Rado, stud. phil.; gospodar Jug Stanko, cand. phil.; revizorji: Šlander Jože, cand. iur.; Uršič Lojze, cand. phil.; Zep France, stud. phil.

Jutrišnja tekma gotovo zanimiva, saj bo odločila o usodi Svobode.

JNZ je prejela vest iz Švice, da naši igralci Hirtac, Zivkovič in Sekulič ne morejo na turnejo. Radi tega so je JNZ obrnila na FIFo, da ta najvišja nogometna organizacija intervenira pri švicarski nogometni zvezi. Najbrže bo tudi to brez uspešno in bodo morali naši nogometaši oslabiljeni na pot.

Konverzija velikih ruskih duhov

Izpreobrnjenje znamenitih Rusov sedanje dobe, kakor profesorja Artemjeva, kneza Volkonskega, ki je bil v Rimu posvečen v mašnika, in konzula Aleksejeva nam nehoti obuja spomin na celo vrsto ruskih izpreobrnjenj, ki so postala znana v teku 19. stoletja. Ta izpreobrnjenja so tem večjega pomena, ker takratno rusko javno mnenje nikakor ni bilo naklonjeno misli za zedinjenje s katoliško cerkvo in so morali biti njeni pristaši pripravljeni na pravo mučeništvo.

Med najznamenitejše ruske konvertite nove dobe spada predvsem knez Dimitrij Avguštin Galicin, sin znane kneginje Amalije Galicin; prvotno je rasel po njegovi lastni izjavi v nekaki verski brezbrzičnosti, potem se je začel oklepati katoličanstva in s 17 leti je prestopil v katoliško cerkev; isto je storila njegova sestra. Princ Dimitrij je šel kasneje v Ameriko in postal tamkaj duhovnik in misijonar. Delal je in doprinal najtežje žrtve za sveto stvar celih 48 let in umrl v starosti 70 let, ne da bi bil še kdaj videl svojo domovino ali katerega svojih sorodnikov.

V začetku 19. stoletja se je izpreobrnila tudi — očitno pod vplivom francoskih duhovnikov emigrantov — kneginja Aleksija Galicin, ki je kljub vsem sovražnostim vztrajala v Petrogradu. Njenemu zgledu so sledile tri njene sestre — katerih ena je postala Rostopšina žena — kakor tudi njen najstarejši sin, knez Peter Galicin, in njena hči Liza, ki je kasneje v Parizu postala redovnica.

Med konvertiti tistih dni srečujemo še druge Galicine. Tako je prestopil v katoliško cerkev mladi knez Aleksander Galicin, nečak naučnega ministra carja Aleksandra I. Ta slučaj je zbudil veliko hrupa in ogorčenja proti jezuitom, ki so jih kmalu potem popolnoma izgnali iz Rusije. V tridesetih letih 19. stoletja sta prestopila še kneginja Katinka Galicin, ki je kasneje poročila nekega francoskega plemiča, in knez Teodor Galicin, mož apostolske vneme, ki je umrl leta 1848.

Izdihnil je v rokah drugega znamenitega ruskega konvertita, namreč grofa Gregorja Šuvalova. Usoda je vodila tega moža po čudnih potih; zrasel je v razkošju in bil nad vse srečno oženjen z izvrstno ženo ruske visoke družbe, za verska vprašanja se je pa kaj malo zanimal. Tudi izpreobrnjenje lastne matere in sestre ni napravilo nanj posebne vtisa. Še lastna ljubljena žena, ki je bila zelo zavzeta za katolicizem, ga ni mogla nagovoriti do kakšnega sklepa. Šele po dolgem duševnem boju, v katerem so mu stali ob strani francoski jezuiti in ruski konvertiti grof Jermolov, Sofija Svečine in knez Gagarin, je izvršil prestop v katoliško cerkev (1843). Ko se mu je poročila hči, se je umaknil v samostansko zatišje in postal barnabit. L. 1857.

je bil posvečen v mašnika in se z mladostno vnemo posvetil reševanju duš in delu za zedinjenje Rusije s katoliško cerkvo. Žal, da je umrl že l. 1859. v Parizu, kjer je sodeloval pri ustanovitvi novega barnabitskega samostana.

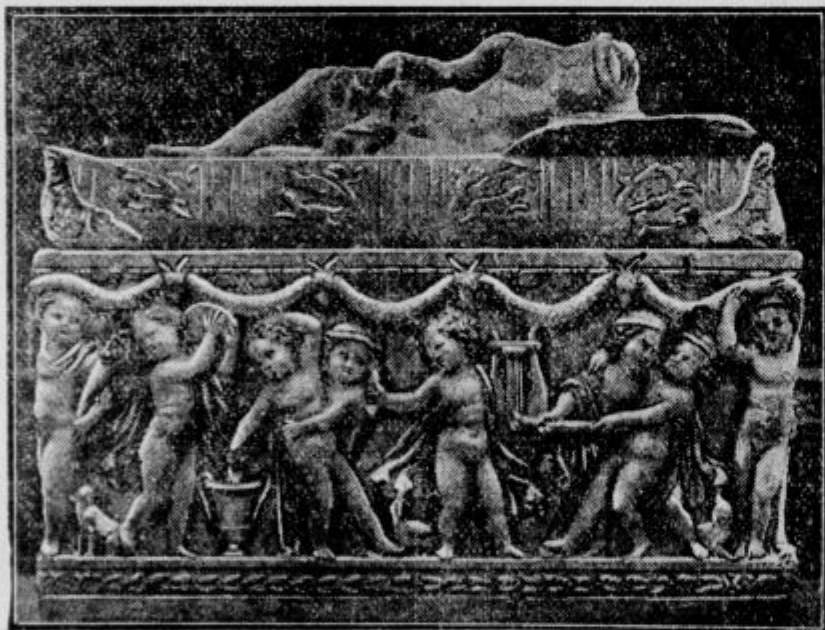
Kakor grof Šuvalov je našel pot v samostan tudi že omenjeni knez Ivan Gagarin. Bil je potomec odlične plemiške rodovine in v diplomatski službi. V Parizu se je seznanil s katoličanstvom, ki je napravilo nanj tolik vtis, da se je odpovedal svoji sijajni bodočnosti in kljub vsem oviram stopil v jezuitski red. Ves se je posvetil delu za zedinjenje in v ta namen napisal svojo slavno knjigo: *La Russie sera-t-elle catholique?* (Pariz 1856). V drugem spisu: *Tendances catholiques dans la société russe* (Pariz 1860) je odkril p. Gagarin presenetljive podatke o nameri carja Aleksandra I., da prestopi v katoliško cerkev.

L. 1855. je postal katoličan grof Štefan Zunkovski in vstopil v jezuitski red, enako izbrano izobraženi Ivan Martinov; izredno učen Vladimir Pečerin pa je vstopil v red redemptoristov.

Med ruskimi ženami, ki so našle pot v katoliško cerkev, je bila nedvomno največja in najznamenitejša že omenjena Sofija Svečine. Rojena je bila v Moskvi l. 1782. kot hči izredno izobraženega tajnega tajnika Sojmonova; v mladih letih se je z lahkoto učila mnogovrstnih jezikov, slikala je in obvladala glasbo ter gojila najdalekosežnejše duševne interese. Njen mož, general Svečine za vse to ni imel veliko smisla, zato se je duševno pridružila znamenitemu grofu de Maistru, ki je prišel l. 1803. kot poslanik Sardinije v Petrograd. V obdobju z njim in s francoskimi emigranti se je začela zanimati za katoličanstvo. Po dolgem studiju je slednjič l. 1815. prestopila v katoliško cerkev in se leto nato preselila v Pariz. Tu je začela svoje znamenito delo za cerkev. V njenem salonu so se zbirali najslavnejši duhovi tedanje dobe: de Bonald, Lammenais, Lacordaire, Montalembert i. dr. Ni bila lepa in sama tudi pisateljica ni, vendar je bila središče takratnega duševnega življenja v Franciji. Pod njenim vplivom se je izvršil verski prerod francoskega katolicizma. Bogata dobrih del je umrla l. 1857., stara 75 let. Grof Falloux ji je postavil dostojen spomenik v obširnem življenjepisu.

Nadaljnje znamenite ruske izpreobrnjenke so bile: grofica Aleksandrina Alopeus, grofica Tolstoj, grofica Golovin, kneginja Zenaída Volkonska, prinčezinja Natalija Nariškin, ki je umrla kot redovnica, in mnoge druge.

Bog daj, da bi v Rusiji kmalu zopet nastopili za katoliško cerkev časi, kakor jih doživlja v sedanjosti na Angleškem!

Sarkofag iz Kristusove dobe. To prekrasno in za umetnostno zgodovino izredno važno umetnino so odkopali v razvalinah Pompejev.

Španski jezuiti ujetniki kitajskih roparjev

Iz Šanghaja poročajo: Pater Esteban, ki je bil 17. decembra 1931 je poslal 7. januarja svojim sobratom iz apost. vikariata Ou-Hou pismo sledeče vsebine: »Francoski konzul v Šanghaju je poslal v Ou-yen telegram, da me izpuste na svobodo. Komunisti so me o tem obvestili in mi rekli,

9letni umetnik. V Berlinu je te dni dosegel velikianski trijumf 9letni Griša Golubov iz Danske, ki je pravo čudo in virtuoz na violini.

naj zahtevam od konzula da se pogaja z vlado v Nankingu in pošlje zahtevano vsoto 20.000 dolarjev. Odgovoril sem, da sem pisal svojim bratom v Ou-Hou.

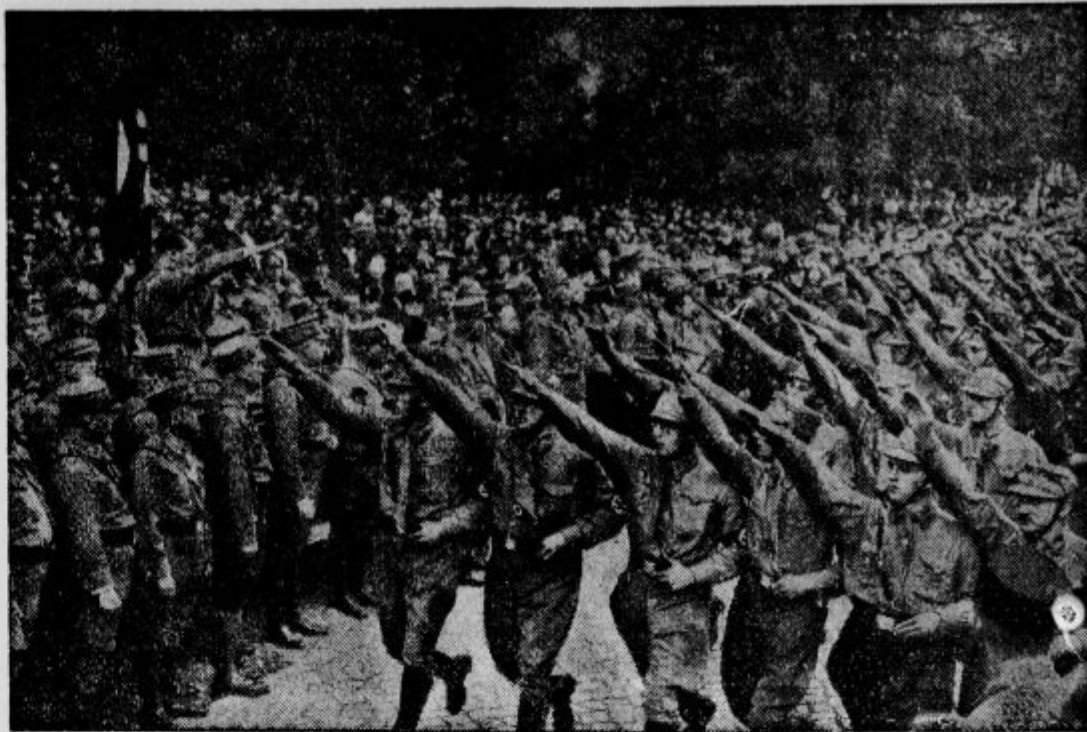
Včeraj sem končal duhovne vaje za svojo osvoboditev; pripravljen sem na vse, rad bom pretrpel vse, kar bodo hoteli, in če je potrebno, tudi umrl za Našega Gospoda Jezusa Kristusa.

Ko so vojaki za patra Avita, čigar trpljenje traja že več kakor dve leti, dobili denar, ki so ga zahtevali za njegovo osvoboditev, niso hoteli o tem ničesar vedeti, temveč so zahtevali ponovno odplačilo. Toda junaški ujetnik je pisal očetom svojega misijona, naj ne plačajo ničesar pred njegovo odpustitvijo. Mrzlica me je popolnoma zapustila in se počutim, hvala Bogu, čisto dobro; pripravljen sem čakati, ne samo en mesec, temveč ves čas, kolikor bo potrebno. Jaz sem miren, žrtvujem pač svoje malo trpljenje za rešitev naše uboge Španije.

Mučeništvo kitajskih misijonarjev

Weihetu (Kitajska). Pred nedavnim je neki domači duhovnik, p. Gabriel Liou dobil sredi noči obisk banditov. Z revolverji v rokah so ga prisilili, da je vstal in jim sledil. Samo njegova mirnost in potrpežljivost sta mu pripomogli, da ga niso takoj odvedli na morišče, temveč so za nesrečnega določili grozno obsodbo. Njegovi mučitelji so mu najprej zavezali oči, mu zamašili ušesa s tekočo smolo in ga zvezali na rokah in nogah. Nato so ga vrgli v jamo, kjer je bil prej shranjen krompir. Ta jama, ki je bila pokrita z ogromnim kamnom, je bila tako ozka in plitva, da misijonar v njej ni mogel stati, temveč je čepel sključen v dve gubi. Najhuje pa je bilo, da ni mogel zadostno dihati.

Ta zapor je trajal 27 dni! Tedaj so ga njegovi rabijski poslali k njegovi družini, ko se je zlomil njihov odpor ob potrpežljivosti in vztrajnosti misijonarjevi, ki bo, kakor se splošno nadeja, kmalu ozdravel in se zopet vrnil na svoje mesto.

Napadalni bataljoni Hitlerja manifestirajo. Nemška vlada je razpustila napadalne čete narodnih socialistov radi neprestanih izgrediv in krvavih spopadov, ki so jih nemški fašisti uprizarjali po vseh mestih. Ti napadalni bataljoni so s pretnjami prisilili na stotisoče ljudi, da so glasovali za Hitlerja, ki se bo vsled razpusta pritožil na najvišje državno sodišče.

Proti hazardnim igram

Češka vlada je izdala naredbo, da morajo policijski organi z vso strogostjo paziti na to, da se nikjer ne igra hazardne igre. Posebno ostre so odredbe za letovišča in zdravilišča, kamor prihaja mnogo tujcev. Proti kršiteljem se bo postopalo izredno strogo, tuji bodo takoj izgnani.

Profesor dr. Gustav Aleksander, znameniti dunajski specialist za bolezni ušes, ki ga je nedavno ustrelil krojač Soukal, kakor je »Slovenec« že poročal.

Švicarski gostilničarji in razorožitvena konferenca

Švicarski hotelirji in gostilničarji so zelo nezadovoljni z razorožitveno konferenco, kajti hoteli so le malo zasedeni. Mesto 4000 delegatov, kolikor so jih pričakovali, je prišlo samo 1200 tujcev. Še bolj pa so v Ženevi razočarani nad štedljivostjo gostov. Takoj v začetku razorožitvene konference so sklenili, da ne bodo prirejali nobenih oficijelnih banketov in sprejemov. Štedljivost je velika, na drugi strani pa je ženevski kanton izdal za razorožitveno konferenco zelo veliko. Nad 70 milijonov dinarjev so stale ureditve raznih parkov, olepšave mesta, razširjenje cestne železnice in telefonskih zvez. Konferenca sama pa izdaja ogromne denarje za papir. Doslej je samo papir za dokumente in objave stal 3 milijone dinarjev. Samo da ne bi tudi sklepi konference ostali samo na papirju.

Angleški pisatelji o modernih plesih

Veliko pozornost in javno razpravo so vzbudile izjave vodilnih angleških pisateljev o plesu. Shaw je o modernem plesu dejal sledeče: »Rad bi povedal kaj karakterističnega in smešnega o čudnih gibih in premikanju, ki jih nekateri imenujejo ples, pa moram kar odkrito priznati, da mi ne pride noben domislek, ker je prevelik moj stud nad tem spakovanjem z gladi. Ljubim ples, seveda umetniški ples, ne pa tega od črncev in južno-ameriških potepuhov upeljanega »foksa« ali

»rumba«. Če bi kdo hotel v privatni družbi izvajati take pokrete, bi ga obsodili in pregnali, ker pa sedaj to dela javno, hočejo nekateri v teh spakah videti — ples.

Pisatelj Camptown je bil bolj kratek v svoji sodbi o modernem plesu: »Ta ples je najjasnejši izraz pokvarjenosti in nenravnosti našega stoletja.«

Znani pisatelj dram in uspešnih igrokazov Maugham je na isto vprašanje odgovoril: »Če bi naša mladina toliko energije, kolikor jo porabi za ples, porabila za učenje, bi naša civilizacija brez vsakega dvoma napravila velik korak na poti do popolnosti.«

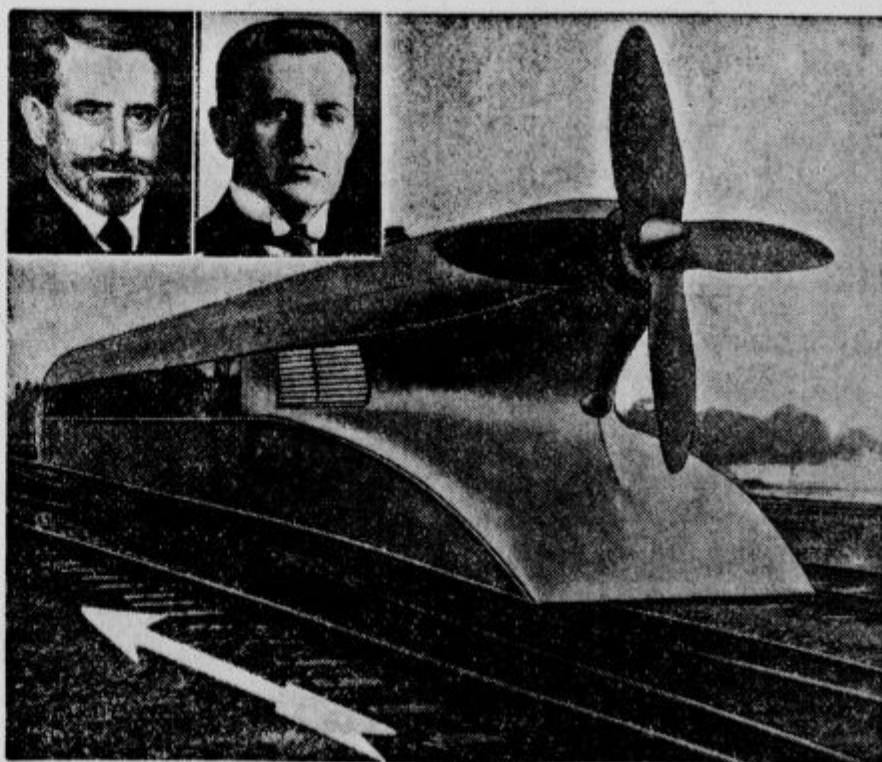
Shaw, Camptown in Maugham niso »klerikalci«.

Beg iz Amerike

V Parizu se mnogo govori o prodaji dveh krasnih vil, ki sta jih kupila dva ameriška milijonarja. Sicer je v Parizu precej vsakdanja stvar, da se bogati Amerikanci naselijo, siti življenja v blazirani Ameriki. Pri tej kupitvi pa je zanimivo ozadje, ki je v neposredni zvezi s poslednjo ameriško senzacijo: z ropom Lindberghovega otroka. Oba bogataša imata male otroke in ker se bojita, da bi se z njimi znalo isto zgoditi kakor z malim Lindberghom, sta sklenila zapustiti nesigurno Ameriko in živeti v Parizu. Hawensier — eden od teh — je že pred leti imel posla s razbojniki. Ukradli so mu sinčka in je moral plačati 40.000 dolarjev odkupnine. Drugi bogataš je njegov bratranec, ki ima tudi več otročičkov. — Beg milijonarjev iz Amerike je najboljše znamenje za razmere v tej nekdanji obljubljeni deželi.

Znamenita sevilska katedrala pogorela. Cerkev sv. Julijana v Sevillji, eden najznamenitejših spomenikov cerkvene arhitekture v Španiji, je te dni pogorela do tal. Dragocene umetnine so postale žrtev ognja, ki ga je podtaknila zločinska roka brezbožnika.

Zeppelin na tračnicah. Pred meseci so se na progi Hamburg—Berlin vršile poskušne vožnje z vlakom, zgrajenim na način Zeppelinov. Poskušnje so sijajno izpadle in inženjer Kruckenberg je dobil naročila. Proti njemu je sedaj nastopil inž. Wiesinger iz Züricha, češ, da je on izumitelj teh vlakov.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 din. Najmanjši znesek 50 din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglasne stroške trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 20 din.

Najmanjši znesek 10 din. Pristojbina za šifro 20 din. Vsak oglas mora biti plačan pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10.349.

Službe iščejo

Beseda samo 50 par

Trgovski pomočnik
vojaščin prost, spicerist, išče mesta. Ponudbe pod »Hitra strežba« št. 5364 na upravo »Slovenca« (a)

Portir

za trgovski ali sezijski hotel, trezen, 30 let star, s kavčijo do 20.000 Din, išče službe. V govoru in pisavi zmožen srbo-hrvaščine, slovenske in nemščine, samo v govoru pa tudi češčine, francoščine. Vodi tudi journal. Škrabl, Vila Mira, Novi Vinodol. (a)

Službo služe

pri podjetju ali hotelu išče vreden mladenič, gre tudi na sezono, na željo primerna kavčija. Ponudbe je poslati na podružnico »Slovenca« v Celju. (a)

Vajenci

Beseda samo 50 par

Šestnajstletni fant
se želi izučiti kolarske obrti. Ponudbe na Mici Krejan, Rajhenburg. (v)

Trgovsko učenko

dobro računarko, z 2 razredoma meščanske šole, sprejme takoj Leo Šket, Stojnici, Ptuj. (v)

Vajenca

za kovaško obrt, sprejem. Hrana in stanovanje v hiši. Jožef Kogovšek, Dravljice št. 67. (v)

Službodobe

Beseda samo 50 par

Spreten risar

in računar, zmožen nemščine, vojaščine prost, dobi stalno službo. Lastno-ročno pisano prošnjo s sliko na upravo »Slovenca« pod »Risar« št. 5360. (b)

Hlapca

h konjem sprejemem takoj. Mihael Kavčič, Zg. Siska št. 125. (b)

Služkinja

izurjena v vsem gospodinjstvu in v kuhinji, pošena, varčna in pridna, v starosti 30 do 35 let, se sprejme s 1. majem k 2 osebam. Predpogoj večletna sprave. Naslov v upravi pod št. 7000. (b)

Stanovanja

Beseda samo 50 par

IŠČEJO:

Stanovanje

3 ev. 2 sob, udobno, v mestu, išče mirna rodbina. Ponudbe se prosijo pod šifro »1. maj« št. 5219. (c)

ODDAJO:

Stanovanje

3 sobe, parket, elektrika, v 1. nadstropju, oddam. Riharjeva ul. 6. (c)

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom oddam boljše, solidnemu gospodu za rimskim zidom 25/II. (s)

Sobo s štedilnikom

se takoj odda na Kodeljevem. Naslov v upravi »Slovenca« št. 5284. (s)

V centru mesta

sprejemem dva gospoda na stanovanje. Naslov v upravi »Slov.« št. 5385. (s)

2 gospodični

se sprejemeta kot sestanovni v zadržku. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5276. (e)

Glasba

Beseda samo 50 par

Kratek klavir

dobro ohranjen, ceno prodam. Zima, Wolfova ulica št. 10.1. (g)

Vnajem

Beseda samo 50 par

Trgovski lokal

na prometni točki na deželi, z dvosobnim stanovanjem, vzajem v najem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Promet 150.000« št. 5354. (m)

Gostilno ali trgovino
vzame v najem kavčije zmožen par. Samo take ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Sigurno« št. 5381. (m)

ODDAJO:

Trgovina

že vpeljana, s stanovanjem, v trgu, se odda v najem za več let. Ponudbe pod »Dober kraj« št. 5375 na upravo »Slovenca« (n)

Velik trgovski lokal

v Ljubljani (300 m²), primeren tudi za kako večjo obrt ali industrijo, event. kot razstavni prostor ali za večje skladišče, skoro v centru mesta, se odda v najem. Pogoji ugodni. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Trgovski lokal« št. 5317. (n)

Poslovni lokali

v Ljubljani, ki se bodo adaptirali iz pritličnih stanovanj, v neposredni bližini centra mesta, na prometnem križišču, se pod ugodnimi pogoji oddajo v najem interesentom, ki so pripravljeni na lastne stroške izvršiti potrebne adaptacije. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Poslovni lokal« št. 5318. (n)

Primeren lokal

za majhno obrt, na prometni točki v okolici Ljubljane, se da takoj v najem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5346. (n)

.....
Čitajte in širite »Slovenca«!
.....

Posestva

Beseda samo 50 par

Hišo

dve stanovanji in pritlikline — prodaja v Višnji gori. Jože Zupančič. — Kupci vabljeni. (p)

Zaradi preselitve

se prodaja lepa vila z velikim sadnim vrtom, z velikimi vinskimi kletmi in zraven še 10 stavbnih parcel, skupno ograjeno pri vili in nekaj vinskih sodov. Odda se tudi nadaljnih sto stavbnih parcel posebej na drobno ali več skupaj. Več povest lastnik Podmilščakova ulica št. 4, Ljubljana VII. (p)

Tovarniško poslojpe

z delavsko in upravno hišo ter cca. 100.000 m² zemljišča in 75.000 m² vel. travnikom napredaj, tudi posamezno, ali odda v najem. — Pojasnila pri Maks Zaloker, Krakovski nasip 26. (p)

Črno prst

humus za vrtove - Vam dobavi gradbeno podjetje Anton Mavrič, Dunajska c. 38, telefon 33-82. (l)

Nova moderna žaga

za žaganje drv je poceni napredaj. Vprašati: Krekova ul. 4, Maribor. (l)

Gostilna

v mestu, na najpomembnejšem križišču zagrebskega centra, s krasno letno teraso pred gostilno, z vsem inventarjem in petletno najemninsko pogodbo ter nizko najemnino, se radi naglega obolenja lastnika prodaja za Din 26.000.—, Krasna eksistenca za agilno gostilničarsko družino. Poslovna M. S. Pavleko-vič, Ilica 144, Zagreb. (l)

Manjša hiša

s 500 m² vrta, napredaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5371. (p)

Posestvo

90 johov, lepa solčna lega, z novim gospodarskim poslojem, lepim sadnim vrtom in zaraščenimi gozdi, redi se 20 glav živine, 15 prašičev, 60 m posetve, poleg farne cerkve, 1 uro od kolodvora, prodaja Marija Menegalia, Stanča 10, p. Litija, pri Špan. Nastopi se lahko takoj ali pozneje. (p)

Kmetije, graščine

do 300 oralov, prodaja Posredovalnica Maribor, Sodna ulica 30. (p)

Gozd smreke, buke

450 oralov pri Mariboru, prodaja za 1.320.000 Posredovalnica Maribor, Sodna ulica 30. (p)

Gostilno, mesarijo

pri farni cerkvi in samostanu, prodaja za 120.000 Din Posredovalnica Maribor, Sodna ulica 30. (p)

Hišo kupim

za 300.000 do 400.000 Din v Ljubljani, Celju ali Mariboru. Ponudbe na upravo »Slovenca« v Ljubljani pod »Slovenija« št. 5338. (p)

Enodružinsko hišo

kupim v Ljubljani. Ponudbe pod »Udobnost« št. 5235 na upravo »Slovenca« (p)

Stavbne parcele

4500 m², poleg meščanske šole v Zg. Šiški, napredaj. Din 35 m². Pojasnila Zg. Siska 33. (p)

Prodaj posestvo

z lepo hišo, gospodarskim poslojem, mlinom, vinogradom ter prvotnim poljem, jako primernim za stavbišča. Pojasnila daje J. Kadivnik, Senovo pri Rajhenburgu. (p)

Gostilna

v Karlovcu, v najpomembnejši ulici, se prodaja radi družinskih razmer. Vprašati pri lastniku: Josip Sporar, »Gostilna k Slovencu«, Karlovac, Banija št. 24. (p)

Hiša

na Kodeljevem. 3 stanovanjska, za 130.000 Din napredaj. Ponudbe: Ljubljana, Sv. Petra c. 60. (p)

Pohištvo

Beseda samo 50 par
Spalnica
hrastova, dobro ohranjen, se poceni prodaja. Sv. Petra cesta 27, Götz. (l)

Auto-motor

Beseda samo 50 par

Avto-limuzino
skoro novo, poceni prodam. Vprašanja na upravo »Slov.« pod »25.000« št. 5353. (l)

Essex Sedan

malo rabljen ter razne druge avtomobile in mototokle v dobrem stanju, po najnižjih cenah, prodaja O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 11. (l)

Kupimo

Beseda samo 50 par

Balinske krogle

rabljene, kupim. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Balinanje« št. 5359. (k)

Bukovo oglje

in suha bukova drva kupujem na vagon. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Bukovo oglje« št. 5377. (k)

Prodajmo

Beseda samo 50 par

Najnovejše

damsko letno blago vseh vrst vam nudi najceneje O. Šlibar, Ljubljana, Stari trg 21. (l)

Konfekcija — moda

Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14, Ljubljana. (l)

Iščem interesenta

v svrhu odkupa popolnoma izpopolnjenega izuma ličnega higijenskega aparata za serviranje splošnega peciva. Pismene ponudbe na Miroslav Firm, Ljubljana, Ambrožev trg št. 1. (l)

»Togal« plošče

jelšve, lesene (Sperplaten), prodaja po tvorniški ceni Adolf Glüch, trgovec z lesom v Celju. (l)

Pozor gostilničarji!

Imam gostilniško opremo, steklenice, vse vrste kozarcev, tudi za pivo, žlice, vilice, nože itd., poceni napredaj. Poizve se na Koroški c. 63, Maribor. (l)

Trgovina

z mešanim blagom, tik šole in farne cerkve, na prometnem kraju, se radi preseljuje pod jako ugodnimi pogoji prodaja. Naslov v upravi »Slov.« št. 5243. (l)

Vinske trte

cepljene, komad po 60 par, nudi Alojzij Grabar, pošta Juršinci pri Ptuj. (l)

Obrt

Beseda samo 50 par

Entlanje

vsakovrstno, po 1 Din m. Tržaška cesta 26, Vič. (t)

Krojač

z dobrim okusom, prevzame v to stroko spadajoča dela. Stare obleke obrnem in nove izdelujem od 120 do 150 Din. Pridem na dom. Ponudbe poslati na oglasni oddelek »Slovenca« pod št. 5374. (r)

Trajno kodranje

po globoko znanih cenah, izvršuje prvotno frizerski salon Stane Rakar, Ljubljana, Prešernova ulica 7. Dva aparata. — Vsaka dama pride takoj na vrsto. (t)

Trajno kodranje

na najnovšem Schenkelnovem aparatu model 1932, po primernih cenah. Mirko Zalete, frizer, vogal Rimske ceste 24.

Nogavice

rokavice, robce, perilo, torbice, kravate nizke cene, samo pri PETELINC-u Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Slik. in plesk. dela

po zmernih cenah sprejemam. Iščem tudi vajenca za takoj. — Blaž Jančar, stavbni in pohištveni pleškar in ličar, Ljubljana, Breg 6. (t)

Sofra

Najnovejši patent z ležečimi kartotekami na kroglični ležaj. Zahtevajte prospekte! Sofra, Maribor. Telef. 2510

Koruzo za krmo

oddaja najceneje veletrgovina žita in moka A. VOLA, LJUBLJANA Rešljiva cesta 24.

M. HRNJAK

lekar — VISAJ Varujte se potvorb

Čitajte in širite »Slovenca«!

Zahvala

Ob smrti mojega predragega soproga si štejem v dolžnost, da se zahvaljujem prečastiti duhovščini, pevcem in gasilcem in vsem znancem in prijateljem, ki ste od daleč prihiteli k zadnji poti našega ljubljanskega očeta in ga spremlili k večnemu počitku. Bog plačaj vsem!

Vdova LESAR

in njeni zetje in otroci.

ZAHVALA. Za mnoge dokaze iskrene sočutja povodom bridke izgube našega ljubega soproga, oz. očeta itd. gospoda

IVANA JUGA

sodnega uradnika v pokoju

izrekamo tem potom vsem našo najtoplejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo številnemu uradništvu okrožnega sodišča in mest. magistrata, pevskega društvu mag. uradnikov, prečastiti duhovščini, bolniškim sestram, kat. prosv. društvu, vsem darovalcem vencev in cvetlic ter končno vsem prijateljem in znancem, ki so ga v tako častnem številu spremlili na njegovi zadnji poti.

Maribor, dne 15. aprila 1932.

ZALUJOČI OSTALI

ČE ŽELITE KUPITI POHIŠTVO,

po jako znižanih cenah obrnite se naravnost na

ANDREJ KREGAR in sinova

tovarniška zaloga pohištva

ŠT. VID NAD LJUBLJANO -- (nasproti kolodvoru)

Roland Dorgelès:

Leseni križi

V dolgi siksakasti vrsti smo se spuščali nizdol proti veliki cesti, kjer smo razločili dve vrsti dreves, ki sta tekli ob njenih robih. Bližavnega prikopa do tja še ni bilo. V košati repi in bujnim plevelu na neobdelanih njivah smo se zmogli do kolen, težke noge so se zapletale kakor v pasti. Ničesar ni bilo razpoznavati. Par korakov pred nami se je svet nehal, črna zemlja in temno nebo sta se zlivala v eno. Le s težavo so se dale uganiti usločene sence tovarišev. Včasih se je kdo izpodtaknil in lopnil na tla kakor je bil dolg in širok, pri čemer so zarožljale skodele, kozarci, čutare. Pridušeni hehet tovarišev je šel potem vzdolž cele vrste.

Izenada je zaslišal Gilbert kakor hitro naraščajoč piš, in v naslednjem trenutku je videl, kako se je dolga vrsta mož na en mah vrgla na tla. Tudi sam je storil tako. Treščilo je med strahovitim trusom bakra in železa. Kovinaste črepinje so vršile bičale tla, oster dim je legel po zemlji.

Gilbertu je plalo srce; žde na kolenih, je globoko vdihaval sopuh svoje prve granate.

»To-le pa dobro diši,« si je mislil.

Že so se dvignili tovariši in hite spešneje, skoraj v teku naprej. Vrgel je čutaro, ki mu je tolkla po bedresih, nazaj, in sledil Lemoineu. Ta je vlekel na motvozu za seboj nekakega nesrečnega cucka, ki se je z vsemi štirimi upiral.

»Stoj!« so oddajali pridušeni glasovi povelje iz ospredja. Strelski jarek je bil izgreben ravno pred

cesto. Ograja s tremi žicami ga je varovala kakor trato v nasadu. Ob naših nogah je šepetalo nekaj nevidnih vojakov, ki so si oprtavili tornistre.

»Ti se niso ravno pregnali, da bi nas nadomestili. Pa nič se bati, Svabi jim bodo kravanje že poplačali.«

S to dobrodoščico so tovariši odšli.

*

Prijetno je sijalo medlo martinje solnce. Na nežno sinjem nebesu so bili videti oblaki kakor šrapneli kosmiči. Skobec in vran sta se divje podila po prostranstvu in sekala s kljuni. Škrjanček je skoraj negibno lebdel v zraku in žvrgolel. Bila je nedelja.

Čez pešene vreče je bilo videti nemške strelske jarke, dve tenki črti, ena iz rjave zemlje, druga iz belga laporja. Opustošena polja z razsutimi senikji in raznešenimi slamnatimi hišami so bila liki pustinja. Ob cestnem robu je molil zapuščen kosilni stroj svoje brezdelne lakti v zrak.

Zakopniki so praznovali in se šetali po zveznih jarkih kakor po cestah malega mesteca, kjer človek pozna vsak vogal; na vseh vhodih skrovišč so stali vojaki in kramljali.

Nekateri so se prizadevali, da bi si v svoji brložnici napravili malo bolj domače. Mali Belin si je urejal duplo po svojem okusu in si izdolbel eno luknjo za svečo, drugo za kupno in eno večjo, da bi mogel vanjo vtakniti noge. Bréal je pisal strelski ženi in Broucke je spal, kar je bila njegova edina zabava med dvema večerjama. Fouillard je žde praznil konzervno škatljo; velike kose govedine je jemal med blatni palce in zarjavljal nož. Gilbert ga je opazoval od strani. Tega ubornega, nesnažnega človeka ni imel rad, vse

na njem ga je odbijalo: glas, rdeče oči in njegova večna volnena ovratnica, od katere so viseli umazani čopi. Spati sta morala tesno stisnjena v taisti luknji in ravno zato se mu je gnjusil.

Vendarle pa se je novak dosti hitro navadil na naše sirovo življenje. Že je znal pomiti krožnik s šopom trave, naš eviček mu je začel iti v slast in ni se več sramoval pred drugimi opraviti potrebo.

»Dobro se držiš, malček, dobro,« je zadovoljno ugotovil Bréal.

Sulphart je dremaval po dolgem zleknenju na gnili slami v svoji jazbini; samo tenak žarek svetlobe se mu je kral v napol zaprte oči. Zložno je žulil svojo pipo, ki je imela čisto zgrižen ustnik, in sanjari o žegnjanju, plesu, streljarnah, razstavnih, srečalovih in vsem razbrzdan

Blazna manija požigov na Polskavi

Od novega leta 21 požarov

V četrtlet, to je četrti dan od zadnjih dveh velikih požarov, je pogorelo ob 1 ponoči Raušerjevo poslopje na Bukovcu št. 40. Pogorelo je to tal; ogenj je bil podtaknjen. Skoraj je našel smrt v ognju učenec III. razr. Hajnik, katerega je v sobi

ob pogledu na požar napadla božjast in so ga le komaj rešili. Zavarovalnica je malenkostna. — Kam naj se v tem groznem času ubogi pogorelec obrne za pomoč? Obrčamo se na vse strani za pomoč, pa brezuspešno.

Karamboli na Ljubljani

V starih dobrih časih je vladalo na Ljubljani prav idilično prometno življenje. Ob velikih svečanostih so Ljubljančani prihajali na Ljubljani razne veselice in zabave. Ob prozaičnih dnevih pa je ljubljanski čolnar v dolgih čolnih prevažal razno blago po Ljubljani. V vrhniko ali na Vrhniko. Bil je prav živahen promet. Čolnarji, ki so tvorili poseben stan, so z Vrhnike vozili pesek, kamenje in les. Nazaj na Vrhniko pa so vozili drugo blago, ki je prišlo v Ljubljano po Savi. Navadno so zjutraj prihajali v mesto, popoldne pa odhajali. Ves tovar na čolnih so pregledali »siblatarje« pri takozvanih »vodnih vratih«, postavljenih na Zabjaku nasproti izlivu Gradaščice v Ljubljano. Tam so pobirali od peska, lesa in kamenja posebno pristojbino. Pobiranje te pristojbine je dajala mestna občina na javni dražbi v najem. Najemnik je moral položiti določeno vsoto v mestno blagajno, a potem je moral sam s svojimi organi nadzorovati ves promet na Ljubljani. Nastali so dostikrat razni spori in pravde. Ljubljančani pa so skušali tudi vtihotapljati blago in so se kaj radi izogibali plačilu te pristojbine.

Prvotno z Vrhnike niso vozili opeke. kajti mestna občina sama je na svojem ozemlju žgala opeko. Imela je 2 opekarni. Uvoz opeke je bil naravnost zabranjen. Dovažanje opeke z Vrhnike se je pričelo šele približno pred 100 leti. Opeka je sedaj tudi glavni prevozní predmet po Ljubljani poleg kamenja iz Podpeči. Podpeški in drugi čolnarji so se držali in se drže še gotovih ukoreninjenih običajev. Po noči spuste z opeko natovornjen čoln nizdol po Ljubljani, sami pa v čolnu počivajo. V bližini Ljubljane šele prično uravnati smer čolnu. Zadnja leta je postal živahnejši promet z motornimi čolni, ki so postali hudi konkurent čolnarjem. Pojavil se je sedaj spor, ali smejo prevažati opeko z motornimi čolni brez zadevnega oblastvenega dovoljenja. Nekateri so mnenja, da je za to potrebna koncesija banske uprave.

Čolnarsko idilo sta zadnji čas prerušila dva večja karambola. Zadnji se je primeril v ponedeljek pri mostu v Podpeči. Potopil se je z opeko obložen čoln in je škoda precejšnja. Pri deželnem sodišču pa teče pravda zaradi lanskega karambola v bližini Ižce. Gre za odškodninsko zahtevo tovarne K. Jelovšek napram neki ljubljanski trgovki v znesku 10.200 Din. Ta pravda je dala tudi povod, da so začeli resneje razpravljati vprašanje, ali ne bi bilo umestno, da politična oblast natanko uredi čolnarski promet po Ljubljani in sestavi primeren plovni red. Zanimivo je, da se bo 20. maja v gorenji pravdi vršila II. razprava kar na licu mesta, kjer je bil 20. oktobra lani potopljen Jelovškov čoln z opeko vred. Razpravo bo vodil sodnik poedinec g. Ferdinand Merala. Povabljenih je več priči, med njimi mnogo starih in izkušenih čolnarjev, ki bodo v glavnem pojasnili, kakšni čolnarski običaji so bili v veljavi na Ljubljani.

O zadnji nesreči na Ljubljani smo prejeli še naslednje poročilo:

V ponedeljek, 11. t. m. je vozil motorni čoln s priklopljenim velikim tovarnim čolnom. last g. Kotnika, proti Ljubljani. Oba čolna sta bila naložena z opeko.

Nad Podpeškim mostom je zelo oster ovinek. Vsak veslač, ki je že v tako visoki in dežiči vodi pasiral omenjeni ovinek, ve dobro, kakšna nesreča ga lahko doleti, ako ga zagrabí tok vode, posebno če ga ravno zaloti vrtnice, imenovane »krnica«. Ravno radi tega vozijo vsi čolnarji na ovinku tih ob levem bregu proti Ljubljani, da morejo ravnati svoj čoln pravilno skozi prehod mosta. Kako zelo nevaren je kraj nad podpeškim mostom, dokazuje tudi dejstvo, da spuščajo naložene tovarne čolne na vrhove skozi mostne nosilce.

Tako je tudi ta dan vozač motornega čolna posvečal vso pažnjo na to, da je vozil na ovinku tik ob levem bregu. Že kakih 200 metrov pred ovinkom je odklopil motor, in je le voda tirala čoln, brez motornega pogona, naprej. Toda, ko je privozil na ovinek, je zagledal le par metrov pred seboj na levi breg privezan veliki tovarni čoln, katerega zadnji konec je bil okrenjen močno od brega. Da se izogne

privezanemu čolnu, je moral vozač kreniti s svojim tovorom na desno v sredo vode, in že je bila nesreča tu. Zadnji konec obeh čolnov je zagrabil tok vode in ju gnal poševno proti mostu. Ves trud treh ljudi, da bi ustavili čolna, je bil zaman. Veliki tovarni čoln je zadel v koničaste pilote. Jasno, da so piloti razbili leseno steno čolna, in voda je vdrla v čoln, ki se je začel potapljati. Motorni čoln, katerega je vlekel potapljačji se čoln na dno reke, so z velikim trudom rešili nepoškodovanega.

Vprašanje nastane: Koga in kaj je napotilo, da je čoln, ki je bil vso nedeljo in tudi v ponedeljek zjutraj privezan v ustju potoka, ki se izliva nasproti ovinku, prepeljal na nasprotno stran in ga privezal na tako nevarnem ovinku, ki je dobro znan vsem veslačem in čolnarjem? Gočovo je znano dotičnemu, da se je zgodila pred nekaj leti na istem nevarnem ovinku podobna nesreča čolnarju, ki je peljal čoln, naložen z opeko z Vrhnike proti Ljubljani. A kljub temu, da je imel oni čolnar pristo pot — na ovinku ni bilo nikakega privezanega čolna — ni mogel obvladati svojega čolna, kateri se je z opeko vred potopil.

Plovbo po Ljubljani bo treba vsekakor urediti in dopovedati čolnarjem in veslačem, kje in kako smejo biti čolni privezani, posebno na nevarnih ovinkih in v visoki vodi.

Velikanska drevesnica

Murska Sobota, 14. aprila.

Ko gre človek po cesti, ki vodi iz Sobote v Beltince, pred Rakicnikom kar ostrmi. Očem se nudi pogled, kakršnega je redko videti. V dolgih redih se vrsti tako rekoč nešteto mladih drevesc, lepo razvitih in ravnih ko sveče.

To je drevesnica banovinske Kmetijske šole v Rakicniku, ki je morda največja in najlepša v banovini ali pa spada med najlepše in največje. Drevesnica je v glavnem sad poldrugoletnega neumornega dela bivšega gosp. ravnatelja inž. Sadarja, ki je delal v njej prava čuda. Ko je dne 1. avgusta 1930 nastopil službo, je v drevesnici našel 6000 dvoletnih sadnih drevesc in 12.000 cepljenih jabolčnih divjakov. On je drevesnico takoj razširil. Preteklo leto je posadil in posepil 45.000 pretežno jabolčnih divjakov in v jeseni zasadil 80.000 divjakov, ki so letos za cepitev. To so številke, ki so lahko v ponos šoli, katera obstoja šele šesto leto.

Poleg velikosti drevesnico odlikuje velik red, ki vlada v njej. Vse je bilo vedno tako snažno, da je človek z užitek hodil med vrstami. Drevesca so lepa in močno razvita. Ko zaplihla vetrič, v vrhovih šumi ko v kakem močnem gozdu.

Po prizadevanju g. Sadarja je banska uprava drevesnico sprejela za Centralno banovinsko drevesnico, ki naj oskrbuje vso banovino s sadnim drevjem. Če se bo drevesnica tudi naprej tako razvijala, kakor se je pod vodstvom prejšnjega gosp. ravnatelja, potem bo v treh letih v polni meri zadostila vsem potrebam banovine.

Bolečine v hrbtu, zaustavite jih

SLOAN-ov LINIMENT premaga bolečine, naglo pomiruje in se dobro počuti. Čim Vas napadejo bolečine, namažite nalahko brez utrivanja malo SLOAN-OVE masti. — Prodira in pomirja bolna mesta in mišice in odstranja bolečine.

Rabite SLOAN-ovo mast proti bolečinam v križu, revmatizmu, išiasu, bolečinam distorzije in kontuzije in proti vsem vrstam bolezní v mišicah.

Dobi se v vseh LEKARNAH in DROGERIJAH

SLOAN-ov LINIMENT

odpravi bolečine

Odobreno od Ministrstva socijalne politike in narodnega zdravja Sanitetsko odeljenje z rešenjem S. br. 4497 od 13. marca 1932.

Veseljak z vrta

Prvi topli pomladanski žarki so pozdravili iz zimskega sna se budočo mater zemljo. Na prisojnih mestih je solnce že zlizalo sneg in prve trobentice so bojazljivo pokukale izpod grmovja. Ob vodah so se pričele spreletavati pastirice in ščinkavček je pričel v svatovski obleki svojo pesem. Na vlažne pomladne njive so prišli prvi poslanci rožne pomladi — škorci. Vsi trudni še od pola so že pričeli veselo žvižgati in cvrčati, ne meneč se za vse prestane težave in tudi ne za one, ki jih še čakajo.

V pomladnem solncu se leskeče njihova obleka, lepo kovinasta od zelenega izpreminjajoča se preko temno-modrega v rdečo. Mlaži samci in samice

mice so posuti z blede-rjavimi-belimi pikami, stari samci so pa temnokovinski, skoraj črni. S svojimi klinastimi, od strani ploskimi kljuni pretaknejo vse, kjer bi se količkaj moglo dobiti za njih vedno lačne želodčke. Vsak črvič, polž ali žužek je dober, ne zametujejo pa tudi semen in jagod.

Par dni letajo skupaj v jatah, kmalu pa se razkrope paroma na vse strani. Eden si je našel za svoje zakonsko posteljico votlo drevo, drugi prepelel star štor, tretji spet od žolne opuščeno duplo, nekateri pa so se zatekli k ljudem, ki so jim dali valilne utice na sadno drevje.

V dupla in valilnice nanosita škorca dračja, suhih vejic, slame in perja, kmalu v aprilu pa zagledamo 4—7 zelenih jajčec, čez 14 dni pa se izležejo mladi, ki jih stara zelo skrbno odgojita. Par dni za tem, ko se mladi izpeljejo, pa jih stara prepusti samim sebi in se takoj spravi spet k valjenju drugega legla.

Mladiči prvega legla se odpravijo zelo zgodaj na jug, kmalu pa njimi odrine tudi drugo leglo.

Za časa vseh družinskih težav ženice pa stari škorci, stari veseljaki ne zgrebe dobre volje in veselo cvrče in žvižga, vedno po več skupaj, zakaj škorci kakor pravi veseljaki ne ljubijo samote!

Brž ko pa je drugo leglo odgojeno, se prično škorci zbirati v večje jate in se spreletavajo po strniščih, njivah in travnikih, kjer marljivo pobirajo polže, kobilice in drug mrčes in semena. Dostikrat se pa pridružijo vranam, kavkam, včasih tudi divjim golobom.

Na večer, ko se prične solnce nižati, leti jata za jato v trstje ali v visoke jagjnjede, najraje pač v trstje, kjer potihne njih žvižganje in čvrčanje in preletavanje šele s temno nočjo. Zjutraj zgodaj se spet dvignejo in gredo na njive na »pašo«. To se ponavlja toliko časa, dokler ne potkna na turi spet kruta zima in se spet zaupajo svojim klitom, ki jih poneso v dežele solnca.

Našega drobnega škorca moramo prištevati med naše najkoristnejše ptice. Najlepše se to razvidi iz primerov, ki nam jih nudijo vrtovi, kjer so valilnice za škorce, oziroma kjer jih ni. Navadno si ne predstavljamo niti zdaleč, koliko koristi nam napravi en sam škorec.

Prirodoslovec Lenz je opazoval škorce pri valilnicah in prišel do zelo lepih, naravnost sijajnih zaključkov. Po njegovem mnenju ne moremo nobene ptice tako lahko opazovati, predvsem tako točno kakor baš škorec.

Lenz je opazoval prvo leglo škorcev. Ko so bili mladiči, sta nosila stara dva hrano. Topolnvsake tri minute, popoldne vsakih pet minut, torej dopoldne 140 krat., popoldne 84 krat. in to

polže, kobilice ali druge večje žužke in večji mrčes. Poleg tega moramo računati še stara dva! Za oba računa Lenz na uro 10 mrčesov, v 14 urah torej 140. Cela družinka pospravi na dan potem takem 364 mrčesov! Ko pa mladiči zleto, ko se »speljejo«, se pa »poraba« znatno zviša, tako da smemo računati takrat na eno družino do 840 mrčesov, če vsak mladič pospravi na uro 5 polžev ali karsibodi. Ko je ta prirodoslovec to opazoval, je imel na vrtu 42 valilnic (polnih z gnezdi!) in če vzamemo vsako leglo le po pet škorcev, torej dvoje legel in stari je 12×42 = 502! Toliko škorcev je po računih Lenza prišlo iz njegovih valilnic. Ta jata uniči pravitako po njegovih računih 35.280 mrčesov na dan!

Ta nazorna, čeprav morda malo pretirana slika nam jasno pokaže korist škorcev z malo izjemo škode pri zrelih češnjah, katere tudi škorci radi zobjejo, pa te le po vrhovih, kamor mi ne moremo, ne da bi lomili vej, in pa za časa zore-

nja grozija po vinogradih, kjer delajo tudi nekaj škode, seveda pa njih prejšnje koristno delo daleč presega po njih povzročeno škodo.

Vsakemu pametnemu gospodarju pa svetujem, da zgodaj spomladi, najbolje v začetku februarja izobesi po svojem drevju skrinjice za valjenje. Te pa morajo imeti dovolj velike odprtine, da morejo škorci skoznje notri in ven, pravtako morajo biti vobče dovolj velike. Pred odprtino, bolje pod njo, pa mora biti palčica, kamor škorci sedajo, ko donášajo mladim hrano in pa kjer samčki tako radi gostole.

Joža Herfort.

V Francijo smo slišali...

V nedeljo, 10. t. m. smo slišali po radio prenos iz Kočevja. Že dolgo nismo imeli tako prijetnega večera. Spored je bil pester in svojevrsten, da je poslušalce kar očaral. Deklamacije, petje, glasovir, citre, ustna harmonika itd. zlasti pa recitacije, vse to je vplivalo na nas, da smo za hip pozabili na tujino in mislili, da smo doma. Čestitamo požitrovalemu učiteljsstvu in zahvalimo gojence, ki so nas — kljub svoji življenjski tragiki — znali ves večer tako lepo zabavati.

Pripomnimo, da vsled pomanjkanja časa in radi slabega sprejema — čez dan — samo zvečer poslušamo radio. Vemo, da se naša oddajna postaja bori s finančnimi težkočami, vendar jo prosimo, naj oddaja več domačega in manj prenosov z Dunaja. Budimpešte, Prage itd. S tem bo brez dvoma ustregla tudi naročnikom v domovini. Mislimo, da imajo v večini boljše aparate, s katerimi morejo druge države direktno poslušati.

Slovenski izseljenci iz Tuequegnieux.

Iz dobe Bachovih huzarjev

Pred kratkim je na Dunaju izdal J. Mayer dnevniki generalnega inspektorja in organizatorja avstrijskega orožništva barona J. Kempen-a, ki je bil v dobi absolutizma cesarja Franca Jožefa tudi vrhovni šef vse policije ter kot tak užival ministrski čin. Ker je spadal med najvplivnejše osebe cesarjeve okolice, je prišel v stik z različnimi osebnostmi; bil je poučen o stvareh in intrigah, ki jim zgodovinar drugače le težko pride na sled.

Njegovi spomini obsegajo razdobje med letom 1843 do 1859. Dogodki leta 1848 so ga zajeli v hrvatski Petrinji, kjer je bil brigadir med našimi graničarji. Lojalen od nog do glave in zvesto vdan dinastiji, mu madjarska prenapetost in preziranje Nemadjarov ni ugajalo. Po začetnem notranjem oklevanju se je potem trdno postavil Jelačiću ob bok in ga spremljeval na njegovem bojnem pohodu čez Ogrsko proti Dunaju.

Kempen pripoveduje, kako mu je 20. maja 1848 Jelačić razlagal, da je nemogoče Hrvatov vzdržati zvezo z Ogrsko. Kajti Dunaj je brez moči, cesar je pred par dnevi pobežnil na Tirolsko, v prestolici pa vlada teroristična stranka s študenti. Češka take strahovlade ne mara in se je zato v zvestoto do svojega cesarja in v zvezi z monarhijo proglasila za provizorno neodvisno. In isto hoče storiti tudi Hrvatska, tako je izjavil Jelačić dalje.

Prav tako je zanimiva zveštev, da so sredi avgusta l. 1848 silili v Jelačića, da bi udaril nad Ogrce, — središtev pa mu javno niso hoteli dati na razpolago. Celo nadvojvoda Janez, ki so ga izbrali za posrednika med Hrvati in Madjari, je s palatinom vred igral dovoljeno vlogo in je le omahovalje držal s Hrvati. Ko je Kempen sam pritiskal na Dunaju, naj Hrvate podpre ne le s simpatijami, marveč tudi gmotno, ker je zadeva zveste Hrvat-

ske zadeva celokupne manarhije, so mu tam dejali, da na slabotnega cesarja ni računali, od nadvojvoda bi pa nabeoden ne postal žarišče javnih odredb v prilog Hrvatom. Jelačić naj zato sam ukrepa, hitro, takoj, še preden se Madjari okrepe. Glade predlaganega vojvode ogrških Srbov pa so menili, naj bi se podredili nemu vodstvu, da bi bili tako Srbi odvisni od ukrepov in podjetij Hrvatov.

Ko je bil s cesarskim manifestom dne 3. okt. 1848 imenovan Jelačić za cesarjevega komisarja za Ogrsko, Sedmograško in pridružene dežele z važnimi pooblastili za pomirjenje dežele, je smatral Kempen to kot smrtno obsodbo Latourja (ki so ga kot znano tri dni kesneje Dunajčani umorili, ker je odposlal čete zoper uporne, Dunajčanom pa zavezniske Madjare). Važna je tudi trditve, da je Jelačić že 4. okt. (torej še pred izbruhom oktobrske revolte) odredil, da so od Blatnega jezera krenili naravnost proti Dunaju.

Mesec dni kesneje sodi Kempen, da bi se ogrsko vprašanje lažje razvozljalo s spremembo na prestolu. Tu naj pristavim, da je Kempen že mesec dni pred oktobrirano marčno ustavo l. 1849 na Dunaju zvedel, da bo državni zbor razpuščen. Tudi drugače spoznano, da so vladni in dvorni krogi bili vsi zbežani, vdajali so se hipnim vplivom, bili nesamostojni, vedno pripravljeni ugoditi vsem zahtevam, zraven pa neiskreni v tihi nadi, da bodo ob ugodnem trenutku preklicali vse dane obljube in odpravili vse svobodoljubne ustanove.

Kempen sam se je na par mestih svojega dnevnika spotekil ob tradicionalno habsburško nehalnost. Že ob novem letu 1850 je zapisal, da gleda cesar na banove žele dokaj hladneje, ko prej. Zato si je i Kempen hotel podrobneje odledati želje, ki jih je imel Jelačić glede častniških mest pri orožništvu v Dalmaciji, Hrvatski in vojvodini. Ban je doživljal prav isto kakor Windischgraetz, ki so ga odstavili od armadnega vodstva. Le, da se je temu knezu mladi cesar opravičeval, da mu to veleval njegova vladarska dolžnost, nakar

mu je ponosni knez odvrnil: »Vaše Veličanstvo naj ne pozabi, da bi ne imelo nikakih dolžnosti, če bi mene ne bilo.« (Knez je mislil pri tem na svoje sodelovanje pri odpovedi cesarja Ferdinanda, odn. na udusitev upora na Dunaju in v Pragi ter meril s temi besedami na razpad Avstrije.)

Tudi sicer so na Dunaju kaj neprijazno gledali na Jelačičeve narodno delovanje. Poletu l. 1850 n. pr. so se razburjali nad »samoljubnimi, separatističnimi ukrepi bana. Justični minister je kazal hrvatski uradni spis, kjer je na modrobelordecem robu stalo »Živio Jelačić ban!« Ko so na Reki razvijali hrvatsko trobojnico, jo je trgovinski minister brzoglavno ukazal sneti in nadomestiti s črnorumenom zastavo. Zopet ob drugi priliki so govorili o megalomaniji Hrvatov, ker so odposlali nekemu uradu v rajhu dopis v hrvatskem jeziku.

Razen o hrvatskih izvemo iz zapiskov marsikaj tudi o političnih in gospodarskih razmerah Vojvodine, Dalmacije, Crne gore in zlasti tudi Srbije in Bosne, — saj si je Kempen dal po svojih zaupnikih in odposlancih o tem v vseh važnejših trenutkih poročati in je bil s srbskimi knezi deloma tudi v osebnih stikih. Ob priliki je opozoril cesarja na »rovarjenje škofa Strossmayerja v klerikalni smeri z jugoslovanskimi cilji v Bosni« ter ga opozarjal na kvarno delovanje te stranke.

Kakor Madjari, tako so se tudi tostran Litve panično bali probujajočega se slovstva. Ko je poleti 1851 Bach pripovedoval Kempenu, da se je veleizjeda obtožen Julian Goslar nameraval z glavoizjeda v zaporu usmrtiti, je pripomnil še, da nameravajo Slovani cesarja Franca Jožefa odstaviti ter posaditi na prestol zopet Ferdinanda, ki bi jim dal obljubljeno ustavo. Cesarski guverner na Ogrskem, nadvojvoda Albreht, madjarstva kljub odločno odklonilnemu stališču do vlade in Avstrije ni smatral za tako nevarno kakor panslavistične težnje, v čemer mu je tudi Kempen pritrdil. Slednjemu je spomnil l. 1858 tudi cesar priporočal, naj budno pazi na panslavističnimi tendencami. In panslavizem je bilo takrat že vsa-

ko, tudi najhujše javljanje narodne zavesti, — da celo stremljenje slovaškega kmeta, da se osvobodi podložniškega jarma ogrskih velikašev (prim. moje poročilo v Glasniku Muz. društva za Slovenijo, Cl. 95 sl.).

Da bi nevarnost vpliva narodne inteligence na ljudstvo zmanjšal, je cesar že začetkom leta 1850 naročil, naj se uradništvo raznih narodnosti čimbolj pomeša. Celo hrvatskim častnikom, ki so s svojimi ljudmi rešili cesarju prestol, niso zaupali: služijo naj izven svoje domovine, — kajti treba jih je preizkusiti! Požunškega mestnega poveljnika fml. Gedeona so poleti 1849 v cesarjevem imenu svarili, naj bi ne govoril preveč madjarski.

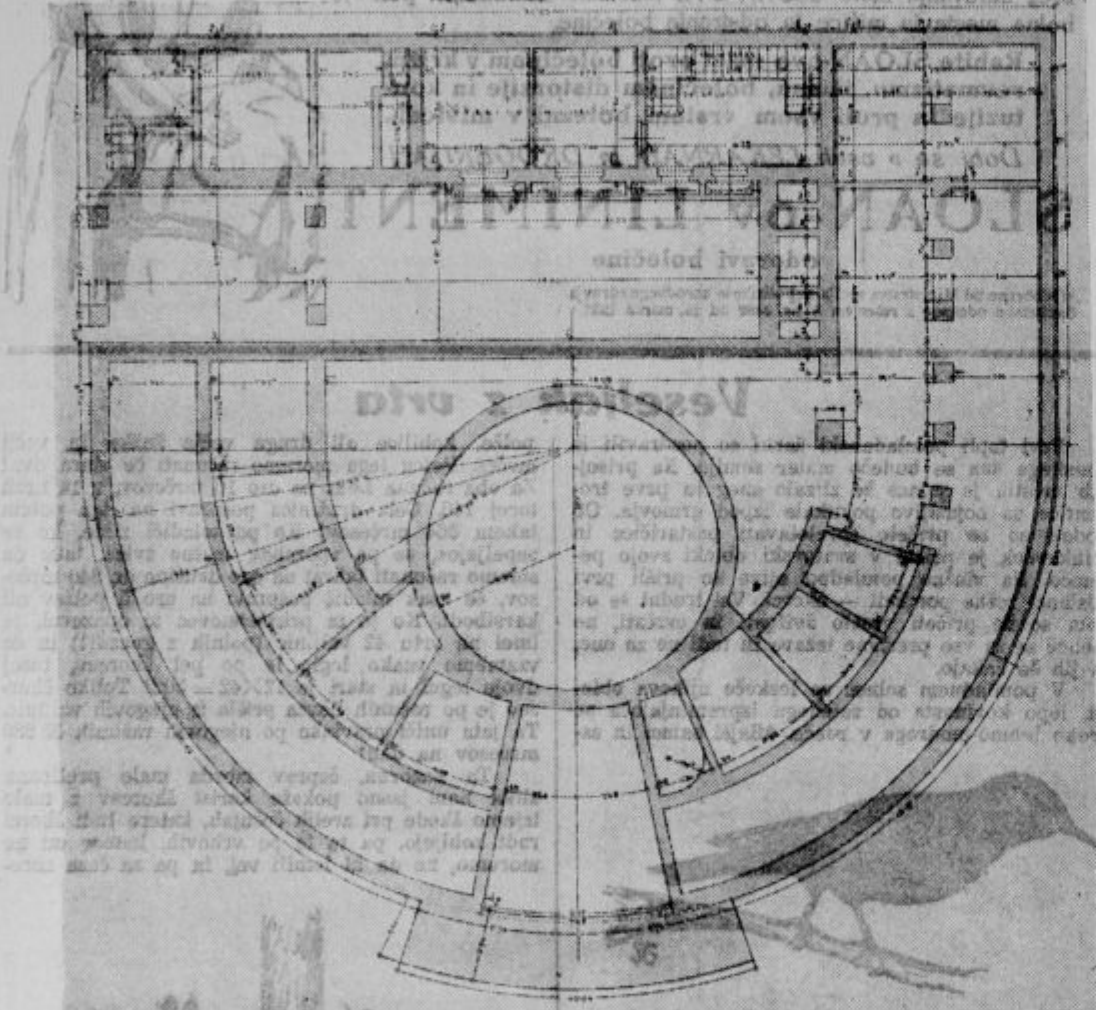
Ves vladni sistem se je naslanjal izključno le na meč armade in na brezpogojno centralizacijo. Bivši barikadni minister l. 1848 Bach je postal nekak simbol celega sistema. Že l. 1851 je izjavil, da se mora z dnem, ko bi cesar opustil centralistični princip, razsuti tudi njegov prestol. Ob koncu absolutistične dobe je tudi cesarjeva desna roka, grof Grünne, priznal, da so vsi mnenja, da tako ne more več dalje iti. Dokler je armada dobra, še gre in se ni bati, toda kak sunek od zunaj bi mogel napraviti položaj prav nevaren.

Nezadovoljstvo proti režimu pa je vladalo že od vsega početka. Saj je Kempen ob praznovanju cesarjevega rojstnega dne l. 1851 moral zapisati v svoj dnevnik, da je na Dunaju več miru kot pa navdušenja. Glede Bacha se zdi, da so (dosi je v resnici bil najmočnejša osebnost v vladji) nalašč pustili, da je veljal pred svetom za idejnega nositelja režima. Računali so, da ga ob morebitni radikalnejši spremembi kakor Jona vržejo čez krov v vodo: simbol bi bil tako žrtvovan, cesar bi pa stal kot neomadeževan konstitualec.

Bachov vpliv se ni omejeval le na notranjo politiko, marveč se je čutil — zlasti po smrti kneza Schwarzenberga — tudi v zunanji. L. 1854 sta z zunanjim ministrom Buol — Schauensteinom dosegla, da se je Avstrija v sporu Rusije s Turčijo (krimska vojna) postavila na stran zapadnih

Ljubljana

Mrtvaška veža v Ljubljani

Teris nove mrtvaške veže pri Sv. Križu.

Ljubljana, 15. aprila.

Na včerajšnji seji je ljubljanski občinski svet končno odobril da se zgradi pri Sv. Križu potrebna mrtvaška veža. Ljubljana je dosedaj spadala med tista redka mesta v Evropi, ki so bila pravzaprav brez mrtvaške veže. Zakaj skromna kamra pri Sv. Krištofu ni odgovarjala niti pije-temim, niti najbolj primitivnim estetičnim čutom, kaj šele higijenskim zahtevam. Uporabljali so zadnja leta to mrtvaško vežo pravzaprav samo za ponesrečence, dokler je trajal komisijski ogled, in za samomorilce. Revni ljudje, ki so umirali doma, pa niso mogli nikjer biti položeni na mrtvaški oder. Nova mrtvaška veža bo zato po-menila velik in že dolgo potreben napredek mesta. Zahteve po mrtvaški veži so v našem mestu bile aktualne že od prejšnjega leta, ko je bil na-črtovan in v dvigalo za dvigavanje krst iz priličja v nadstropje, kjer bodo prav tako celice za mrtvaške odre. V poslopiju bodo tudi prostori za pisarno upravitelja mrtvaške veže.

Nova mrtvaška veža bo predvsem pomenila znatno znižanje pogrebniških stroškov, za Mestni po- grebni zavod pa tudi znatno zmanjšanje rešije. Zgradba mrtvaške veže bo tudi v arhitektonskem oziru harmonična s pokopališčem Sv. Križa. Na- črti so bili odobreni od vseh odločujočih čimeljev, tako škofijskega ordinariata, pokopališke uprave, mestne občine in Mestnega pogrebne- ga zavoda.

ves potrebni gradbeni in tehnični material za iz- kopavanje kanalizacijskega jarka, včeraj pa so za- čeli z graditvijo. Začetek je pri kanalizacijskih delih zaposleno manjše število delavstva, ki se bo pa sveda povečalo, kakor hitro bo delo zavzelo večji obseg.

izgana družina. Včeraj okoli 2 popoldne se je v Florjanski ulici ustavil sivi policijski avto, okoli katerega se je takoj nabralo polno radoved- nečev, ki so po večini pričakovali, bogvekakšnega zvezanega in nevarnega zločinca bodo privedli ven. Mesto tega pa so prinesli nekaj čunjev, ka- terim je sledilo 6 otrok in njihova mati. Je to družina brezposelnega steklarja G., doma iz Jur- klostra. G. je delal pred časom v Nemčiji in se od- tam vrnil v domovino povsem obubošan. Ze poprej nagnjen k alkoholizmu, se je v Ljubljani povsem zapil. Preživljal se je z beračenjem in je tudi svoje otroke učil beračenja. Družina je bila se- veda povsem zanemarjena. Pred kratkim je na

KINO KODELJEVO :: Tel. 31-62

Danes ob 5 in ob 8, jutri ob pol 4 in 8, v ponedeljek ob 5 in 8

„BEN HUR“

Vstopnina 10, 8, 6, 5 in 4 Din

velesil. Trdila sta, da bo Rusija sklenila takoj mir, čim bo Avstrija stopila pod orojce. Kempen je bil prepričan, da Rusija ne bo odnehala in da bodo zastoj vse avstrijske žrtve na denarju in ludeh in 3. decembra 1854 je še zapisal: »Zalosten sem radi tega koraka ponižanja, morda celo padca naše veličine«. Da bi grof Grünne ne mogel kaliti vode, so ga prav tiste dni poslali na lov.

Kempen se je že spomladi l. 1850 razburjal, ker so z Rusijo barantali radi povračila stroškov za pomožno ekspedicijo na Ogrsko l. 1849: osem milijonov se je zdelo finančnemu ministru preveč, »kakor da bi bilo vse, vsaka usluga, ki nam jo je Rusija izkazala, popolnoma pozabljena«. Bre- scijska hiena, Haynau, pa se je mrdil, ker je prejel »samo« 300.000 gl. nagrade zato, da je položil cesarju pred noge eno celo kraljestvo. Tudi on je pač hotel popolnoma zamolčati edino uspešno rusko intervencijo. Tik pred laško vojno l. 1859 so sicer žrtvovali Buola, da bi pridobili Ru- sijo. Pa bilo je zaman: Kempenova bojazen o za- četku konca se je začela uresničevati.

Kempenov dnevnik vrže marsikak žarek tudi v cesarjevo zasebno življenje. Razmerje do ce- sarice Elizabete je bilo v teh letih še neskaljeno. Ko je bil za vojske l. 1859 cesar na Laškem, mu je ob povratku šla do Ljubljane naproti; jokajoč je v tem času samevala, za svoje otroke se pa kljub ohlitemu prostemu času ni bogve kaj brigala. Zdravnik dr. Seebürger se je celo zgrajal, da pre- več jahari, preveč kadi in se tudi za lastno zdrav- je premalo meni. S tačo, vladohlepno nadvojvo- dinjo Zofijo, si nista nikoli bili dobri. Za cesarjevo mater je značilen njen izrek o dogodkih l. 1848. Dejala je, da bi se prej potolažila radi močne iz- gube svojih otrok, kakor pa radi sramote, da bi podlegli študentovskemu hitevanju: prihodnost te sramotne preteklosti ne bo mogla razumeti.

Tudi po teh zapisih je bil cesar Franc Jožef nepristopen, svojevilen, naravnost trmast. Ko je spomladi l. 1850 potoval v Trst, so drli ljudje in razne korporacije in narodne straže od blizu in

svet prišel še šteti otrok. Mestna občina je za družino izdala precej podpore, toda vse skupaj ni dosti zalogo. Mestu je postajala ta nesrečna dru- žina čimdalje bolj nadležna, dokler ni mestna ob- čina prosila policije, naj to družino izžene. Povrh vsega je stari G. še pred dnevi nekam izginil. Družino so vderaj prepeljali v odgoneske zapore na magistratu, od tam pa jo pošljejo v Jurkloster, kjer bo morala za te ljudi prevzeti skrb pač do- mača občina, kakor bo znala in mogla.

Na Rožniku se prično sv. maše z nedeljo, dne 17. aprila in sicer je redna sv. maša vsako nedeljo ob 9. Popoldne ob 5 bode dne 17. aprila tudi večernice.

Racija. Včeraj je policija zopet priredila racijo na številne brezposelne, ki tavajo po Ljub- ljani brez dela in zaslužka. Prijetih je bilo okoli 20 mladih delavcev, ki bodo izgnani iz Ljubljane. Med prijetiimi ni bilo nobenega zločinca, samo pri- enem je policija ugotovila, da je delavsko knjižico malo »popravil«.

Dve elegantni dami. Med ljubljanskimi de- kleti z ulice so nekatere tudi take, ki se oblačijo prav elegantno. Ako jih ne bi izdajalo vedenje, bi jih človek imel od daleč skoraj za premožne dame. Malo čudno se je zdelo stražniku, ko je pred sinočnjim, ozir. predvčerajšnjim jutrajšim slišal neke krike, kakor da bi se prepirale histerične ženske, pa je videl sredi lepo oblečenih kavalirjev dve elegantno oblečeni dami, ki sta se drli prav po živinski. Stopil je bližje in spoznal, da je vsa družba pošteno nasekana. V ženskah je spoznal dve stari znanci policije, ki imata že nešteto gre- hov na vesti. Kljub njunima lepima oblekama pa ju je stražnik prijel in ju odvedel v zapor.

Prošnje za dodelitev stanovanj. Mestni ma- gistrat je letos prejel že do 100 prošenj za dode- litev stanovanj v mestnih hišah. Ugodno je bilo rešenih le 5 prošenj, druge so bile odklonjene, ker nima občina v svojih hišah nobenih stanovanj več na razpolago.

Naval na stanovanjski oddelek. Mnogo strank, ki so jim hišni gospodarji kar privatno

Dobro blago zastoni!

ne boste nikjer dobili,

a na ceneje v Ljubljani pri

M. H. ŠKOFIČ
na Sv. Petra cesti št. 17

boste kupili:

kuhinjske brisače in tunje	od Din 5-	naprej
šifoni in kambriki	Din 6-	
nogavice moške in ženske	Din 8-	
deleni in pralne svile	Din 10-	
volneni šofci	Din 30-	

odpovedali stanovanja, prihaja na mestni magi- strat s prošnjami, da bi jim stanovanjski oddelek preskrbel stanovanje. Ze ta mesec je bilo nad 300 stanovanjskih najemnikov, ki hkratu tožijo, kako brezsrčno postopajo nekateri hišni gospodarji. So znani slučaji, da gospodarji, čeprav nimajo zato absolutno nikakega izvršilnega naslova, groze ubo- gim strankam, da jih bodo začetkom maja samo- lastno pometali kar na cesto z vsem njih po- lištvom.

Slika deložacije. V ponedeljek popoldne so sodni organi izvršili v Bohoričevi ulici deloža- cijo neke delavske rodbine, ki je nudila prav žalostno sliko. Na zahtevo gospodarja, ki ima drugo hišo v Trbovljah, so znesli vse delavčeve uboštvo kar k transformatorju na Vodmatskem trgu. Skromno stanovanje je obstojalo iz kuhinje in sobe. V to stanovanje se baje namerava vseliti sam gospodar. Bil pa je žalosten prizor, ko so morali z rešilnim vozom odpeljati v bolnišnico delavčevu 9 mesecev staro hčerko Pavlo in njegovega 3-letnega sinčka Karla. Oba sta težko obolela na influenco. Stano- vanje stoji sedaj prazno, a pohištvo na Vodmat- skem trgu priča o hudi socialni bedi.

Maribor

Reševanje brezposelnih v Mariboru

Energična akcija mariborske policije

Maribor, 15. aprila.

Čudna slika se je nudila danes popoldne obiskovalcem mariborskega policijskega komisa- riata. Vsi hodniki in stopnišča od vhoda do dru- gega nadstropja gori so bili obdani natančno z ljudmi vseh obrazov in starosti, toda vseh enake znanjosti — zapuščenih in revnih, da se jim je že oddaleč poznalo, da so brezposelni. Policija jih je polovila sinoči in danes po raznih skrivajših in zatočiščih, kjer si lažejo ti reveži strehe; pred borzo dela na Rotovškem trgu pa je pobrala da- nes kar celo skupino, ki se je tlačila v tesno ka- nalnico ali pa prezebala zunaj pred vratmi na dežju. In potem se je pričelo v sobi drugega nadstropja, kjer stoluje vodja kriminalnega oddelka G. Cajko s svojim pomočnikom g. nadzornikom Gorščem in detektivji, veliko reševanje in pretresanje vseh teh revežev. Čisto točno so otipali vsakemu vse nje- gove skrivnosti in podatke ter pogledali v knjige in sezname, ako vse štima. Je namreč med temi reveži tudi mnogo takih, katere zasledujejo pa- ragrafi iz raznih delov naše domovine ter nekale- rim že dolgo časa vise nad glavo kazni za razne pregrehe. — V glavnem pa je imela ta perlustra- cija namen razčistiti vrste brezposelnih v Maribo- ru vseh onih dolžencev z dežele, ki so šle pred kratkim prišli v mesto, nadejajoč se boljšega in lažjega zaslužka ter so samo še pomnožili vrste brezposelnih. Preko zime jih je vzdrževala javnost s podporno akcijo ter jim nudila prehrano in pre- nočišče in naravno, da si je marsikdo premislil, pa je raje ostal v mestu, kakor da bi šel domov, kjer pozimi nihče ne sprejme rad delavca, če ga polti

ni bilo blizu.

Policija si je nadela hvalevredno nalogo. Na kmetih se začela pomladno delo in primanjkuje delavstva, ki res ni tako dobro plačano, ima pa možnost, da se vsaj lahko preživi; in kdor preko poleta dela, najde tudi preko zime na deželi za- vetišče. Sveda mora biti skromnejši v svojih de- narnih zahtevah, toda danes so časi pač težki in zadovoljiti se je treba s tem, kar se komu nudi. Vsi oni delavci, ki so šle v zadnjem času prispeli v mesto iskat službe ter ne predstavljajo pravega industrijskega delavstva, naj bi šli nakaj na de- želo ter si tam poiskali možnosti zaslužka, kjer primanjkuje delovnih moči. S tem bi se razbreme- nili industrijski kraji in mesta od velikih dajatev za podpiranje brezposelnih, na drugi strani pa bi se dala zopet možnost pravemu industrijskemu de- lavstvu, ki nima nobenega zatočišča, da si laže najde delo in dobi tudi boljše plačilo radi manjše ponudbe delovnih moči.

Mariborska policija bo sedaj postopoma prete- žetala vse brezposelno delavstvo. Kdor še ni dolgo v mestu ter ima doma možnost, da se preživi, bo moral iz mesta nazaj na kmete. Med temi, katere so imeli danes na policiji, so našli že 60 oseb, ki bodo morale odgonskim potem nazaj v svoje rodne občine. Sicer je za te ljudi, ki so pričakovali to- liko od zaslužka v mestu, izgon hud udarec, toda te ostre mere so potrebne, da se vsaj začasno omeji število brezposelnih, da za nekaj časa pre- neha škodljiv dotok novih delovnih moči z dežele v mesto in da se pomaga indirektno tudi kmet- skemu prebivalstvu, kjer primanjkuje delavstva.

Nova državna služba — centralni nadzornik državnih kolodvorskih vrtoč. Gospod Giuro Dža- monja, vrtnarski podjetnik v Mariboru in Belgra- du, bivši narodni poslanec iz Crne gore, je bil ne- davno od ministrstva za promet imenovan za cen- tralnega nadzornika državnih kolodvorskih vrtoč in cvetličnjakov. Imenovanje se glasi za uradnika I. kategorije s pravicami, kakor jih imajo višji kontrolni uradniki drž. železnice. Ministrstvo polaga veliko važnost na to, da so kolodvorci po vsej Ju- goslaviji lepo okrašeni z rožami, cveticami in ze- lenjem. Vse to bo privabilo veliko število tujcev v naše kraje.

Iz seje mestnega sveta. Na četrtkovni seji mariborskega mestnega sveta so se obravnavala gradbena dovoljenja. Izdani sta bili dve dovoljenji in sicer Heleni Baumkirehner za zgradbo enonad- stropne stanovanjske hiše in vrvarske delavnice v Copovi ulici in Jakobu Veisaku za zgradbo provi- zoričnega skladišča in ute za kurivo.

Ribje in žabje dobrote. Včerajšnji ribji trg je bil dobro založen z raznimi ribjimi in žabjimi dobrotami. Zabljih krakov je bilo prinešenih tri skate, venec po Din 3. Morske ribe: šipke 20 kg po Din 22, oči 25 kg po 24 Din, moli 15 kg po 30 Din, morski raki 7 kg po 30 Din in polenovka po Din 16 za kg.

Odprta noč in dan so groba vrata... Smrt je ugrabila družini mlado mater, jedva 20 letno Elizabeto Rainer. Umrla je na porodu. Pogreb bo danes ob 16 iz mestne mrtvašnice na mestno po- kopališče v Pobrežju. — V starosti 47 let je umrla soproga znanega mariborskega kapelnika Schön- herrija, gospe Regina Schönherri. Umrla je v Grad- u. Njene zemске ostanke bodo prepeljali v Mari- bor, kjer bo pokopana. — Pokojnica svetila več- na luč, žalostnim naše globoko sožalje!

Potrditev poravnave. Med trgovko Marico Vrhovšek pri Marji Snežni in njenimi upniki skle- njena poravnava se v smislu razglasa tukajšnjega okrožnega sodišča potrdi. Upniki prejmejo v smi- slu poravnave 40 odstotkov svojih terjatev.

32.000 prebivalcev in 70.000 občanov! Na zadnji taji seji mariborskega občinskega sveta je poročal načelnik dr. Lipold o neki posebnosti Ma- ribora, kakor jo menda ima le malokatero mesto. Maribor šteje 32.000 prebivalcev; občanov, ki so pristojni v mesto, pa je prav za prav preko 70.000! Ta posebnost je nastala na ta način, da so na eni strani izostali izbrisali iz matičnih knjig, na drugi strani pa je po vojni silno naraslo število prošelj za sprejem v občinsko zvezo Maribora in na ta na- čin se je število mešanov neprestano množilo, dasi ne stanujejo faktično v Mariboru. V okoliših občinah stanuje masa prebivalcev, ki so prav za prav pristojni v mesto Maribor; dalje so razkrop- ljeni mariborski meščani kot uradniki in nastav- ljenci po vsej državi. Kakih posebnih ugodnosti pa tudi neprijetnosti mesto nima od tega velikega šte- vila občanov, neprijetno bi bilo samo dejstvo, da bi bilo prisiljeno vzdrževati v danem slučaju veliko število revežev, česar pa se zaenkrat menda ni bati. Sicer je normalno, da štejejo občine običajno za eno tretjino več občanov kot imajo faktično

prebivalcev. Ker pa je v Mariboru število občanov v primeri s prebivalstvom le preveliko, bo v bo- doče postopal občinski svet v vprašanju prošelj za sprejem v občinsko zvezo rigoroznejše ter bo pre- vsem zahteval plačilo take; do sedaj se je taksa pri sprejemu večinoma odpisovala. Na ta način se bo omejilo naraščanje števila občanov, da bo do- seglo sčasoma normalno višino.

Občni zbor Mariborskega smučarskega kluba. V četrtke zvečer se je vršil v loveki sobi ho- tela Orel občni zbor Mariborskega smučarskega kluba ob udeležbi zastopnikov prijateljskih spor- tnih klubov, ravnatelja tujkoprometne zveze dr. Geržine in številnega članstva. Mariborski smu- čarski klub spada po svojem delovanju brez dvoma med vodilne smučke klube v državi ter je zlasti v pretekli zimski sezoni razvil veliko delavnost. Pri- redil je številne tečaje in tekme, med slednjimi brezdvoma največjo atrakcijo letošnje smučke se- zone — tek za pokal trdke Meini in Herold na 50 km na Pohorju; s temi prireditvami je klub zelo populariziral pohorske zimskosportne postojanke ter silno dvignil zanimanje za naša smučišča zlasti med Hrvatji. V tem oziru je vršil Mariborski smu- čarski klub eminentno delo v interesu tujkega prometa ob naši severni meji, specielno pa v Ma- riboru in na Pohorju. — Člani kluba so v raznih tekmah častno zastopali klubove barve ter odnesli z vseh naših važnejših letošnjih zimskosportnih prireditvev lepe nagrade. Klub šteje 191 članov, med temi 135 rednih. — Pri volitvah, ki so sle- dile poročilom, so bili izvoljeni v klubove odbore sledeči: pokroviteljski odbor: inž. Saša Mis, inž. Janko Černe, ravnatelj Pišek, dr. Anton Jehart, inž. Franjo Kotik, Rudolf Lorgar, dr. Furlan; — upravni odbor: predsednik Bruno Parma, odbor- niki Jože Gorup, Krista Ferenc, Janko Ornič, Vac- lav Kunst, Stevo Tonkovič, Josip Zunkovič, Ton- ček Černi, Otmar Heinrich, Miloš Gnuš; tehnični sekciji načeljuje Franjo Vetrli, fotosekciji Stefan Kraut in tečajni sekciji Vilko Forstnerič. V na- zornem odboru sta Franjo Peric in Dolje Rijavec.

Novo mesto

Popravek. V »Slovenec« z dne 14. t. m. je izšla pod naslovom »Oprostila sodba« v dopisu iz Kočevja notica o zanimivi razpravi proti g. žup- niku Roglju. To notico moramo v toliko popraviti, da je bil sodnik poimene s. o. s. Kobil Viktor in ne s. o. s. Romih. Zastopal je g. župnika odvetnik g. dr. Lavrič Janko, katerega je nadomestoval pri dotični razpravi g. dr. Česnik.

Bog plačaj! Okrajni tajnik g. Alojzij Rozman je poklonil Vincencijevi konferenci v Novem me- stu Din 50 nameste evetja na grob pokojne gospe Marije Kovčeve.

Huda nesreča. 16letni fant Krašovec Franč, doma iz Rosalnice, občina Božjakovo pri Metliki, je pred par dnevi našel dinamični kapelet, ter nato v svoji radovednosti začel brskati v buko po njem. Nesreča pa je hotela, da je kapelet v fantovih ro- kah eksplodiral in fantu je odneslo vse prste na levi roki, na desni pa del palca.

Dnevna kronika

Kaj pravite?

Neka zagrebška razpošiljalnica srečk države razredne loterije pošilja na razne naslove po Sloveniji nekakšne reklamne listnice, v katerih so kot caba nastikani deli 1000dinarskih bankovcev. Nič nimamo proti takemu načinu pridobivanja kupcev. Odločno moramo pa protestirati proti brezobzirnemu ponašanju naše materinske. Človek dobi pri čitanju teh kurioznih reklamnih besedil vtis, da se ponašanje slovenskega jezika že kar sistematično goji. Čudim se in zmagujem z glavo, kako je mogoče, da zagrebške tiskarne ne morajo niti v čem Zagreb Slovenca, ki bi jim znal hvalsko besedilo brezhibno prevesti o slovenščini. Vsekakor prevažajete, ki pri prevajanju zagrebške tiskarne kriče in usodne napake, ni in ne more biti Slovenec. Takšnih gorostastosti in nesmiselnosti v praprostu pri nas niti ljudskošolski učenci ne delajo več!

Dovolite, gospod urednik, da vam za smeh in kratek čas posrežem s šovinom najbolj žlahtnih svetle iz bogate zbirke teh žlahtnih listnic: »Nudimo vam torej priliko, da z eno edino srečko lahko zadenete kakšni celiki dobiček... Pogledajte igralni avart... S tem si lahko zboljšate finančno priliko ter sebi in Vaši obitelji osigurate eksistenco za vsa (!) čeljenja... Z srečko... Kupno ceno tik srečk...«

Ce vam je pa to še premalo, ljudje božji, se naslanjate nad še bolj žlahtnimi svetkami, ki sem jih natrgal v nekem drugem lokalnem reklamnem vrtilčku. Te svetke pa ima na vesti neka belgrijska tiskarna:

»Skrb za obstanek je ono kar nam vrezuje bolne črte... muči se in premišljuje na kateri način si najde izhod in zboljša enkrat za vselej svojo bodočnost... Reskizirajte malo... Za tajnost srečnih slučajev jamčimo... Da se hitro obogatite... Čim več imate srečk, toliko večja je sigurnost dobička... Vstajnost in igranje golosa prinese tudi vam srečo... Srečen tula šleje denar... Idi krat kupno srečko(!!!)... Vstajnost Vašega igranja sigurno bo vas naredila kalerega teh srečk... In tako dalje — da o ločilih niti ne govorim!

Gospod urednik, ali res ni nobenega paragrafa v kazenskem zakoniku, ki bi doletel za takšno nesmiselnost mučenje slovenskih bralcev eksperimentalno kazen?

Koledar

Sobota, 16. aprila: Benedikt Jožef Labre, spoznavalec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl včeraj gospod Janez Artač, v starosti 74 let. Pogreb bo jutri ob 2 pop. iz hiralnice sv. Jožefa, Vidovdanska cesta 9. Naj počiva v miru!

Ostale vesti

— Služba božja na Šmarni gori bo jutri v nedeljo, 17. t. m. izjemoma ob devetih, ne ob desetih kakor navadno.

— Hidrografske poročilo z dne 15. aprila navaja, da je bila v četrti maksimalna temperatura v naši državi 14,5 stopinj, v prejšnji noči pa je bila minimalna temperatura 8,3. Skoro povsod je deževalo. V hribovitih predelih se sneg naglo topi. Vodostaj Donave in njenih pritokov je še vedno visok. Sava še vedno raste. Tisa je pri Senti za 7 cm nad maksimumom. To kaže vodostaj 882 cm, pri Bečuju kaže 736 cm. Vodostaj Save pri Sremski Mitrovici kaže 694 cm, to je 14 cm pod maksimumom. Ob Tisi delajo velike obrambne nasipe. Prav tako grade nasipe ob spodnji Savi. Zaradi dolgotrajnega visokega vodostaja so nekateri nasipi ob Tisi in Savi ogroženi. — Ponekod sodeluje pri obrambnih delih tudi javna sila.

— Vremensko poročilo. Kranjska gora 15. t. m.: 50 cm novega snega. Izgledi za nedeljo prav dobri.

— Pomožna akcija v Kranju. Nezaposlenost in beda se je občutila to zimo tudi v Kranju. Da se odpozorimo največji bedi, so imela kranjska humanitarna društva 11. novembra posvetovanje na okrajnem načelnstvu. Izvoljen je bil poseben pomožni odbor s člani: dr. Ogrin Franc, okr. načelnik kot predsednik, njegov namestnik Rus Vilhald, tajnik Roje Andrej, blaginjičarka Urbančič Franja; odborniki: Škerbec Matija in župan mestne občine Pire Ciril ter Berjak Franc kot zastopnik občine. Pomožni odbor je najprej izvedel nabiralno akcijo in se obrnil v ta namen na mestno občino Kranj, bližnja šolska upraviteljstva in največja industrijska podjetja v Kranju. Darovali so: Podružnica Jugoslovanske Matice 3337 Din, Narodna štaltnica 3317,50 Din, mestno županstvo Kranj 2000 Din, Rdeči križ 2000 Din, gremilj trgovcev 2000 Din, tekstilna industrija Jugobruna 1000 Din, Kolov jugoslovanskih sester 500 Din, dar Lah Silve 200 Din, Češka beseda 160 Din, Delavska kuhinja 46 Din, upraviteljstvo narodne šole v Cerkljah 10 Din in upraviteljstvo narodne šole v Voklem 10 Din; skupaj 14.380,50 Din. V živilih so darovala naslednja šolska upraviteljstva: Cerklje, Bessica, Veleovo, Voklo, Gorice, Predoslje, Senčur, Mavčiče v skupnem 1178 kg krompirja, 1121 kg repe, 170 glav zelja, 26 in pol kg moke, 170 kg fižola, 12 kg korenja, 125 kg kase, 65 kg ajde, 28 in pol kg jemenčnika, 1 kg riža in 2 kg jabolč. O podelitvi podpor brezposelnim in drugim bednim se je redoma sklepalo na sejah. Načelno so dobivali prošile nakaznice za prehrano v Delavski kuhinji, Delavskem domu in Dijaški kuhinji, pa tudi živila, ki so jih potem sami pripravili. Denar se je delil le izjemoma. Porabljena so bila vsa živila in nabrani denarni prispevki. Akcija je bila po izpraznjenju vseh sredstev začetkom marca t. l. zaključena. Razdani so na vpogled pri tajniku. Od te akcije ne zavistno se vodi pomožna akcija državne uprave in je dodeljenih okoli 5 vagonovskih nakaznic za brezplačen prevoz hrane.

— Makoe, tovarna vezalk in trakov za čevlje v Kamniku je bila odlikovana na mednarodnem velesejmu v Solunu z zlato svetiljo.

— Slovensko planinsko društvo. Na rednem obnem zboru Osrednjega društva dne 29. t. m. se bodo vršile tudi volitve in sicer so bodo volili: 3 odborniki in 2 odborniki namestnika.

— Velik požar pri Marjori Smečni. Prejšnji teden je nemadoma in iz neznanega vzroka ponoči izbruhnil požar pri županu in knetskem posestniku g. Pijavcu na Ploščici pri Marjori Smečni. Zgoraj je velika hiša in gospodarska poslopja z vsemi premičninami. Uničena sta tudi dva konja, perutnina in svinje. Gasiti ni bilo mogoče, ker je primanjkovalo vode. Ogromen žareči val se je dvigal visoko v nebo in po celih Slov. goricah so ljudje preplašeni bežali iz svojih hiš, da vidijo, kaj je ta velika požarna katastrofa. Sumijo, da je zažgala hudobna požigalčeva roka. Pijavec je bil zavarovan za neznatno vsoto.

— 17. aprila bo konec sveta, tako prerokuje muslimanski hodža Lemeš iz Visokega v Bosni. Hodža se ne zadovoljuje samo s tem prerokovanjem o koncu sveta, marveč daje praznovremenu ljudstvu tudi razna navodila, ki so s tem v zvezi. Zahteva, da morajo vsi plačati svoje dolge, kolikor jih morejo, češ da je na drugem svetu težko odplačati svoje dolge. Istočasno svetuje, naj ljudje nič več ne delajo, temveč da naj žive od tega, kar imajo. Praznovremeno ljudstvo veruje temu hodži, in se zadnje dni po vsej Bosni ne govori o drugem in se z napetostjo pričakuje, ali bo 17. aprila, t. j. na prvi dan velikega muslimanskega praznika bajrama, res konec sveta.

— Alojzij Mihelič: Kraljici maja, 7 Marijinih pesmi za mesani zbor, na prodaj; po knjigarnah in pri skladatelju, podružnica Vzajemne zavarovalnice v Celju. O teh skladbah piše naš glavni skladatelj P. H.: »Te krasno litografirane, skrbno zamlajene in z veliko marljivostjo prirejene pesmi so v harmoničnem in melodičnem oziru prikladne našim razmeram in kažejo velik napredek skladatelja Miheliča. Harmonije so izbrane, melodije plemenite, tok naraven. Vmes so tudi pesmi s naspevi in to poživljajo skladbe in jim daje mlik. Menim, da bodo pesmi prodrle in se na naših korah udomačile.«

— Ob pričujanjem se poapnenju krvnih celi navaja raba naravne »Franz-Josef« grenčice k rednemu odvajanju in zmanjša visoki pritisk krvi. Mojstri v zdravilstvu priporočajo pri raznih starostnih pojavih »Franz-Josef« vodo, ker zanesljivo in milo odstranjuje zastajanja v kanalu žilodnega čreva in lenivo prebavo ter milo ublažuje razdraženost živcev. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Učbenik češkega jezika. Za Slovence priredil profesor J. Orožen. Ljubljana 1928 — 178 strani — založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Nevezan 40 Din, vezan 50 Din. Naša narodna in kulturna dolžnost je, da poznamo poleg zgodovine bratskega češkega naroda tudi njih jezik. Vedno čvrstje in pogostejši stiki nam nalagajo dolžnost in nas sili potreba, da češki jezik obvladamo in to je za nas Slovence tem lažje, ker je češki jako soroden našemu slovenskemu. Toraj za Slovence tem lažje. Učbenik sam je sestavljen tako praktično, da ga bo mogel rabiti tudi samouk. — Kdor pa je v češčini že napredoval mu pa priporočamo: Češko slovenski slovar, ki obsega 315 strani in ima okoli 20.000 besed, stane vezan 70 dinarjev.

— Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani opozarja duhovščino na najnovejša odličja in mašna formulacija S. Roberti Bellarmino (13. maja) in S. Alberti Magni (15. novembra). Cena: za brevir po 3 Din, za misale po 2,25 Din.

— Pazi! Mleko bo izklopelo... Ves čas stož človek tako kraj mleka ter čaka in čaka, a nikakor neče zavreti. Ako pa se samo malo obrne v stran — glej, že je izklopelo. Pa naj se človek potem ne ježi! Kajti ne samo, da je pokvarjen najbolj del mleka, temveč se tudi lonec in štedilnik strahno zamažeta. In kako težko je odstraniti oziroma očistiti te masne prisušene madeže. No, Vim napravi ti olahko in preprosto. Vzemite samo malo Vima na vlažno krpo, potegnite nekolikokrat po loncu, pa bo čist kakor jebli poprej. Ampak ne samo lonec in štedilnik, temveč tudi kozarec, okna, vrata, tla, mize in deske za testo, jedilni pribor, linolej in z oljnatno barvo pobarvane predmete — vse to čisti Vim redno, hitro in poceni. Vim dela v resnici čudeže.

— Bakrene, medene in aluminijaste predmete izdeluje Josip Otorepec, Ljubljana, Za Gradom. 9.

Ptaji

Slepi potnik pod železniškim vagonom. Ko je dne 9. t. m. privozil popoldanski vlak iz Kotoribe na postajo Pragersko, je opazil službujoči železničar pod vagonom nekega mladčnika, ki se je krčevito držal zavorne naprave. Dečka so potegnili iz neprijetnega položaja in ga izročili orožniški patrulji, ki je ugotovila iz njegovih listin, da je fant indentičen s 16 letnim Ahmedom Balkičem, muslimanom iz Bosanske Krupice ter da je pobegnil iz Higijenskega zavoda v Zagrebu, kjer se je zdravil zaradi ugriza od steklega psa. Fant je priznal, da je zapustil zavod neozdravljen z namenom, da potuje po svetu. Tako je prišel čez Krapinjo in Vraždina do postaje Osušnje pri Ormožu ravno v trenutku, ko je privozil poštni vlak iz Kotoribe. To priliko je porabil in se neopazno zmužnil pod vagon vlaka ter se na ta način vozil v skrajno nevarnem položaju do postaje Pragersko kot slepi potnik. Orožništvo je fanta izročilo okrajnemu načelnstvu, ki je odredilo odgon v njegovo domovinsko občino.

Spremembe v občinskem svetu. Banska uprava je razrešila občinske svetovalce Damiša, Princa in Pečka njihovih funkcij. Mesto njih so imenovali čevljar Arnejčič ter trgovca Anton Brenčič in Snoj.

Nočno lekarniško službo ima prihodnji teden od 16. do 23. aprila lekarna Behrbalk »Pri zlatem jelenu«.

Kruh se je pocenil. S 15. t. m. so se znižale cene kruha za 30 par pri kilogramu.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.

Začetek ob 20.

Sobota, 16. aprila: Ob 15 VZROK. Dijska predstava po globoko znanih cenah. Ob 20 KVA-DRATURA KROGA. Red E.

Nedelja, 17. aprila: GOSPODA GLEMBAJEVI. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 18. aprila: Gostovanje skupine English Players. Izven.

Opera.

Začetek ob 20.

Sobota, 16. aprila: SEVILJSKI BRIVEC. Red B. Nedelja, 17. aprila ob 15: AIDA. Izven. Znižane cene. — Ob 20: MADAME BUTTERFLY. Goštuje Pia Igrosanu iz Bukarešte. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 18. aprila: Zaprtio.

Mariborsko gledališče

Sobota, 16. aprila ob 20: CASANOVA. — Krstna predstava.

Nedelja, 17. aprila ob 20: CASANOVA.

Zahteve mariborskih stanovanjskih najemnikov

Za zakonite zaščito najemnikov stanovanj in proti ravnatelj najemninam — Znižanje najemnin treba izvesti na predvojno višino

Maribor, 15. aprila.

Stanovanjski najemniki Maribora so se nocoj zopet zbrali k protestnemu shodu ter napolnili veliko kazinsko dvorano, da dajo enoglasno duška svojim zahtevam o znižanju najemnin stanovanj in trgovskih ter obrtnih (poslovnih) lokalov. Na zborovanju so govorili člani akcijskega odbora stanovanjskih najemnikov dr. Trayner, Tumpej, Petelan in Feldin. Njihovi govorji, ki so bili sprejeti s splošnim odobravanjem, so izvenili v vsebinskem smislu sledeče soglasno sprejete

resolucije:

Najemniki stanovanj ne morejo vzeti na znanje resolucije hišnih posestnikov, da so pripravljene najemnine primerno znižati na ta način, da so določili ravnalne najemnine, katere bi znašale poenaki s 1. majem tega leta z vsami občinskimi davčninami vred po kakovski in legi stanovanj, višino najemnin, ki jih navaajo v svoji resoluciji. Odločno protestirajo najemniki trgovskih in obrtnih (poslovnih) lokalov proti tretji točki njihove resolucije, ker smatrajo hišni posestniki ravnalne najemnine za trgovske, oziroma obrtne lokale za nepraktične in neizvedljive, ker ne nudijo hišnim posestnikom nobenega jamstva za ureditev stavebnih predlogov, in tudi ne morejo smatrati najemniki ravnalnih najemnin kot primerno znižanje napram dohodkom najemnikov in obveznih za vse hišne posestnike ter poudarjajo, da je:

1. z ozirom na sedanje težke gospodarske razmere in zlasti z ozirom na znatno znižanje dohodkov delavcev, državnih in zasebnih uslužbencev neizogibno nujno potrebna zakonita zaščita najemniških stanovanj in trgovskih, oziroma obrtnih (poslovnih) lokalov.

2. Edino jamstvo zoper pretirane najemnine, oziroma zoper izkoriščanje nekaterih hišnih posestnikov nudi zakon o zaščiti najemnikov. Ta zakon naj določi najvišje dopustne najemnine za stanovanja in trgovske ter obrtne (poslovne) lokale in primerne zaporne ter denarne kazni za hišne posestnike in najemnike, ki zahtevajo ali ponujajo pretirane najemnine. Kazni izreka pristojno okrsodišče.

3. Najemnine pa morajo biti v skladu z dohodki najemnikov. Končni cilj akcije za znižanje najemnin mora biti predvojno stanje, to je, da se bodo znižale najemnine na 10 do največ 20 odstotkov rednih dohodkov najemnikov.

5. Neobhodno potrebna so stanovanja, ki odgovarjajo dejanskim potrebam najemnikov in njihovih v skupnem gospodarstvu živelih članov, ne glede na velikost stanovanja, oziroma števila sob. Kot pravilo naj velja, da potrebuje ena odrasla oseba eno sobo, dve odrasli osebi (zakonski par) dvesobno stanovanje, več odraslih oseb pa tri ali štirisobno stanovanje, ne vsehvi pritiklin in s stanovanjem združenih poslovnih prostorov, kakor ordinacijah sob itd. Za taka stanovanja se maksimirajo najemnine, da veljajo maksimalne cene samo za prvovrstna brezhibna stanovanja v sredini mesta.

7. V ostalem se sklicujejo najemniki na resolucijo, sklenjeno na shodu dne 18. marca 1932.

Resolucija je bila poslana ministru za socialno politiko, skupščinskemu odboru za pobijanje draginje, banski upravi v Ljubljani, Zvezi hišnih posestnikov v Ljubljani in Društvu hišnih posestnikov za Maribor in okolico.

Sport

OBČNI ZBOR ASO.

Akademski smučarski organizacija na Ateksandrovi univerzi, je imela v torek svoj drugi redni občni zbor. Zborovanje je vodil predsednik Iskra, ki je v pozdravnih besedah ugotovil velik napredek akademski smučarske organizacije. Najvažnejše delo organizacije je bilo kombinirano prvenstvo, ki so ga akademiki kot prvi priredili v naši državi. Za prvenstvo univerze so morali akademiki tekmovali v treh panogah: v tekni na daljavo, skokih in smuku. Prvenstvo v tem zanimivem kombiniranem tekmovalju si je priboril g. Baebler Leo s 631,05 točke pred Dečman Tonetom, ki si je priboril 625,3 točke in Šostarič Ivanom, ki si je priboril 553,9 točke.

Akademiki so bili letos edina smučarska organizacija, ki je poslala svoje tekmovalce tudi v inozemstvo. Zastopstvo ASO je tekmovalo na akademskem prvenstvu v Grundenwatu v Švici. Nastopili so Baebler, Brvar, Dečman, Jenko in Kukovec. S svojim nastopom so dvignili ugled našega smučarstva v inozemstvu. Akademiki smučarji so napravili tudi izlet na Koroško, ki je bil važen zlasti iz nacionalnih ozirov. Šli so z Zelenice na Celovško kočo, v Bistrico v Rožu, od tam skozi St. Jakob v Beljak na Kanzl, od tu v Področje. Domačini so naše fante povsod radostno pozdravljali. Vsa poročila odbornikov so bila zelo zanimiva. Odstopajoči upravi je bil izglásovan soglasno absolutorij. Sprejet je bil tudi predlog, naj se organizira akademsko prvenstvo vseh univerz v državi. ASO želi tudi postati samostojno društvo in ne več kot sekcija ZSAU. V tem smislu se bodo predelala tudi pravila.

Izvoljen je bil naslednji odbor: častni predsednik univ. prof. dr. Fr. Jesenko, predsednik Iskra V., podpredsed. Čerňič Jože, tajnik Roth M., tajnik 2. Dermastina M., odbornik Skopal A., tehnična referenta Brvar N. in Erlan M., referent za tisk Jerab S., revizorji Breclj Marjan, Bleiweis Jana in vsakokratni predsednik ZSAU. Občni zbor naše akademski organizacije je pokazal, da tudi na sportnem polju naši fantje marljivo in uspešno delujejo.

ILIRIJA: SVOBODA.

Jutri se srečata na igrišču Primorja v prvenstveni borbi dve zanimivi moštv. Ko je lani LNP nanovo reorganizirala domače prvenstvo, je sodelovanje Svobode v enotnem razredu skupno z najboljšimi klubi Slovenije presenetilo. Vsi so bili prepričani, da je bila storjena s tem, da so uvrstili Svobodo med najboljše klube, nekaterim močnejšim klubom krivica. Toda tekme v jeseni, se posebej pa letos pomlad so pokazale, da sodelovanje Svobode ni neupravičeno. To mlado, zato pa tembolj ambiciozno moštvo je presenetilo. Odneslo je točke klubom, ki so bili favoriti, in bilo premagano po trdih borbah. Celo tako daleč je prišlo, da ni izključeno, da pride še na tretje mesto in s tem tudi v tekmovalce za državno prvenstvo.

To upanje Svobode, daje poseben čar srečanju z Ilirijo. Priznati moramo, da moštvo Ilirije v vsakem oziru prekaša Svobodaše, toda ta je premalo za sigurno zmago, zlasti pri nemiču. Ker hoče Svoboda sodelovati v državnem prvenstvu, bo skušala v dveh se preostalih tekmah doseči dobre rezultate, ki tudi niso izključeni. Zato bo

Pred nevarnostjo

gripe, influence in nalezljivih bolezni vratu varujejo

Dobivajo se v vseh lekarnah. Cena malega zavička Din 8.—, velikega zavička Din 15.—.

Naznanila

Liubljana

Film »Ben Hur« se predvaja v kinu Kodeljevo danes ob 5 in 8, jutri ob pol 4 in 8 ter v ponedeljek ob 5 in 8.

Prosvetno društvo Trnovo v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 17. aprila v društveni dvorani Karlova ulica 14 ob 8 zvečer »Materinski večer« v korist najbednejšim družinam na Jesenicah. Vljudno vabimo vse prijatelje društva, da se proslave udeležijo v obilnem število. — Odbor.

T. K. »Skalac« v Ljubljani vljudno vabi vse svoje člane, da se sigurno udeležijo dne 27. t. m. rednega obnega zbora, ki se vrši ob 20 v dvorani palače »Grafika«, Masarykova cesta, V. nadst. — Odbor.

Maribor

Dobrodelno javno tombolo priredi tukajšnji Podmladek Rdečega križa v nedeljo, dne 24. t. m. ob 14 na Trgu svobode. Tombolski dobički so v izlozbi trgovine »Weka«. Dobitek je namenjen kolonijam na morju.

Enodnevni tečaj za zatiranje škodljivcev in bolezni sadnega drevja se vrši v ponedeljek, dne 25. aprila, t. l. na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja od 8 do 12 in od 14 do 18.

Nočno lekarniško službo ima od 17. do 23. t. m. C. Maverjeva lekarna pri Zamorecu v Gosposki ulici.

Mariborsko gledališče. Drevi krstna predstava »Casanova«. Jutri zvečer prva repriza. Pripravlja se tudi še »Jesenski manever«.

Celje

»Zanesljivo kaljiva semena vseh vrst, vrtna in poljska, pri tvrdki Anton Fazarine, Celje.

Akcijski odbor strokovnih organizacij za pobijanje draginje v Celju sklicuje za nedeljo, 17. t. m. ob 9. predpoludne v veliki dvorani Narodnega doma javen shod vseh stanovanjskih najemnikov, na katerem se bo razpravljalo o znižanju najemnin in se bo sprejela tudi tozadevna resolucija.

Občinski urad Celje okolica naznanja, da se vrši v sredo, 20. t. m. dopoludne na sejnišču licencovanje bikov za celjsko okolico.

Ekspozitura okrožnega urada za zavarovanje delavcev priredi v nedeljo, 24. t. m. ob 11. predpoludne v dvorani Obrtne doma proslavo 10-letnice, kar je stopil v veljavo sedanji zakon o zavarovanju delavcev.

Vabimo vse Celjane na nocojšnji koncert prvega slovenskega vokalnega kvinteta iz Ljubljane, ki se bo vršil v mali dvorani Celjskega doma. Cene prostorom so zelo nizke.

Hmeljarska podružnica za Celje in okolico sklicuje svoj redni letni občni zbor za nedeljo, 17. t. m. ob 8. predpoludne v posvetovalnici občinske hiše na Bregu.

Prijateljska nogometna tekma med Atletiki in SK Olimpom se vrši v nedeljo, 17. t. m. ob 16. na igrišču Atletikov pri Skalni kleti Predtekma rezerv!

Tržič. Društvo hišnih posestnikov v Tržiču in okolici bo imelo svoj redni občni zbor v soboto, dne 16. t. m. ob 8 zvečer v hotelu g. Lončarja. Razen običajnega dnevnega reda bo poročal zvezi predsednik Frelih Ivan o stanovanjskem vprašanju kakor tudi o novih davčnih in taksnih zakonih.

Konjice. V nedeljo, 17. t. m. gostuje gledališka družina KPD iz Celja z Maeterlinckovo dramo »Stilmondski župan« v katoliškem društvenem domu ob 3. popoldne.

Cerkveni vestnik

Kongregacija za gđene, (učiteljice) pri Sv. Jožefu ima v nedeljo, 17. aprila skupno sv. obhajilo v cerkvi ob pol 7, shod pa v ponedeljek, 18. aprila zvečer.

Cerkev Sv. Jožefa. Jutri slovesno praznovanje varstva sv. Jožefa. Ob osmih slovesna sv. maša, Izjava se: Missa in hon. St. Josephi z. St. Premri z orkestrom, graduale Dequacumque z. A. Foerster po ofert. Regina coeli z. M. Filke, Tantum ergo z. dr. Fr. Kimovec. Po maši Sv. Jožef z. St. Premri.

Mesčanska Marijina kongregacija pri sv. Jožefu ima v nedeljo, dne 17. t. m. ob 10 odborovo sejo in ob 11 pa običajni shod. Radi sprejema novih kandidatov udeležba obvezna.

Sodaliteta ss. Cordis za ljubljansko mesto bo imela svoj sestanek v ponedeljek, 18. aprila ob 5 popoldne v sementiški dvorani. Predaval bo g. univ. docent dr. Alojzij Odar o pomenu cerkvenega benefikalnega sistema. Predsedništvo Sodalitete prosi, da se vsi duhovniki udeležijo sestanka.

Naše dijaštvo

Na rednem polletnem obnem zboru Kršć, soz. akad. kluba »Borba«, dne 14. aprila t. l. je bil izvoljen sledeči odbor: preds. Kužnik Henrik, cand. iur.; podpreds. Janežič Tone, cand. phil.; tajnik Kovač Andrej, cand. phil.; blaginjak Krušič Franjo, stud. phil.; knjižničar Miklič Rado, stud. phil.; gospodar Jug Stanko, cand. phil.; revizorji: Šlander Jože, cand. iur.; Uršič Lojze, cand. phil.; Zep France, stud. phil.

Jutrišnja tekma gotovo zanimiva, saj bo odločila o usodi Svobode.

JNZ je prejela vest iz Švice, da naši igralci Hirtre, Živkovič in Sekulič ne morejo na turnejo. Radi tega se je JNZ obrnila na FIFO, da ta najvišja nogometna organizacija intervenira pri Švicarski nogometni zvezi. Najbrže bo tudi to brez uspešno in bodo morali naši nogometaši oslabljeni na pot.

Konverzija velikih ruskih duhov

Izpreobrnjenje znamenitih Rusov sedanje dobe, kakor profesorja Artemjeva, kneza Volkonskega, ki je bil v Rimu posvečen v mašnika, in konzula Aleksejeva nam nehoti obuja spomin na celo vrsto ruskih izpreobrnjenj, ki so postala znana v teku 19. stoletja. Ta izpreobrnjenja so tem večjega pomena, ker takratno rusko javno mnenje nikakor ni bilo naklonjeno misli za zedinjenje s katoliško cerkvijo in so morali biti njeni pristaši pripravljeni na pravo mučeništvo.

Med najznamenitejše ruske konvertite nove dobe spada predvsem knez Dimitrij Avguštini Galicin, sin znane kneginje Amalije Galicin; prvotno je rasel po njegovi lastni izjavi v nekaki verski brezbriznosti, potem se je začel oklepiti katoličanstva in s 17 leti je prestopil v katoliško cerkev; isto je storila njegova sestra. Prince Dimitrij je šel kasneje v Ameriko in postal tamkaj duhovnik in misijonar. Delal je in doprinal najtežje žrtve za sveto stvar celih 48 let in umrl v starosti 70 let, ne da bi bil še kdaj videl svojo domovino ali katerega svojih sorodnikov.

V začetku 19. stoletja se je izpreobrnila tudi — očitno pod vplivom francoskih duhovnikov emigrantov — kneginja Aleksija Galicin, ki je kljub vsem sovražnostim vztrajala v Petrogradu. Njenemu zgledu so sledile tri njene sestre — katerih ena je postala Rostopšina žena — kakor tudi njen najstarejši sin, knez Peter Galicin, in njena hči Liza, ki je kasneje v Parizu postala redovnica.

Med konvertiti tistih dni srečujemo še druge Galicine. Tako je prestopil v katoliško cerkev mladi knez Aleksander Galicin, nečak naučnega ministra carja Aleksandra I. Ta slučaj je zbudil veliko hrupa in ogorčenja proti jezuitom, ki so jih kmalu potem popolnoma izgnali iz Rusije. V tridesetih letih 19. stoletja sta prestopila še kneginja Katinka Galicin, ki je kasneje poročila nekega francoskega plemiča, in knez Teodor Galicin, mož apostolske vneme, ki je umrl leta 1848.

Izdihnil je v rokah drugega znamenitega ruskega konvertita, namreč grofa Gregorja Šuvalova. Usoda je vodila tega moža po čudnih potih; zrasel je v razkošju in bil nad vse srečno oženjen z izvrstno ženo ruske visoke družbe, za verska vprašanja se je pa kaj malo zanimal. Tudi izpreobrnjenje lastne matere in sestre ni napravilo nanj posebnega vtisa. Še lastna ljubljena žena, ki je bila zelo zavzeta za katolicizem, ga ni mogla nagovoriti do kakega sklepa. Šele po dolgem duševnem boju, v katerem so mu stali ob strani francoski jezuiti in ruski konvertiti grof Jermolov, Sofija Svečine in knez Gagarin, je izvršil prestop v katoliško cerkev (1843). Ko se mu je poročila hči, se je umaknil v samostansko zatišje in postal barnabit. L. 1857.

je bil posvečen v mašnika in se z mladostno vneto posvetil reševanju duš in delu za zedinjenje Rusije s katoliško cerkvijo. Žal, da je umrl že l. 1859. v Parizu, kjer je sodeloval pri ustanovitvi novega barnabitskega samostana.

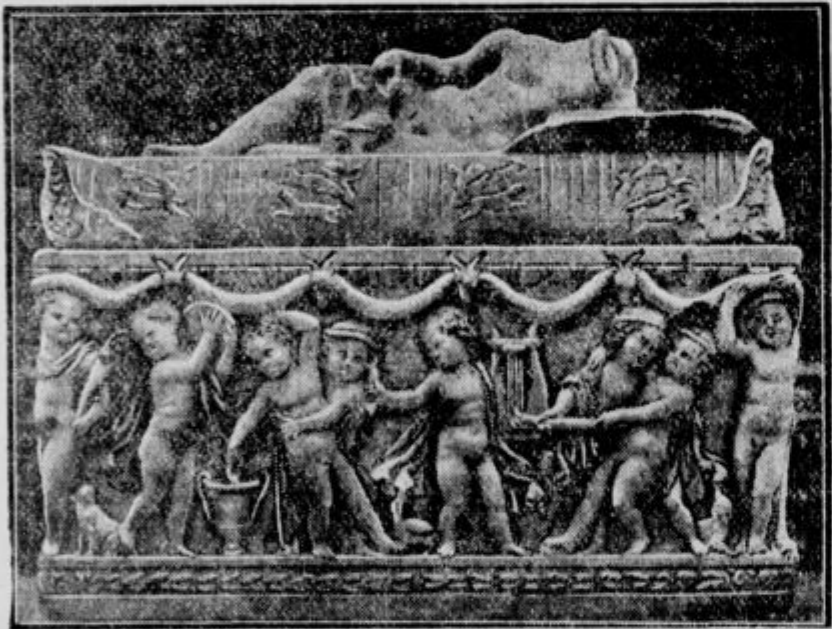
Kakor grof Šuvalov je našel pot v samostan tudi že omenjeni knez Ivan Gagarin. Bil je potomec odlične plemiške rodovine in v diplomatični službi. V Parizu se je seznanil s katoličanstvom, ki je napravilo nanj tolik vtis, da se je odpovedal svoji sijajni bodočnosti in kljub vsem oviram stopil v jezuitski red. Ves se je posvetil delu za zedinjenje in v ta namen napisal svojo slavno knjigo: *La Russie sera-t-elle catholique?* (Pariz 1856). V drugem spisu: *Tendances catholiques dans la société russe* (Pariz 1860) je odkril p. Gagarin presenetljive podatke o nameri carja Aleksandra I., da prestopi v katoliško cerkev.

L. 1855. je postal katoličan grof Štefan Zunkovski in vstopil v jezuitski red, enako izbrano izobraženi Ivan Martinov; izredno učen Vladimir Pečerin pa je vstopil v red redemptoristov.

Med ruskimi ženami, ki so našle pot v katoliško cerkev, je bila nedvomno največja in najznamenitejša že omenjena Sofija Svečine. Rojena je bila v Moskvi l. 1782. kot hči izredno izobraženega tajnega tajnika Sojmonova; v mladih letih se je z lahkoto učila mnogovrstnih jezikov, slikala je in obvladala glasbo ter gojila najdalekosežnejše duševne interese. Njen mož, general Svečine za vse to ni imel veliko smisla, zato se je duševno pridružila znamenitemu grofu de Maistru, ki je prišel l. 1803. kot poslanik Sardinije v Petrograd. V obževanju z njim in s francoskimi emigranti se je začela zanimati za katoličanstvo. Po dolgem studiju je slednjič l. 1815. prestopila v katoliško cerkev in se leto nato preselila v Pariz. Tu je začela svoje znamenito delo za cerkev. V njenem salonu so se zbirali najsijajnejši duhovi tedanje dobe: de Bonald, Lammenais, Lacordaire, Montalembert i. dr. Ni bila lepa in sama tudi pisateljica ni, vendar je bila središče takratnega duševnega življenja v Franciji. Pod njenim vplivom se je izvršil verski prerod francoskega katolicizma. Bogata dobrih del je umrla l. 1857., stara 75 let. Grof Falloux ji je postavil dostojen spomenik v obširnem življenjepisu.

Nadaljnje znamenite ruske izpreobrnjenke so bile: grofica Aleksandrina Alopeus, grofica Tolstoj, grofica Golovin, kneginja Zenaida Volkonska, princezinja Natalija Nariškin, ki je umrla kot redovnica, in mnoge druge.

Bog daj, da bi v Rusiji kmalu zopet nastopili za katoliško cerkev časi, kakor jih doživlja v sedanjosti na Angleškem!

Sarkofag iz Kristusove dobe. To prekrasno in za umetnostno zgodovino izredno važno umetnino so odkopali v razvalinah Pompejev.

Španski jezuiti ujetniki kitajskih roparjev

Iz Šanghaja poročajo: Pater Esteban, ki je bil 17. decembra 1931 je poslal 7. januarja svojemu sobratu iz apost. vikariata Ou-Hou pismo sledeče vsebine: »Francoski konzul v Šanghaju je poslal v Ou-yen telegram, da me izpuste na svobodo. Komunisti so me o tem obvestili in mi rekli,

9letni umetnik. V Berlinu je te dni dosegel velikiški trijumf 9letni Griša Golubov iz Danske, ki je pravo čudo in virtuoz na violini.

naj zahtevam od konzula da se pogaja z vlado v Nankingu in pošlje zahtevano vsoto 20.000 dolarjev. Odgovoril sem, da sem pisal svojim bratom v Ou-Hou.

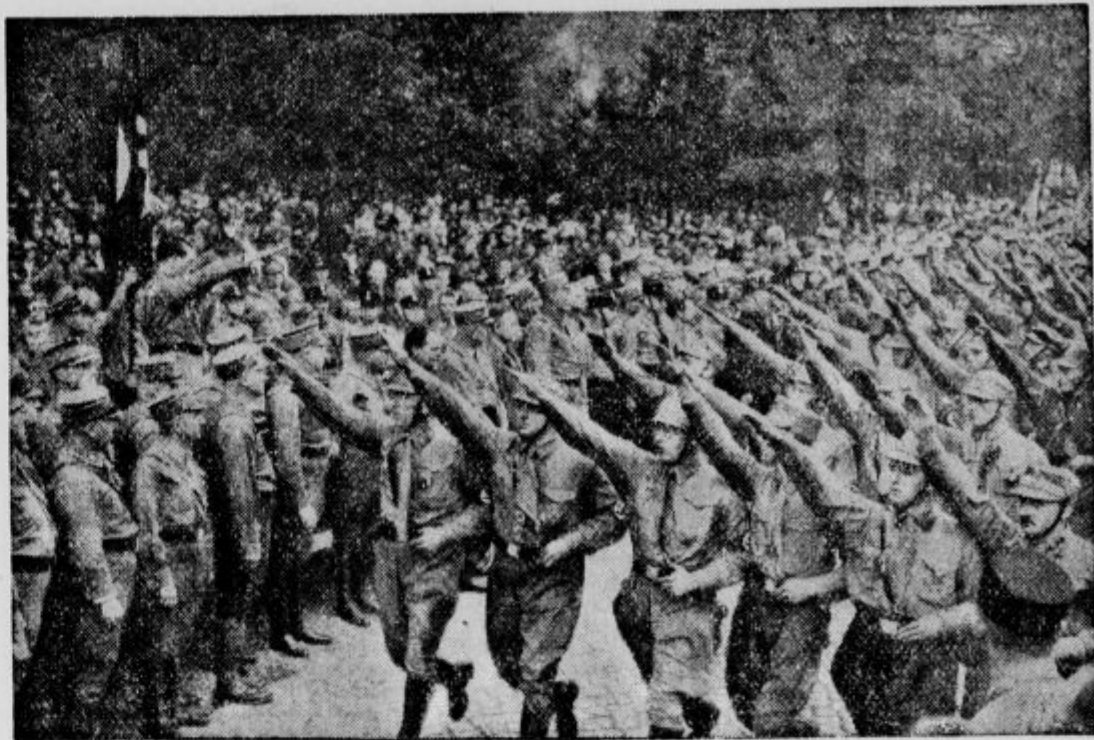
Včera sem končal duhovne vaje za svojo osvoboditev; pripravljen sem na vse, rad bom pretrpel vse, kar bodo hoteli, in če je potrebno, tudi umrl za Našega Gospoda Jezusa Kristusa.

Ko so vojaki za patra Avita, čigar trpljenje traja že več kakor dve leti, dobili denar, ki so ga zahtevali za njegovo osvoboditev, niso hoteli o tem ničesar vedeti, temveč so zahtevali ponovno odplačilo. Toda junaški ujetnik je pisal očetom svojega misijona, naj ne plačajo ničesar pred njegovo odpustitvijo. Mrzlica me je popolnoma zapustila in se počutim, hvala Bogu, čisto dobro; pripravljen sem čakati, ne samo en mesec, temveč ves čas, kolikor bo potrebno. Jaz sem miren, žrtvujem pač svoje malo trpljenje za rešitev naše uboge Španije.

Mučeništvo kitajskih misijonarjev

Weiheifu (Kitajska). Pred nedavnim je neki domači duhovnik, p. Gabriel Liou dobil sredi noči obisk banditov. Z revolverji v rokah so ga prisilili, da je vstal in jim sledil. Samo njegova mirnost in potrpežljivost sta mu pripomogli, da ga niso takoj odvedli na morišče, temveč so za nesrečnega določili grozno obsodbo. Njegovi mučitelji so mu najprej zavezali oči, mu zamašili ušesa s tekočo smolo in ga zvezali na rokah in nogah. Nato so ga vrgli v jamo, kjer je bil prej shranjen krompir. Ta jama, ki je bila pokrita z ogromnim kamnom, je bila tako ozka in plitva, da misijonar v njej ni mogel stati, temveč je čepel sklenjen v dve gubi. Najhujše pa je bilo, da ni mogel zadržati diha.

Ta zapor je trajal 27 dni! Tedaj so ga njegovi rabihi poslali k njegovim družini, ko se je zlomil njihov odpor ob potrpežljivosti in vztrajnosti misijonarjevi, ki bo, kakor se splošno nadeja, kmalu ozdravel in se zopet vrnil na svoje mesto.

Napadalni bataljoni Hitlerja manifestirajo. Nemška vlada je razpustila napadalne čete narodnih socialistov radi neprestanih izgrediv in krvavih spopadov, ki so jih nemški fašisti uprizarjali po vseh mestih. Ti napadalni bataljoni so s pretnjami prisilili na stotisoče ljudi, da so glasovali za Hitlerja, ki se bo vsled razpusta pritožil na najvišje državno sodišče.

Proti hazardnim igram

Češka vlada je izdala naredbo, da morajo policijski organi z vso strogostjo paziti na to, da se nikjer ne igra hazardne igre. Posebno ostre so odredbe za letovišča in zdravilišča, kamor prihaja mnogo tujcev. Proti kršiteljem se bo postopalo izredno strogo, tujci bodo takoj izgnani.

Profesor dr. Gustav Aleksander, znameniti dunajski specialist za bolezni ušes, ki ga je nedavno ustrelil krojač Soukal, kakor je »Slovenec« že poročal.

Švicarski gostilničarji in razorožilvena konferenca

Švicarski hotelirji in gostilničarji so zelo nezadovoljni z razorožitveno konferenco, kajti hoteli so le malo zasedeni. Mesto 4000 delegatov, kolikor so jih pričakovali, je prišlo samo 1200 tujcev. Še bolj pa so v Zenevi razočarani nad štedljivostjo gostov. Takoj v začetku razorožitvene konference so sklenili, da ne bodo prirejali nobenih oficijelnih banketov in sprejemov. Štedljivost je velika, na drugi strani pa je ženevski kanton izdal za razorožitveno konferenco zelo veliko. Nad 70 milijonov dinarjev so stale ureditve raznih parkov, lepšave mesta, razširjenje cestne železnice in telefonskih zvez. Konferenca sama pa izdaja ogromne denarje za papir. Doslej je samo papir za dokumente in objave stal 3 milijone dinarjev. Samo da ne bi tudi sklepi konference ostali samo na papirju.

Angleški pisatelji o modernih plesih

Veliko pozornost in javno razpravo so vzbudile izjave vodilnih angleških pisateljev o plesu.

Shaw je o modernem plesu dejal sledeče: »Rad bi povedal kaj karakterističnega in smešnega o čudnih gibih in premikanju, ki jih nekateri imenujejo ples, pa moram kar odkrito priznati, da mi ne pride noben domislek, ker je prevelik moj stud nad tem spakovanjem z gladi. Ljubim ples, seveda umetniški ples, ne pa tega od črncev in južno-ameriških potepuhov upeljanega »foksa« ali

»rumbac«. Če bi kdo hotel v privatni družbi izvajati take pokrete, bi ga obsodili in pregnali, ker pa sedaj to dela javno, hočejo nekateri v teh spakah videti — ples.

Pisatelj Camptown je bil bolj kratek v svoji sodbi o modernem plesu: »Ta ples je najjasnejši izraz pokvarjenosti in nenravnosti našega stoletja.«

Znani pisatelj dram in uspelih igrokazov Maugham je na isto vprašanje odgovoril: »Če bi naša mladina toliko energije, kolikor jo potratijo za ples, porabila za učenje, bi naša civilizacija brez vsakega dvoma napravila velik korak na poti do popolnosti.«

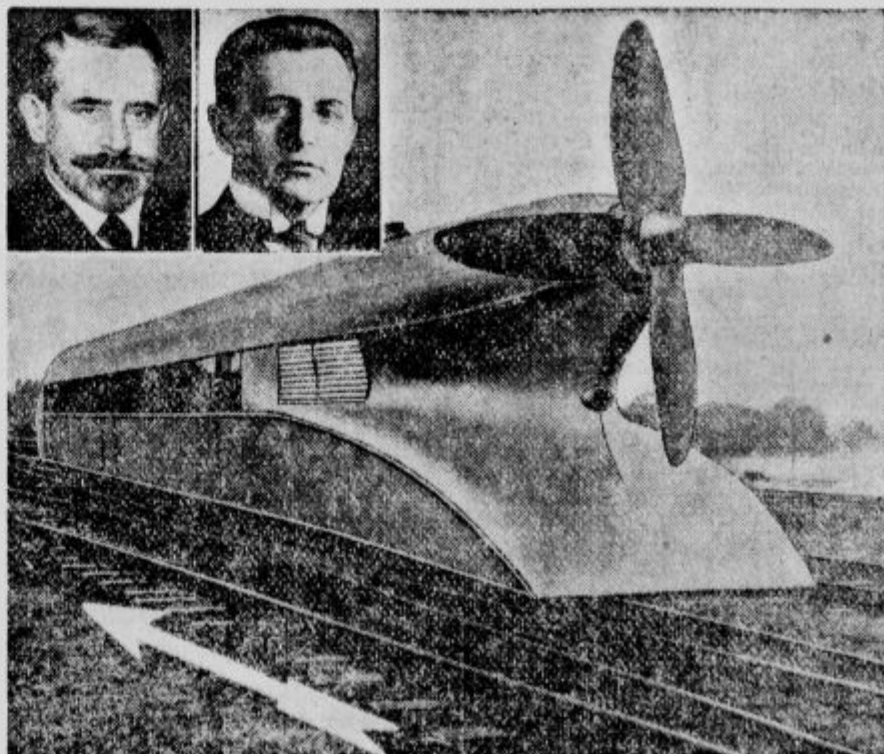
Shaw, Camptown in Maugham niso »klerikalci«.

Beg iz Amerike

V Parizu se mnogo govori o prodaji dveh krasnih vil, ki sta jih kupila dva ameriška milijonarja. Sicer je v Parizu precej vsakdanja stvar, da so bogati Amerikanci naselijo, siti življenja v blazirani Ameriki. Pri tej kupčiji pa je zanimivo ozadje, ki je v neposredni zvezi s poslednjo ameriško senzacijo: z ropom Lindberghovega otroka. Oba bogataša imata male otroke in ker se bojita, da bi se z njimi znalo isto zgoditi kakor z malim Lindberghom, sta sklenila zapustiti nesigurno Ameriko in živeti v Parizu. Hawesler — eden od teh — je že pred leti imel posla s razbojniki. Ukradli so mu sinčka in je moral plačati 40.000 dolarjev odkupnine. Drugi bogataš je njegov bratranec, ki ima tudi več otročičkov. — Beg milijonarjev iz Amerike je naboljše znamenje za razmere v tej nekdanji obljubljeni deželi.

Znamenita sevilska katedrala pogorela. Cerkev sv. Julijana v Sevilji, eden najznamenitejših spomenikov cerkvene arhitekture v Španiji, je te dni pogorela do tal. Dragocene umetnine so postale žrtev ognja, ki ga je podtaknila zločinska roka brezbožnika.

Zeppelin na tračnicah. Pred meseci so se na progi Hamburg—Berlin vršile poskušnje vožnje z vlakom, zgrajenim na način Zeppelinov. Poskušnje so sijajno izpadle in inženjer Kruckenberg je dobil naročila. Proti njemu je sedaj nastopil inž. Wiesinger iz Züricha, češ, da je on izumitelj teh vlakov